Súd:	Okresný súd Lučenec
Spisová značka:	16C/65/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6623203400
Dátum vydania rozhodnutia:	29. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Vladimír Lukáč
ECLI:	ECLI:SK:OSLC:2025:6623203400.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec, sudcom Mgr. Vladimírom Lukáčom, v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX, XXX XX C. D., právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou BUGRI s.r.o., so sídlom Námestie SNP 14/23, 960 01 Zvolen, IČO: 56 434 995, proti žalovanému Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6.042,98 Eur, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 6.042,98 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu o výške trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/15/2025-281 zo dňa 27.05.2025 bolo uznesenie Okresného súdu Lučenec č. k. 16C/65/2023 - 234 zo dňa 5. februára 2025, ktorým okresný súd prerušil konanie do rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie o návrhu Okresného súdu Lučenec na začatie prejudiciálneho konania podaného uznesením č. k. 16C/66/2023-327 zo dňa 13. 11. 2024, zrušené. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vyslovil názor, že z hľadiska ustanovenia § 164 CSP nemá pre rozhodnutie tohto sporu význam uvedená prejudiciálna otázka v situácii, kedy je už zo samotného obsahu žaloby zrejmé, že žalobca svoj nárok na náhradu škody spôsobenej porušením práva únie odvodzuje od porušenia článku 2 ods. 1 v spojení s čl. 6 písm. b) smernice tvrdiac konštantne počas celého konania, že vnútroštátna právna úprava v rozpore so smernicou nezapočítava hodiny jeho služobnej pohotovosti do služobného času, čím u neho dochádza k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času určeného čl. 6 písm. b) smernice. Žalobca teda netvrdí len porušenie čl. 2 ods. 1 smernice ako k tomu smeruje súdnemu dvoru položená prejudiciálna otázka, ktorej zodpovedanie pre toto konanie teda nemá praktický význam. Čl. 2 ods. 1 smernice je totiž len definičnou normou (stanovujúcou čo treba pre účely smernice rozumieť pod pojmom pracovný čas), ktorej aplikácia podľa odvolacieho súdu neprichádza do úvahy bez spojitosti s inou právnou normou určujúcou už konkrétne pravidlo - a takou normou je v danom prípade čl. 6 písm. b) smernice určujúci, že štát má prijať opatrenia na zabezpečenie toho, aby priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročil 48 hodín. Inak povedané, štát z hľadiska smernice nemá explicitnú povinnosť zabezpečiť započítavanie služobnej pohotovosti do pracovného (služobného) času, ale má zabezpečiť neprekračovanie smernicou určeného maximálneho pracovného času 48 hodín, a to sa podľa žalobných tvrdení žalobcu u neho nedeje. Žalovaná (a aj súd prvej inštancie odkazom na formuláciu prvej prejudiciálnej otázky) tu podľa odvolacieho súdu dohromady spájajú nesprávne dve okolnosti - jednak podmienky vzniku žalovaného nároku na náhradu škody a jednak spôsob vyčíslenia žalovanej škody ako (iba) jednu z podmienok vzniku nároku na náhradu škody a cez toto neopodstatnene poukazujú

na to, že žalobca odvodzuje svoj nárok len od porušenia čl. 2 ods. 1 smernice. Súd prvej inštancie konečnom dôsledku vyčkať na rozhodnutie o tom, či nárok na náhradu škody má mať aj ten hasič, u ktorého nedošlo k prekročeniu 48 hodinového limitu podľa čl. 6 písm. b) smernice, ktorá otázka ale vzhľadom na skutkové vymedzenie žalovaného nároku nemá pre rozhodnutie právny význam. Náhrada škody spôsobenej porušením úniového práva je otázkou vnútroštátneho práva (keďže úniové právo také ustanovenia nemá) a odvolací súd vo svojich rozhodnutiach s totožným predmetom konania konštatoval, že žalovaný nárok treba posúdiť podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a preto nie je žiaden dôvod vyčkať na skončenie prejudiciálneho konania, ktoré inicioval Okresný súd Lučenec v konaní sp. zn. 16C/66/2023.

2. Podanou žalobou sa žalobca domáhal zaplatenia istiny 6.042,98 Eur od žalovaného, pričom uviedol, že je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru (ďalej aj „HaZZ“), pričom vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore(ďalej aj „ZoHaZZ“). Štátnu službu aktuálne vykonáva v služobnej hodnosti nadporučík, vo funkcii veliteľ družstva, v čate „C“ na hasičskej stanici v Poltári, ktorá patrí do územného obvodu Okresného riaditeľstva HaZZ v Lučenci. Do stálej štátnej služby v HaZZ bol prijatý dňom 19.10.2007, pričom prácu hasiča ku dňu podania žaloby pri započítaní prípravnej štátnej služby vykonáva už viac než 16 rokov. Služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne (§ 86 ZoHaZZ) a to tým spôsobom, že pracovná zmena sa skladá z výkonu služby, po ktorom nasleduje služobná pohotovosť na pracovisku (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ - ďalej aj „určená služobná pohotovosť“). Jedna pracovná (služobná) zmena hasiča sa teda skladá z: 1.) výkonu služby, a 2.) určenej služobnej pohotovosti. Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti (t. j. v pomere 17/7), s účinnosťou od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti (t. j. v pomere 16/8). Celkovo v rámci jednej pracovnej zmeny strávi ako hasič na pracovisku sústavne minimálne 24 hodín. Okrem určenej pohotovosti, ktorú odpracuje počas každej pracovnej zmeny, mu ako hasičovi môže byť nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ(ďalej aj „nariadená služobná pohotovosť“) a to napr. v prípade, ak je nevyhnutné zabezpečiť personálnu obsadenosť v mieste výkonu služby v dôsledku absencie niektorého z kolegov, pri rozsiahlych požiaroch, živelných pohromách resp. iných udalostiach vyžadujúcich zvýšený počet hasičov, na zastupovanie kolegov, ktorí nemôžu nastúpiť do služby z dôvodu náhlych nepredvídateľných okolností a pod. Obe služobné pohotovosti, či už určená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ, rovnako ako ani nariadená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ, sa nezapočítavajú do pracovného času a výkon týchto služobných pohotovostí nie je rozlíšený ani na výplatnej páske za príslušný kalendárny mesiac, kde je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti. Za vykonávanie určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ) je hasič odmeňovaný za každú hodinu pohotovosti peňažnou náhradou vo výške 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu (ak je služobná pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň), resp. peňažnou náhradou vo výške 30% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak je služobná pohotovosť vykonávaná v deň služobného pokoja (v deň štátneho sviatku) - viď § 122 ods. 1 ZoHaZZ. Podľa výšky náhrady poskytovanej za výkon pohotovosti, ktorá závisí od toho, či je pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň alebo v deň služobného pokoja, je určená služobná pohotovosť rozlišovaná resp. označovaná aj ako tzv. „15%-ná pohotovosť“ a „30%-ná pohotovosť“.

3. Samotný výkon služobnej pohotovosti je rozdelený na: a) aktívnu časť služobnej pohotovosti - v prípade, ak je nahlásený výjazd (pri požiari, živelnej udalosti, havárii a pod.) sa služobná pohotovosť mení na prácu nadčas, a b) neaktívnu časť služobnej pohotovosti. Určené služobné pohotovosti sú určované na čas nočných hodín. Do konca roka 2021 (v čase rozvrhu pracovných zmien 17/7) boli služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:30 - 05:30 hod., od začiatku roka 2022 (pri rozvrhu pracovných zmien 16/8) sú služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:00 -06:00 hod. V prípade, ak je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a ako hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa táto služobná pohotovosť na prácu nadčas. Keďže v mieste výkonu služby - na hasičskej stanici v Lučenci sa striedajú 3 hasičské zmeny - čaty „A“, „B“ a „C“, pracovný čas hasiča je rozvrhnutý tak, že každý tretí deň odslúži každá hasičská zmena 24 hodín a následne majú príslušníci v tejto zmene dva dni voľna. Ide teda o nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, ktorého časť pripadá na tzv. určenú služobnú pohotovosť (§ 86 ods. 2 ZoHaZZ v spojení s § 92 ods. 1 ZoHaZZ).Nakoľko sa striedajú tri hasičské zmeny - prvá čata „A“, druhá čata „B“ a tretia čata „C“, sú služobné zmeny hasičov (t. j. pracovný čas) rozvrhnuté v zásade tak, že každý tretí deň hasič odslúži (minimálne) 24 hodín v rámci zmeny a následne má dva

dni voľna. Vzhľadom na takéto rozvrhnutie služobného času každá hasičská zmena mesačne odslúži aspoň 10 pracovných zmien, pričom v niektorých mesiacoch je to až 11 zmien. V niektorých týždňoch hasiči odslúžia 2 zmeny týždenne (48 hodín) a v niektorých týždňoch na hasiča vyjdú 3 zmeny týždenne (72 hodín) a to v závislosti od toho, na ktoré dni im pripadnú dni služobných zmien v týždni (v prípade, ak hasič má zmenu v pondelok, ďalšie zmeny mu pripadnú na štvrtok a nedeľu, čo sú 3 zmeny v týždni). Pri takto stanovenom rozvrhnutí služobného času má teda hasič stráviť v službe minimálne 240 hodín(pri 10 zmenách za mesiac) až 264 hodín mesačne (pri 11 zmenách za mesiac). Do tohto rozsahu pritom nie sú zahrnuté hodiny nadčasov, keďže častokrát sa stane, že pred koncom služby (napr. o 05:00 hod. ráno) je vyhlásený poplach a je potrebné ísť vykonať výjazd k požiaru, ktorého hasenie trvá 5 hodín - v takomto prípade teda hasič strávi v práci v rámci jednej zmeny 29 hodín nepretržite). Vzhľadom na uvedené, služobný čas hasiča je rozdelený tak, že každý hasič v zmenovej službe má za rok (365 dní), pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň, odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní / 3 zmeny). Ročne je to teda priemerne 2920 odpracovaných hodín (121,67 zmenových služieb x 24 hodinová služba). S poukazom na vyššie opísané rozvrhnutie služobného času, ktorého súčasťou je aj určená služobná pohotovosť vykonávaná v mieste výkonu služby (t. j. na hasičskej stanici), v žalovanom období august 2020 - jún 2023 vrátane, len v rámci samotnej určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ) priamo nadväzujúcej na výkon zmenovej služby (teda v tzv. 15%-nej a 30%-nej pohotovosti) odpracoval: - v období od augusta 2020 do decembra 2020 vrátane: 252 hodín, - v období od januára 2021 do decembra 2021 vrátane: 576 hodín, - v období od januára 2022 do decembra 2022 vrátane: 624,96 hodín, - v období od januára 2023 do júna 2023 vrátane: 364,20 hodín.

4. Za žalované obdobie od augusta 2020 do júna 2023 vrátane (t. j. od 01.08.2020 do 30.06.2023 -ďalej aj „žalované obdobie“), odpracoval spolu 1817,16 hodín určenej služobnej pohotovosti. Za žalované obdobie pritom celkovo odpracoval spolu 1824,81 hodín služobnej pohotovosti (1817,16 hodín určenej + 7,65 hodín nariadenej), pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času. Jeho priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od augusta 2020 do júna 2023 vrátane, dosiahol najmenej 50,70 hodín týždenne. Zdôraznil, že počas celého trvania služobnej pohotovosti, t. j. počas všetkých hodín, ktoré odslúži v rámci služobnej pohotovosti, sa ako hasič musí zdržiavať na pracovisku, t. j. na hasičskej stanici, z tohto miesta sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy počas celej doby služobnej pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Ak je vyhlásený výjazd, vykonáva sa do jednej minúty od nahlásenia, preto musí byť počas služobnej pohotovosti oblečený v služobnej rovnošate a musí byť fyzicky aj psychicky pripravený okamžite vykonať výjazd na miesto určenia. Teda aj napriek tomu, že časť služobnej pohotovosti tvorí aj tzv. „neaktívna časť“, počas ktorej hasiči čakajú na vyhlásenie výjazdu, tak aj tento časový úsek je povinný tráviť na pracovisku a celý čas musí byť okamžite pripravený poskytnúť zamestnávateľovi svoje služby - vykonať služobný zásah.

5. Napriek uvedeným skutočnostiam sa však služobná pohotovosť (t. j. všetky hodiny „neaktívnej časti“ služobnej pohotovosti) nezapočítava do pracovného času a teda tieto odpracované hodiny nie sú považované za odpracovaný čas! Zjednodušene povedané, napriek tomu, že v práci strávi v rámci každej jednej zmeny minimálne 24 hodín, tak v súčasnosti 8 hodín z tohto času (do konca roku 2021 to bolo 7 hodín), ktoré strávi na pracovisku pripravený na výkon práce, nie je považovaných za pracovný čas! Táto skutočnosť sa v praxi prejavuje tak, že napr. v mesiaci august 2020 sa v jeho fonde pracovného času uvádza počet hodín 179,50 avšak tento údaj nezohľadňuje ďalších 56 hodín odpracovanej služobnej pohotovosti. Z takto nereálne vykazovaného fondu pracovného času, ktorý reálne nezohľadňuje odslúženú služobnú pohotovosť sa potom javí, že jeho priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, čo je však pravidelne v absolútnom rozpore so skutočnosťou. Keďže sa vo fonde pracovného času pracovná pohotovosť nezohľadňuje, tak ak vychádza z deklarovaného počtu hodín vo fonde pracovného času, potom sa javí, že za mesiac august 2020 bol jeho priemerný týždenný pracovný čas len 40,52 hodín (179,50 hodín za mesiac : 4,43 týždňa = priemer 40,52 hodín za týždeň), avšak v skutočnosti bol jeho priemerný týždenný pracovný čas 53,16 hodín (celkovo spolu so započítaním odpracovaných pohotovostí spolu 235,50 hodín za mesiac : 4,43 týždňa= 53,16 hodín za týždeň), nie teda 40,52 hodín za týždeň, ako je to formálne vykazované vo fonde pracovného času a ako je to deklarované aj jeho služobným úradom - Hasičským a záchranným zborom.

6. Vzhľadom na údaje vyplývajúce z priložených listinných dôkazov (viď Dôkaz 2 a 3) a prepočty podrobne uvedené v odsekoch 36 - 39 tejto žaloby je zrejmé, že jeho priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia pravidelne značne presahoval nielen 40 hodinový týždenný služobný

čas príslušníka HaZZ tak, ako to ustanovuje § 85 ods. 2 ZoHaZZ, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín tak, ako to ustanovuje článok 6 písm. b) Smernice. K tejto skutočnosti pritom dochádza v dôsledku skutočnosti, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti mu nie je započítavaná do fondu pracovného času, keďže vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora. Priemerná dĺžka týždenného pracovného času, ktorú hasiči pri uvedenom rozvrhovaní ich pracovného času odpracujú tak pravidelne zásadne prekračuje nielen dĺžku týždenného pracovného času stanovenú vnútroštátnou úpravou, ale aj Smernicou stanovenú maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času. V uvedených súvislostiach ďalej v podrobnostiach poukazuje na nasledovnú relevantnú právnu úpravu:

7. Škoda, ktorej náhrady sa touto žalobou žalobca domáha, vznikla v mieste výkonu služobnej činnosti žalobcu, ktorým je Hasičská stanica v meste Poltár a táto sa nachádza v územnom obvode Okresného súdu Lučenec, pričom tu nastala aj samotná skutočnosť, ktorá zakladá žalobou uplatnený nárok na náhradu škody. Vzhľadom na tieto skutočnosti si žalobca v súlade s citovaným ustanovením § 19 písm. b) CSP zvolil na podanie tejto žaloby ako miestne príslušný Okresný súd Lučenec, čím je založená miestna príslušnosť tunajšieho súdu.

8. Zároveň aj v prípade, ak by sa miestna príslušnosť súdu v tomto prípade spravovala všeobecným súdom žalovaného, týmto súdom je v zmysle § 17 CSP súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť zakladajúca uplatnené právo, nakoľko podľa § 17 CSP platí, že: „Všeobecným súdom štátu je súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo.“ Miestna príslušnosť Okresného súdu Lučenec na prejednanie a rozhodnutie tohto sporu je tak nepochybne daná. Žalobca je fyzickou osobou, ktorá má trvalý pobyt v mieste uvedenom na prvej strane tejto žaloby. Žalobca túto žalobu podáva ako jednotlivec, ktorého právo vyplývajúce zo Smernice bolo žalovaným porušené, pričom toto porušenie spôsobilo žalobcovi škodu, ktorej nahradenia v peniazoch sa touto žalobou domáha. Žalovaným je štát - Slovenská republika, za ktorú v zmysle § 135 ods. 1 CSP koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj „Ministerstvo“), a to s poukazom na § 11 písm. c) zákona č. 575/2001Z. z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, podľa ktorého: „Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre Policajný zbor a Hasičský a záchranný zbor.“ Ministerstvo je zároveň aj garantom riadnej transpozície Smernice do slovenského právneho poriadku, pričom práve v dôsledku nesprávnej transpozície Smernice vznikla škoda, ktorej náhrady sa žalobca domáha touto žalobou.

9. Smernica predstavuje normu komunitárneho práva, ktorú je Slovenská republika ako členský štát Európskej únie povinná dodržiavať. Zodpovednosť členských štátov a ich orgánov pri aplikácii komunitárneho práva vychádza zo zásady prednosti komunitárneho práva, teda zo zásady, že právne predpisy Európskej únie majú prednosť pred vnútroštátnymi predpismi členských štátov. Na základe princípu prednosti komunitárneho práva a jeho priameho účinku je založená aj zodpovednosť členského štátu v prípade jeho chybnej aplikácie alebo opomenutia aplikácie zo strany členského štátu, pričom osoby, ktoré sú takýmto konaním poškodené, sa môžu voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Tu je pritom nevyhnutné zdôrazniť, že zodpovednosť štátu v prípade porušenia komunitárneho práva je absolútna a objektívna, členský štát sa jej teda nemôže za žiadnych okolností zbaviť ani sa z nej exkulpovať, a to bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene členského štátu škodu spôsobil. Povinnosť súdov Slovenskej republiky dodržiavať komunitárne právo je pritom explicitne zakotvená aj v právnom poriadku Slovenskej republiky, pričom prioritne vyplýva z článku 144 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, článku 7 ods. 2 a 5 Ústavy SR.

10. Skutočnosť, že komunitárne právo má prednosť pred vnútroštátnou úpravou a vnútroštátna úprava nesmie byť v rozpore s komunitárnym právom vyplýva z konštantnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj „Súdny dvor“). Povinnosť aplikácie komunitárneho práva Súdny dvor po prvý krát vysvetlil v rozsudku C-106/77 zo dňa 09.03.1978 vo veci Simmenthal, v ktorom Súdny dvor riešil aj dôsledky priamej aplikovateľnosti ustanovení komunitárneho práva v prípade, ak vnútroštátna norma bola v rozpore s komunitárnym právom. S poukazom na citované časti rozsudku Súdneho dvora vo veci Simmenthal považujem za nepochybné, že právne predpisy Európskej únie (t. j. úniové právo) majú priamy účinok a ako také majú prednosť pred vnútroštátnou právnou úpravou, pričom v prípade kolízie medzi vnútroštátnou právnou úpravou a komunitárnym právom sú súdy každého členského štátu Európskej únie, teda aj súdy Slovenskej republiky, povinné aplikovať normu úniového práva.

V nadväznosti na vyššie uvedenú argumentáciu o priamej aplikovateľnosti a účinku komunitárneho práva je v okolnostiach tohto prípadu potrebné poukázať na rozsudok Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß. V tomto rozsudku sa Súdny dvor zaoberal práve otázkou výkladu Smernice v súvislosti s porušením článku 6 Smernice, ktorý ustanovuje maximálny týždenný pracovný čas. Tu je ďalej potrebné zdôrazniť, že v uvedenej veci ide o rozhodnutie Súdneho dvora týkajúce sa pracovníka, ktorý bol ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora a jeho rozpis služieb (pracovných zmien) stanovoval priemerne 54 hodín týždenne a zahŕňal 24-hodinovézmeny, pričom každá takáto 24 hodinová zmena, v rámci ktorej musel byť hasič prítomný na pracovisku, pozostáva z aktívnej služby a pohotovostnej služby, ktorá môže byť prerušená zásahovou činnosťou. Ide teda v zásade o skutkovo a právne identickú vec, aká je predmetom tohto sporu. Z citovaného rozsudku Súdneho dvora vo veci Günter Fuß jednoznačne vyplýva, že článok 6 písm. b) Smernice má priamy účinok a teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Z uvedeného zároveň nepochybne vyplýva, že aj ja - žalobca - mám právo dovolávať sa práv vyplývajúcich zo Smernice pred tunajším vnútroštátnym súdom. Právna úprava garantujúca mi práva podľa Smernice, má prednosť pred vnútroštátnou právnou úpravou vyplývajúcou zo zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore. Z vyššie uvedenej zásady prednosti a priamej aplikovateľnosti komunitárneho práva pre tento konkrétny prípad vyplýva, že ustanovenia ZoHaZZ by mali byť v súlade so Smernicou (keďže smernica by mala byť úplne a správne implementovaná tak, aby boli dosahované ciele sledované smernicou),pričom v prípade existencie rozporu medzi ustanoveniami ZoHaZZ a Smernicou má prednosť Smernica ako právny predpis vyššej právnej sily.

11. V okolnostiach tejto veci je však potrebné zdôrazniť, že Smernica nebola správne (resp. z materiálneho hľadiska v časti vôbec) transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, pričom ustanovenia ZoHaZZ sú v rozpore s článkom 2 ods. 1 a článok 6 písm. b) Smernice. Príloha č. 4 k zákonu č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v bode 6 uvádza, že do tohto zákona bola okrem iných prebratá aj predmetná Smernica. Formálne sa teda javí, že ZoHaZZ by mal byť v súlade so Smernicou ako právnym aktom úniového práva, keďže ZoHaZZ deklaruje prebratie tejto Smernice do nášho vnútroštátneho právneho predpisu. Toto však v skutočnosti nie je pravdou, a to z dôvodu, že ZoHaZZ umožňuje služobnému úradu, aby pracovný čas príslušníka HaZZ (hasiča) bol rozvrhnutý tak, že tento pravidelne a de facto sústavne prekračuje Smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Základný problém je totiž v obsahu pojmu „pracovný čas“ tak, ako ho na jednej strane stanovuje Smernica a judikatúra Súdneho dvora a tým, ako ho na druhej strane upravuje zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore.

12. Súdny dvor vo svojej judikatúre opakovane skonštatoval, že pojem „pracovný čas“ uvedený v Smernici, je autonómnym pojmom práva Európskej únie, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel Smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Súdny dvor zároveň vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že rozlišovanie je binárne - buď je určitý čas pracovným časom, alebo ním nie je. Súdny dvor vo svojej judikatúre zároveň konštantne zotrváva na právnom závere, že čas pracovnej (služobnej) pohotovosti treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času, pričom rozhodujúcim faktorom pre záver, či sú naplnené znaky pojmu „pracovný čas“ je skutočnosť, že pracovník je povinný byť prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a musí mu byť k dispozícii v prípade potreby. Takéto závery jednoznačne vyplývajú napr. z rozsudku Súdneho dvora C-397/01 zo dňa 05.10.2004 vo veci H. I. a rozsudku C-14/04 zo dňa 01.12.2005 vo veci Abelkader Dellas. V tomto smere je potrebné poukázať aj na rozhodnutie Súdneho dvora, ktoré sa priamo týka práce hasičov a z ktorého rovnako jednoznačne vyplýva, že do pracovného času hasičov sa musí započítavať aj čas pracovnej (služobnej) pohotovosti.

13. Vnútroštátny právny predpis - ZoHaZZ - vymedzuje „služobný čas“ hasičov vo vyššie citovanom ustanovení § 85 ods. 1, ods. 2 ZoHaZZ ako „časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu aje k dispozícii služobnému úradu“ pričom stanovuje, že „služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne“. Okrem uvedeného vymedzenia „služobného času“ ZoHaZZ ďalej upravuje podmienky výkonu štátnej služby príslušníkov HaZZ v ustanoveniach § 86 - § 94, v ktorých vymedzuje pojmy ako: nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Zo žiadneho ustanovenia ZoHaZZ však nevyplýva, že by služobná pohotovosť

hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, pričom v skutočnosti sa čas služobnej pohotovosti nezapočítava do služobného (pracovného) času príslušníka HaZZ. Tu je napríklad zjavný rozdiel medzi ZoHaZZ upravujúcim pracovné podmienky hasičov na jednej strane, a všeobecným pracovnoprávnym predpisom - zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej aj „ZP"), na strane druhej. Zákonník práce totiž v § 96 ods. 2 výslovne ustanovuje, že: „Čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas." Podľa § 12 ods. 6 ZoHaZZ: „Na právne vzťahy príslušníkov pri vykonávaní štátnej služby sa vzťahuje Zákonník práce, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon." ZP sa na hasičov vzťahuje len vtedy, ak to ZoHaZZ výslovne stanovuje. Pokiaľ však ide o služobný (pracovný) čas hasičov, tak ZoHaZZ na ZP neodkazuje. V zmysle vyššie citovaného § 12 ods. 6 ZoHaZZje preto úprava § 96 ods. 2 ZP neaplikovateľná na služobný pomer príslušníka HaZZ. Ďalej je však zrejmé, že samotný ZoHaZZ žiadne také ustanovenie, akým je citovaný § 96 ods. 2 ZP, neobsahuje. V dôsledku tejto skutočnosti sa tak tzv. „neaktívna časť" služobnej pohotovosti príslušníkov HaZZ nezapočítava do ich pracovného času. Do pracovného času je započítavaný len ten časový úsek, kedy počas určenej služobnej pohotovosti je vykonaný služobný výjazd, pričom tento časový úsek je považovaný za prácu nadčas. Ostatný čas určenej služobnej pohotovosti, ktorú každý hasič vykonáva v rámci každej jednej jeho minimálne 24 hodín trvajúcej služobnej zmeny (od 22:00 hod. do 06:00 hod.),však do pracovného času hasiča započítaný nie je a takýto čas nie je považovaný za pracovný (služobný) čas hasiča. Nakoľko teda ZoHaZZ nepovažuje služobnú pohotovosť hasičov za súčasť ich služobného času, tak práve v tejto skutočnosti spočíva rozpor ZoHaZZ s únio̍vým právom, konkrétne s ustanovením článku2 ods. 1 Smernice, ako aj judikatúrou Súdneho dvora. Z vyššie citovaného rozsudku Súdneho dvora vo veci E. F. jednoznačne vyplýva, že členské štáty sa nemôžu odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení Smernice, a to vrátane pojmov „pracovný čas" a „čas odpočinku". Smernica pritom neumožňuje ani to, aby členské štáty prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas", než ako je definícia tohto pojmu obsiahnutá v Smernici. Smernica síce stanovuje možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ale táto možnosť sa neuplatňuje na definíciu pojmu„ pracovný čas". Toto konštatovanie potvrdzuje aj účel Smernice, ktorý má zabezpečiť, aby sa definície v nej uvedené nemohli vykladať rôzne v závislosti od vnútroštátneho práva. Služobný čas hasičov je rozvrhnutý na 24 hodinové pracovné zmeny, ktoré sú formálne rozdelené na 1.) výkon služby a 2.) služobnú pohotovosť. Vzhľadom však na účelové oddelenie služobnej pohotovosti od služobného (pracovného) času, kedy služobná pohotovosť nie je započítavaná do fondu pracovného času, sa potom formálne „na papieri" javí, že jeho služobný (pracovný) čas nepresahuje 48 hodín týždenne. Je tomu však tak len z dôvodu, že vnútroštátna právna úprava zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore do služobného (pracovného) času hasiča nezarátava čas služobnej pohotovosti. Ak však za pracovný (služobný) čas v súlade s judikatúrou Súdneho dvora považujeme aj služobnú pohotovosť, tak je zrejmé, že súhrn takto „naskladaného" pracovného času hasičov pravidelne prekračuje 48 hodín týždenne, pričom bežne dosahuje cca. 53 - 56 hodín týždenne, častokrát aj viac. Služobná pohotovosť, ktorú odpracuje v rámci každej jednej pracovnej zmeny v rozsahu 8 hodín (do konca roka 2021 v rozsahu 7 hodín), nie je teda v zmysle našej vnútroštátnej právnej úpravy považovaná za súčasť môjho služobného času. Služobnú pohotovosť je však nevyhnutné aj v zmysle vyššie citovanej judikatúry Súdneho dvora považovať za „pracovný čas" tak, ako to kogentne stanovuje Smernica. Jednoducho povedané, ak by ZoHaZZ v súlade s judikatúrou Súdneho dvora za súčasť pracovného času považoval aj služobnú pohotovosť, bez akýchkoľvek pochybností by potom aj z formálneho hľadiska („na papieri") služobný čas hasičov prekračoval 48 hodín týždenne. Keďže však ZoHaZZ pracovnú pohotovosť formálne nepovažuje za súčasť pracovného času, tak potom sa z hľadiska textácie ZoHaZZ a vykazovaného fondu pracovného času javí, že ako hasič odpracujem priemerne menej než 48 hodín týždenne. K takémuto formálnemu dodržiavaniu článku 6 písm. b) Smernice dochádza len „vďaka" tomu, že z 24 - hodinovej zmeny mi je do pracovného času v súčasnosti započítavaných len 16 hodín (do konca roka 2021 to bolo 17 hodín), a teda 8 hodín (resp. do konca roka 2021 to bolo 7 hodín) z času, ktorý strávim v práci na hasičskej stanici a počas ktorých musím byť pripravený do 1 minúty nastúpiť na vykonanie služobného zásahu, nie je považovaných za pracovný (teda odpracovaný) čas. V praxi to znamená, že v dôsledku vnútroštátnej právnej úpravy ZoHaZZ, ktorá je čo sa týka posudzovania pracovného času v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice ako aj konštantnou judikatúrou Súdneho dvora, nie je cca. 1/3 zo všetkých jeho reálne odpracovaných hodín v práci považovaných za pracovný čas! Nezapočítavanie služobnej pohotovosti do fondu pracovného času sa potom nevyhnutne premieta do skutočnosti, že formálne („na papieri") síce odpracuje priemerne menej než 48 hodín týždenne, avšak v skutočnosti jeho priemerný týždenný

pracovný čas úplne pravidelne presahuje maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) Smernice.

14. Zhrnúc teda skutočnosti je zjavné, že vnútroštátna úprava v Slovenskej republike, konkrétne úprava pracovného času obsiahnutá v ZoHaZZ, umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi HaZZ(hasičovi) jeho služobný čas tak, že tento pravidelne presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku6 písm. b) Smernice, a to v priamom dôsledku skutočnosti, že služobná pohotovosť nie je podľa ZoHaZZ považovaná za súčasť pracovného času hasiča, čo je v rozpore s článok 2 ods. 1 Smernice. Je teda možné jednoznačne uzavrieť, že vnútroštátna právna úprava v zákone č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore je v rozpore s článkom 2 ods. 1 a článkom 6 písm. b) Smernice, nakoľko umožňuje služobnému úradu, aby služobný čas hasiča bol rozvrhnutý tak, že tento pravidelne prekračuje Smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Preto z týchto dôvodov možno aj jednoznačne uzavrieť, že Smernica nebola správne (resp. nebola v časti vôbec) implementovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky.

15. Zo skutkového stavu opísaného žalobou a z priložených listinných dôkazov je zároveň preukázané, že jeho priemerný týždenný pracovný čas za žalované obdobie august 2020 - jún 2023 vrátane, predstavuje 50,70 hodín týždenne, čo je nepochybne viac, než ktorý čas ako maximálny týždenný pracovný čas povoľuje článok 6 písm. b) Smernice. Je teda zjavné, že jeho právo vyplývajúce z ustanovenia článku 6 písm. b) Smernice bolo a naďalej je pravidelne porušované. XX. Pokiaľ ide o aktívnu vecnú legitimáciu v tomto spore, Z rozsudku Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß jednoznačne vyplýva, že článok 6 písm. b) Smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi, čo Súdny dvor potvrdil aj priamo v 1. výroku tohto rozsudku, kde judikoval: Rozsudok Súdneho dvora vo veci Günter Fuß teda dáva v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48-hodinového týždenného pracovného času vyplývajúceho článku 6 písm. b) Smernice poškodenému hasičovi právo domáhať sa náhrady škody priamo proti členskému štátu. Vzhľadom na uvedené považujem za nepochybné, že ako jednotlivec sa touto žalobou môžem voči žalovanému štátu domáhať náhrady škody vzniknutej mi porušením úniového práva, a teda moja aktívna vecná legitimácia v tomto konaní je jednoznačne daná.

16. Pokiaľ ide o aktívnu vecnú legitimáciu v tomto spore, Z rozsudku Súdneho dvora C-429/09 zo dňa25.11.2010 vo veci Günter Fuß jednoznačne vyplýva, že článok 6 písm. b) Smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi, čo Súdny dvor potvrdil aj priamo v 1. výroku tohto rozsudku, kde judikoval: Rozsudok Súdneho dvora vo veci Günter Fuß teda dáva v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48-hodinového týždenného pracovného času vyplývajúceho z článku 6 písm. b) Smernice poškodenému hasičovi právo domáhať sa náhrady škody priamo proti členskému štátu. Vzhľadom na uvedené považujem za nepochybné, že ako jednotlivec sa touto žalobou môžem voči žalovanému štátu domáhať náhrady škody vzniknutej mi porušením únioového práva, a teda moja aktívna vecná legitimácia v tomto konaní je jednoznačne daná.

17. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného, tu je potrebné vziať na zreteľ aj ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a to bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Podľa judikatúry Súdneho dvora môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj samotný štát, pričom právo Únie nijako nebráni tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát.

18. Z konštantnej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody vzniknutej porušením únioového práva zo strany členského štátu v prípade, ak sú splnené 3podmienky: 1) cieľom porušenej právnej normy Európskej únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, 2) existencia škody resp. ujmy, 3) príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou resp. ujmou.

19. V prípade, že sú splnené všetky tri vyššie uvedené podmienky, je štát povinný napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu. Podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnej právnej úprave nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). Poskytnutá náhrada škody musí spĺňať aj požiadavku primeranosti tak, aby dostatočne sanovala ujmu, ktorá poškodenému jednotlivcovi vznikla.

20. S poukazom na judikatúru Súdneho dvora, porušenie práva Únie pre absentujúcu resp. nesprávnu transpozíciu Smernice do ZoHaZZ je dôsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Pri rešpektovaní zásad ekvivalencie a efektivity je pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody porušením úniového práva Európskej únie štát, t. j. žalovaný - Slovenská republika, keďže neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie dodržania požiadavky vyplývajúcej z článku 6písm. b) Smernice, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijal vnútroštátnu právnu úpravu zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ktorý umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi HaZZ (hasičovi) jeho služobný čas takým spôsobom, že tento pravidelne presahuje maximálnu hranicu 48-hodinového týždenného pracovného času. K tomuto dôsledku pritom dochádza pre rozpor vnútroštátnej právnej úpravy ZoHaZZ s článkom 2 ods. 1 Smernice, nakoľko služobná pohotovosť nie je považovaná za pracovný čas a odpracované hodiny služobnej pohotovosti nie sú hasičom započítavané do pracovného času. Zažalovaný štát v tomto spore v zmysle § 135 ods. 1 CSP koná Ministerstvo ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor, pričom Ministerstvo bolo tiež aj garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore.

21. V tejto súvislosti ešte napokon opätovne zdôraznil, že v zmysle judikatúry Súdneho dvora absolútna objektívna zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú porušením únioového práva je daná bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia únioového práva dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Ide teda o zodpovednosť za škodu bez možnosti liberácie a exkulpácie.

22. Pokiaľ ide o prvú podmienku, a to že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, tu je potrebné poukázať na judikatórny záver vyplývajúci aj z rozhodnutia vo veci Günter Fuß, podľa ktorého článok 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia. Toto ustanovenie ukladá členským štátom povinnosť ustanoviť maximálnu 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou povinnosťou je v Smernici výslovne stanovené, že táto 48 hodinová hranica zahŕňa už aj nadčasy (viď znenie „priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.“).

23. Z článku 22 ods. 1 Smernice ďalej vyplýva, že od uvedenej povinnosti sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť ak ide o také činnosti, akou je činnosť hasičov, a to dokonca ani vtedy, ak by k prekročeniu 48 hodinovej hranice priemerného týždenného pracovného času došlo so súhlasom dotknutého pracovníka, pričom tu pre úplnosť zdôrazňuje, že žiadny takýto súhlas služobnému úradu nikdy neudelil. Pravidlo sociálneho práva vyplývajúce z článku 6 písm. b) Smernice nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu, pričom ustanovenie článku 6 písm. b) Smernice jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi. Už len vzhľadom na obsah a účel samotnej Smernice považuje za zjavné a nepochybné, že cieľom tejto Smernice je priznať práva jednotlivcom - pracovníkom v Európskej únii.

24. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že dostatočne závažné porušenie práva Európskej únie zahŕňa zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy členským štátom, pričom zložky, ktoré majú byť v tejto súvislosti zohľadnené, sú predovšetkým stupeň jasnosti a presnosti porušenej právnej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorý porušená norma Únie ponecháva vnútroštátnym orgánom. Vždy a v každom jednotlivom prípade sa porušenie únioového práva považuje za dostatočne závažné, pokiaľ je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Súdny dvor pritom vo svojej judikatúre už opakovane rozhodol a konštantne rozhoduje, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou

pojmu „pracovný čas“ tak, ako to predpokladá Smernica. Také vymedzenie pojmu „pracovný čas“, ako ho kogentne ustanovuje článok 2 Smernice, bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa takéto obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje maximálnu 48 hodinovú týždennú hranicu upravenú v článku 6 písm. b) Smernice. V tomto smere je možné poukázať napr. na rozsudok Súdneho dvora C-303/98 zo dňa 03.10.2020 vo veci Simap, uznesenie C-241/99 zo dňa 03.07.2001 vo veci Confederación Intersindical Galega (CIG).

25. V uvedenej súvislosti dáva žalobca do pozornosti súdu aj rozhodnutia Súdneho dvora, ktoré sa výslovne týkajú hasičov, a v ktorých Súdny dvor zaujal stanovisko k tomu, že právo na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas garantovaný článkom 6 písm. b) Smernice sa vzťahuje aj na hasičov. Jedna sa o uznesenie Súdneho dvora C-52/04 zo dňa 14.07.2005 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg, resp. rozsudok Súdneho dvora C-518/15 zo dňa 21.02.2018 vo veci Rudy Matzak. S poukazom na citovanú judikatúru Súdneho dvora je zjavné, že porušovanie jeho práv, vyplývajúcich z článku 2 ods. 1 v spojení s článkom 6 písm. b) Smernice, ku ktorému dochádza v dôsledku nesprávneho resp. neúplného prebratia Smernice do ZoHaZZ, je v zjavnom rozpore s dlhoročnou konštantnou judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti, preto toto porušovanie únioového práva je nevyhnutne potrebné považovať za dostatočne závažné. Súdny dvor aj v referenčnom rozhodnutí vo veci Günter Fuß výslovne potvrdil, že nedodržanie požiadavky vyplývajúcej z článku 6 písm. b) Smernice u hasičov bolo zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora v danej oblasti. Považuje taktiež za nepochybné, že cieľom Smernice je priznať jednotlivcom - pracovníkom medzi ktorých patria aj hasiči, práva touto Smernicou zakotvené. Aplikujúc uvedené judikatórne závery Súdneho dvora na tento konkrétny prípad je zrejmé, že nakoľko počas žalovaného obdobia pravidelne pracoval nad stanovený limit vyplývajúci z článku 6 písm. b)Smernice a zároveň služobnú pohotovosť (vrátane jej „neaktívnej časti“) je nevyhnutné považovať za pracovný čas, k čomu však nedochádza, ide v tomto prípade o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora. Prvá podmienka spočívajúca v dostatočnej závažnosti porušenia právnej normy Únie je tak jednoznačne naplnená.

26. Pokiaľ ide o druhú podmienku, ktorou je existencia škody, tu je potrebné uviesť, že Smernica samotná neobsahuje ustanovenia týkajúce sa procesu náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení, rovnako neobsahuje ani kritériá zakotvujúce spôsob určenia výšky nároku na náhradu škody.

27. Podľa judikatúry Súdneho dvora, týkajúcej sa priamo škôd vznikajúcich hasičom pre nerešpektovanie 48 hodinovej pracovnej doby podľa Smernice, treba pod škodou v takomto prípade v prvom rade rozumieť ujmu, ktorá dotknutému hasičovi vznikla v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal nárok, ak by bol maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas upravený článkom 6 písm. b) Smernice rešpektovaný. V tomto zmysle je treba za primeraný odpočinok v zmysle Smernice považovať taký, ktorý by mal nasledovať po maximálne 48 hodinovej týždennej pracovnej dobe zahŕňajúcej jeho služobnú pohotovosť na pracovisku (viď bod 59 rozsudku vo veci Günter Fuß). Z judikatúry Súdneho dvora k náhrade škody vzniknutej z porušenia únioového práva ďalej vyplýva, že náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv poškodených. Podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnej právnej úprave zároveň nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity); náhrada škody zároveň musí byť primeraná vzniknutej ujme (viď napr. vyššie citovaný rozsudok vo veci Brasserie dupecheur a Factortame). Zásada ekvivalencie znamená, že vnútroštátny súd nemôže v prípade konania s únioovým prvkom aplikovať prísnejšie procesnoprávne alebo hmotnoprávne pravidlá ako tie, ktoré by aplikoval v konaniach bez únioového prvku s podobným predmetom, čo znamená, že dotknutý subjekt musí mať možnosť uplatniť si nárok, ktorý mu vyplýva z únioovej právnej normy za takých podmienok, za akých by si mohol uplatniť nárok založený na podobnej vnútroštátnej právnej norme bez únioového prvku. Zásada efektivity znamená, že procesné predpisy, ktoré platia vo vnútroštátnych konaniach určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré zakladá únioové právo v prospech subjektov práva, nemôže byť upravené takým spôsobom, ktorý by výkon práv priznávaných únioovým právnym poriadkom prakticky znemožňoval alebo nadmerne sťažoval. V takomto prípade je na vnútroštátnom práve členského štátu a jeho súdnych orgánoch, aby pri dodržaní uvedených zásad ekvivalencie, efektivity a primeranosti určili formu odškodnenia a pravidlá spôsobu výpočtu náhrady škody vzniknutej porušením normy Únie. V otázkach neupravených normami komunitárneho práva v sporoch o nárokoch na náhradu škody

spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie členským štátom, sa subsidiárne použije vnútroštátne právo pri zachovaní uvedených zásad ekvivalencie a efektivity. Právny poriadok Slovenskej republiky však neobsahuje žiadny špecifický právny predpis či konkrétne zákonné ustanovenie pre posudzovanie náhrady škody, ktorá vznikla poškodenému porušením práva Európskej únie, a to či už by išlo o základ takéhoto nároku, alebo určenie jeho výšky. Pri absencii konkrétnej právnej úpravy je pri posudzovaní takéhoto nároku v našich podmienkach nutné vychádzať zo zásad, ktoré na tento účel všeobecne stanovil Súdny dvor - t. j. dodržať podmienky efektivity, ekvivalencie a primeranosti.

28. Pokiaľ ide o právne posúdenie žalovaného nároku, žalobca má za to, že touto žalobou uplatnený nárok je pri absencii vnútroštátnej právnej úpravy nároku na náhradu škody z porušenia práva Európskej únie potrebné posudzovať analogicky podľa ustanovení právneho poriadku Slovenskej republiky, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie. Týmito ustanoveniami sú podľa jeho názoru ustanovenia§ 11 - § 13 OZ, upravujúce nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada sa poskytuje aj v peniazoch. Samotný právny základ žalovaného nároku však stále spočíva resp. má svoj titul v nároku na náhradu škody z porušenia práva Európskej únie, pričom ustanovenia § 11 - 13 OZ sa tu používajú „len“ analogicky z dôvodu absencie právnej úpravy nároku na náhradu škody vzniknutej jednotlivcovi porušením únioového práva zo strany štátu.

29. Vzhľadom na skutkový stav opísaný v článku II. žaloby je zrejmé, že dlhoročne dochádza k porušovaniu jeho osobnostných práv na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity spočívajúce v porušení práva na primeranú dobu odpočinku, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život, a to v príčinnej súvislosti s tým, že v dôsledku nezapočítania odpracovaných hodín služobnej pohotovosti do pracovného času som reálne odpracoval viac, než pripúšťa článok 6 písm. b) Smernice. Jeho osobnostné práva sú pritom v dôsledku uvedeného u neho porušované sústavne a dlhoročne, nielen teda počas žalovaného obdobia. Práca hasiča je pritom veľmi zodpovednou prácou, ktorú vníma ako poslanie, pri práci neraz nasadzuje svoj vlastný život, preto o to viac nevyhnutne a dôvodne potrebuje dostatočný odpočinok po práci na regeneráciu jeho fyzických a psychických síl, čoho sa mu však v dôsledku sústavného porušovania práva na primeranú dobu odpočinku nedostáva. Skutočnosť, že trávi v práci neprimerane dlhý čas, má pritom nepriaznivý vplyv na kvalitu jeho života a to najmä hľadiska jeho mimopracovného osobného života a voľného času. V súvislosti s porušovaním práva na maximálne 48 hodinový týždenný totiž pracovný čas prichádza o čas, ktorý by inak chcel venovať rodine, hobby, priateľom, nevyhnutnej regenerácii alebo akokoľvek inak podľa vlastného rozhodnutia. Neprimeraná pracovná zaťaženosť a nutnosť tráviť nadmerne dlhý čas v práci pri takom rozložení služobného času, aký ako hasič vykonáva, zásadne zasahuje do jeho súkromného a rodinného života. Pravidelným prekračovaním maximálneho pracovného času tak prichádza o čas, ktorý by mohol venovať akýmkoľvek mimopracovných aktivitám podľa svojho uváženia, ako aj nevyhnutnému oddychu po práci. Vzhľadom na enormnú fyzickú a psychickú náročnosť jeho práce je totiž dostatok času na oddych a mimopracovné aktivity nevyhnutný. Tu pritom poukazuje na to, že bežne odpracuje aj približne 5 - 8 hodín nad rámec maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času, mnohokrát aj dlhšie. Nutnosť tráviť neprimerane dlhý čas v práci, ktoré sa prejavuje aj skracovaním voľného času na nevyhnutný odpočinok a mimopracovné aktivity, je tak zásadne negatívnym dôsledkom porušovania Smernice, nakoľko prichádza o značné množstvo času, ktorý by mal byť jeho voľným časom.

30. Všetok ten čas, ktorý žalobca strávi v práci naviac oproti tomu, čo povoľuje Smernica, by venoval či už svojim najbližším, rodine, koníčkom alebo práve tomu nevyhnutnému odpočinku, ktorý mu má Smernica práve obmedzením maximálneho pracovného času garantovať. Tu poukazuje taktiež na to, že ako hasič slúžiaci v minimálne 24 hodinovej zmene pracuje „od rána do rána“ a má teda v porovnaní s bežnými ľuďmi úplne prevrátený spánkový režim. Deň, kedy sa ráno vracia zo služby a ktorý má byť jedným z 2 voľných dní medzi služobnými zmenami, častokrát venuje len nevyhnutnej regenerácii častokrát enormného vyčerpania po náročných služobných zákrokov počas minimálne 24 hodinovej (častokrát aj dlhšej) zmene tak, aby nasledujúci deň bol schopný znova plnohodnotne fungovať v bežnom živote. Častokrát medzi 2 zmenami musia absolvovať rôzne povinné školenia či kurzy, prípadne im môže byť nariadená služobná pohotovosť a v takýchto prípadoch ani tie obligátne 2 dni voľna medzi zmenami v skutočnosti nemajú. Všetok ten čas, ktorý pri dodržiavaní Smernice mohol venovať rodine, priateľom, odpočinku, nevyhnutnej regenerácii fyzických a psychických síl či akokoľvek inak podľa vlastného uváženia, mu už žiaľ nikto nevráti a žalovaná náhrada škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje z jeho pohľadu len veľmi čiastočnú a obmedzenú náhradu utrpenej ujmy. Ako vyplýva z referenčného rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Günter Fuß, už len samotná

strata času odpočinku je sama o sebe dostatočným dôvodom na domáhanie sa a priznanie nároku na náhradu škody porušením článku 6 písm. b) Smernice. Už len strata času odpočinku, o ktorý dotknutý jednotlivec (hasič) prichádza prekračovaním maximálneho týždenného pracovného času, je dostatočný na priznanie nároku na náhradu škody vzniknutej porušením Smernice bez toho, aby k tomuto následku musel pristúpiť aj akýkoľvek ďalší prípadný následok na osobnostných právach žalobcu. Žalobca je presvedčený, že už len stratu tak enormného množstva času, aký on počas dlhoročného porušovania Smernice a prekračovaním maximálneho pracovného času stratil, pričom inak by tento čas mohol využiť oddychom či akoukoľvek mimopracovnou aktivitou podľa svojho uváženia, by ako závažnú ujmu pociťoval každý, kto by sa nachádzal v jeho pozícii. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam , v dôsledku toho, že trávi v práci aj ten čas, ktorý by pracovať nemal, ak by bola predmetná Smernica dodržaná, je tak porušované aj jeho základné právo na ochranu súkromia a rodinného života.
31. V súvislosti s porušovaním práv je potrebné zdôrazniť aj to, že v danom prípade porušovaním článku 6 písm. b) Smernice je porušované aj základné právo na ochranu zdravia, ktoré je ako jedno z najvýznamnejších osobnostných práv zakotvených v Ústave. Zároveň však porušovaním Smernice dochádza aj k porušovania základného práva na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, ktoré rovnako zakotvuje Ústava.

32. Ako je zrejmé, jedným z cieľov Smernice a zároveň aj dôvodom zavedenia hranice maximálneho týždenného pracovného času bolo pritom práve to, aby pracovníci mali dostatok času na oddych a regeneráciu a neprimeraným pracovným zaťažením neohrozili svoj život a zdravie. Považuje pritom za logické a zrejmé, že najmä dlhoročné a pravidelné prekračovanie maximálneho pracovného času pri tak náročnej práci, akou práca hasiča nepochybne je, môže zásadne ohrozovať zdravie a život pracovníka. Z úvodných ustanovení Smernice, v ktorých sú uvedené dôvody jej prijatia a ciele ňou sledované totiž vyplýva, že jej normotvorca vychádzal z faktu, že je ešte stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a musia sa preto bezodkladne zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, pričom tento cieľ by sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Ako totiž vyplýva aj z judikatúry Súdneho dvora, všetci pracovníci by preto mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem "odpočinok" sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. v dňoch, hodinách, resp. ich častí. Pracovníkom krajín Európskej únie sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času; „primeraný odpočinok" znamená, že pracovníci majú pravidelný čas odpočinku, trvanie ktorého je vyjadrené v jednotkách času a ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

33. Vychádzajúc zo skutočností uvedených v žalobe a z povahy škody resp. ujmy vzniknutej porušovaním Smernice, ktorá má v tomto prípade nemajetkovú povahu (strata času odpočinku a s tým súvisiace porušenia práva na ochranu zdravia, súkromia a rodinného života, práva na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky), je v slovenskom právnom poriadku nutné analogicky použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osoby podľa ustanovení § 11 - 13 Občianskeho zákonníka, keďže tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody porušením únijného práva ako je to v tomto prípade. Práve z týchto dôvodov možno žalobou uplatnený nárok posúdiť ako nemajetkovú ujmu, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch výslovne predpokladá a upravuje § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Je potrebné zdôrazniť, že náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ustanovenie § 13 ods. 2 OZ nepodmieňuje výlučne len situáciami zníženia dôstojnosti fyzickej osoby v značnej miere alebo jej vážnosti v spoločnosti, pretože predmetné ustanovenie len demonštratívne uvádza prípady, kedy je možné s ohľadom na intenzitu zásahu priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky, čo okrem iného potvrdzuje aj zákonná formulácia uvedená v ustanovení § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka „najmä preto“, a teda zjavne nejde o zákonom ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Inak povedané, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nevzniká iba v prípadoch zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jednotlivca, teda nepochybne aj o odškodnenie porušenia tých práv, ako je to v tomto prípade (porušenia práva na ochranu zdravia, súkromia a rodinného života). Samotné konštatovanie porušenia práva v tomto prípade úplne zjavne nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada je v

tomto prípade jedinou možnou formou (aspoň čiastočného) odškodnenia vzniknutej ujmy, keďže strata enormného množstva času, ku ktorej došlo už len v žalovanom období a v jej dôsledku došlo aj k porušeniu vyššie uvedených základných práv, je už nezvrátiteľná a nemôže byť za daných okolností odškodnená inak, než poskytnutím peňažnej náhrady.

34. S poukazom na skutočnosti uvedené má za to, že je splnená aj druhá podmienka nároku na náhradu škody, ktorou je vznik škody resp. ujmy, pričom táto má v podmienkach slovenského právneho poriadku pri použití analógie povahu nemajetkovej ujmy, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch.

35. Napokon pokiaľ ide o tretiu podmienku, ktorou je existencia príčinnej súvislosti medzi porušením článku 6 písm. b) Smernice a škodou vo forme nemajetkovej ujmy, aj túto považuje za zjavne naplnenú. Ak by totiž žalovaný správne prebral ustanovenia článku 2 ods. 1 a článku 6 písm. b) Smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, resp. ak by boli tieto ustanovenia z materiálnej stránky v praxi dodržiavané, nedochádzalo by k porušovaniu jeho práva na maximálny 48-hodinový týždenný pracovný čas a teda nedošlo by ani k strate času odpočinku, na ktorý by mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením Smernice dodržaný. Tu je potrebné taktiež zdôrazniť, že k porušovaniu článku 6 písm. b) Smernice dochádza v priamom dôsledku porušovania článku 2 ods. 1 Smernice (ktorý kogentne ustanovuje čo sa považuje za pracovný čas), t. j. tým, že ZoHaZZ formálne zo služobného času „vyčlenil“ služobnú pohotovosť a odpracované hodiny služobnej pohotovosti tak nie sú považované za súčasť pracovného času. V dôsledku nezarátavania služobnej pohotovosti do pracovného času teda reálne odpracoval viac, než je Smernicou maximálne povolený 48-hodinový týždenný pracovný čas, kde v dôsledku tejto skutočnosti došlo k porušeniu práva na ochranu zdravia a práva na ochranu súkromia a rodinného života. Z uvedených dôvodov má za to, že aj tretia podmienka - príčinná súvislosť medzi porušením únioového práva (medzi porušeniami článkov 2 ods. 1 Smernice v spojení s článkom 6 písm. b) Smernice, ku ktorým došlo v dôsledku nesprávnej/neúplnej transpozície Smernice do ZoHaZZ) a vznikom škody vo forme nemajetkovej ujmy, je jednoznačne daná.

36. Ako už bolo uvedené, vnútroštátny právny poriadok Slovenskej republiky nemá špeciálnu právnu úpravu pre nárok na náhradu škody vzniknutej jednotlivcovi porušením práva Únie zo strany štátu v dôsledku nesprávneho prebratia (transpozície) Smernice do nášho právneho poriadku, a to tak pokiaľ ide o základ nároku, ako ani pokiaľ ide o stanovenie pravidiel na spôsob výpočtu tohto nároku. Z judikatúry Súdneho dvora, na ktorú už žalobca podrobne poukázal vyššie vyplýva, že náhrada škody musí spĺňať požiadavky primeranosti, efektivity a ekvivalencie.

37. Za odpracované hodiny tzv. určenej služobnej pohotovosti (vyššie citovaný § 92 ods. 1 ZoHaZZ) je mu uhrádzaná peňažná náhrada (nie teda „mzda“ resp. „služobný plat“, čo taktiež minimálne nepriamo potvrdzuje, že služobná pohotovosť nie je považovaná za pracovný čas) vo výške vyplývajúcej z vyššie citovaného ustanovenia § 122 ods. 1 ZoHaZZ, a to vo výške 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu (t. j. 15% z jeho hodinovej mzdy). Práve hodiny tzv. určenej služobnej pohotovosti sú tým časom, ktorý odpracuje v rámci každej 24 hodinovej služby v súčasnosti v čase od 22:00 do 06:00 hod. (resp. do konca roka 2021 to bolo v čase od 22:30 do 05:30 hod.) a tieto hodiny mu nie sú započítavané do služobného času. Určenú služobnú pohotovosť vykonáva priamo na pracovisku (hasičskej stanici), z ktorej sa nesmie vzdialiť a vždy musí byť pripravený vykonať služobný výjazd do 1 minúty od nahlásenia.

38. Od určenej služobnej pohotovosti sa nariadená služobná pohotovosť (vyššie citovaný § 92 ods. 2 ZoHaZZ) odlišuje tým, že príslušník HaZZ je na výkon služby privolaný mimo svojho pracovného času, t. j. mimo rozpisu svojich pravidelných služobných zmien a to spravidla z domu. Je to tak napr. v prípade náhlej potreby privolania väčšieho počtu hasičov ak dôjde k živelnej pohrome resp. inej závažnej udalosti, ktorá si vyžaduje zásah väčšieho počtu príslušníkov, než ktorí sú v službe v rámci pracovných zmien. Základný rozdiel je teda v tom, že zatiaľ čo určenú služobnú pohotovosť hasič vykonáva v rámci každej jednej pracovnej zmeny a nachádza sa v práci na hasičskej stanici, avšak na výkon nariadenej pohotovosti je privolaný do služby mimo svojho bežného služobného času a to spravidla v čase, keď sa nachádza v domácom prostredí príp. inde (avšak mimo miesta výkonu služby).

39. Za výkon takejto nariadenej pohotovosti sa poskytuje vyššia peňažná náhrada, než za výkon určenej služobnej pohotovosti, keďže:

- za určenú služobnú pohotovosť sa poskytuje peňažná náhrada vo výške 15% (v bežné služobné dni) resp. 30% (v dni služobného pokoja) zo sumy, ktorou je príslušná časť služobného platu, za každú odslúženú hodinu pohotovosti,
- za nariadenú služobnú pohotovosť v mieste výkonu služby (keď je hasič privolaný z domova do služby na hasičskú stanicu) je poskytovaná peňažná náhrada vo výške 50 % (v bežné pracovné dni) resp. 100% (v dni služobného pokoja) zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, za každú odslúženú hodinu pohotovosti.
Vzhľadom na rozhodujúce skutkové a právne okolnosti tejto veci mám za to, že ustanovenie § 122 ZoHaZZ je práve takým ustanovením, ktoré je z hľadiska analógie iuris „najbližšie“ prejednávanej veci na to, aby jeho aplikáciou bolo možné určiť primeranú výšku náhrady škody. Podľa môjho názoru je totiž aj výšku nemajetkovej ujmy potrebné určiť spôsobom, ktorý najviac a najlepšie zohľadňuje okolnosti, za ktorých táto ujma vznikla.

40. Pokiaľ osoba vstupuje do pracovného, štátnozamestnaneckého, služobného resp. iného obdobného pomeru, vstupuje do neho s vedomím, že určitý čas strávený výkonom činnosti v tomto právnom vzťahu mu bude adekvátnym spôsobom nahradený, a to spravidla vo forme peňažného ekvivalentu, pričom týmto peňažným ekvivalentom je jeho mzda. Zohľadňujúc uvedené skutočnosti preto výšku uplatňovanej nemajetkovej ujmy v peniazoch odvíja od toho, že ustanovenie § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, ktoré upravuje odmenu za nariadenú služobnú pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania štátnej služby, je tým ustanovením, ktoré je z hľadiska analógie „najbližšie“ k stanoveniu výšky žalovaného nároku. Hodiny služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli započítané do služobného času, je podľa jeho názoru možné analogicky posúdiť ako odpracované mimo rozvrhnutia služobného času (čo je práve rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou podľa §92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ), keďže služobný čas by mal byť rozvrhnutý tak, aby k porušovaniu jeho práv nedochádzalo, pričom k tomuto porušovaniu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti, ktorá sa mu však nezapočítavala do služobného(pracovného) času. Má preto za to, že primeranú náhradu škody v tomto prípade predstavuje rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 1 ZoHaZZ a peňažnou náhradou uvedenou v v § 122 ods. 2 psím. a) ZoHaZZ, a to každú jednu odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti počas žalovaného obdobia.
41. Vychádzajúc tak z určenia výšky nemajetkovej ujmy ako rozdielu náhrady uvedenej v § 122ods. 1 ZoHaZZ (15% alebo 30% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2písm. a) ZoHaZZ (vo výške 50% z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) je v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti počas pracovných dní možné určiť výšku nemajetkovej ujmy ako súčin počtu odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50% - 15%) a v prípade určenej služobnej pohotovosti odpracovanej v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50% - 30%). Uvedeným spôsobom stanovená a touto žalobou uplatňovaná primeraná náhrada škody teda predstavuje rozdiel medzi výškou náhrady pri nariadenej služobnej pohotovosti (50% zo sumy príslušnej časti služobného platu podľa § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ) a výškou náhrady za určenú služobnú pohotovosť (15% zo sumy príslušnej časti služobného platu podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ a 30% z tejto sumy ak ide o deň služobného pokoja), t.j. vo výške zodpovedajúcej 35%, resp. 20% zo sumy, ktorá je príslušnou časťou môjho služobného platu (50% - 15% = 35% v prípade bežného služobného dňa a v prípade, ak ide o deň služobného pokoja 50% - 30% = 20%).

42. Žalobca je presvedčený, že takýto spôsob výpočtu náhrady škody spĺňa odškodňovaciu funkciu, je v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou Súdneho dvora a zároveň spĺňa aj požiadavku primeranosti, pričom však nie je sumou neprimerane vysokou. Náhrada škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch musí spĺňať predovšetkým satisfakčnú funkciu, pričom z tohto pohľadu považuje žalovanú výšku náhrady škody za primeranú, aj keď len čiastočne odškodňujúcu utrpenú ujmu. Náhrada škody v podobe nemajetkovej ujmy má však plniť aj preventívnu a sankčnú funkciu, teda má odradiť porušovateľa(v tomto prípade žalovaného - štát) od protiprávneho konania a má takýmto spôsobom zabezpečovať aj generálnu prevenciu pred pokračovaním v porušovaní práva, pričom práve preto musí byť sankcia (v zmysle výšky relutárnej satisfakcie) patrične dôrazná a dostačujúca. Napokon považuje za nepochybné, že žalovaná výška náhrady škody nemá voči žalovanému likvidačný charakter a teda je

zo všetkých rozhodujúcich hľadísk minimálne primeraná a opodstatnená. Napokon už len pre úplnosť, poznajúc argumentáciu žalovaného v obdobných sporoch, opätovne zdôraznil, že touto žalobou si neuplatňuje mzdový nárok, ale domáha sa náhrady škody porušením úniového práva, pričom takýto spôsob výpočtu žalovaného nároku zvolil len z dôvodu, že neexistuje právna úprava, ktorá by presne stanovovala spôsob výpočtu náhrady škody v takýchto prípadoch. Podstata tohto sporu a žaloby totiž nespočíva v namietaní výšky jeho služobného ohodnotenia ani v namietaní výšky náhrady za výkon služobnej pohotovosti, ale v tom, že porušovaním článku 2 ods. 1 v spojení s článok 6 písm. b) Smernice dochádza k ujme mojich osobnostných právach tak, ako je uvedené vyššie, pričom táto ujma má nemajetkovú povahu. Spôsob vypočítania výšky žalovaného nároku nemení nič na jeho povahe resp. právnom titule základu nároku, preto len spôsob, ako tento žalovaný nárok „vypočítava“, neznamená, že žalobou uplatňuje mzdový nárok.

43. Pokiaľ ide o splatnosť jednotlivých dielčích nárokov na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy, má za to, že tieto nároky vznikajú postupne a osobitne za každý jednotlivý mesiac, v ktorom boli jeho práva porušované, a to vždy ku dňu splatnosti mzdy za daný mesiac. Vzhľadom na povahu týchto nárokov má totiž za to, že nemajetková ujma vznikla každý mesiac po tom, čo v priamej súvislosti s porušením jeho práv táto jeho ujma nebola kompenzovaná v služobnom plate navyše o 35% resp. 20% (teda „doplatkom“ do sumy 50% za každú odpracovanú hodinu určenej služobnej pohotovosti, ako keby bola táto odpracovaná ako nariadená služobná pohotovosť podľa § 122 ods. 1 písm. a) ZoHaZZ z dôvod vysvetlených vyššie), preto za rozhodujúci moment pre vznik tejto ujmy považuje výplatný termín. U príslušníkov HaZZ je mzda splatná vždy k 10. dňu nasledujúceho mesiaca za predchádzajúci mesiac. Splatnosť mzdy za mesiac august 2020 teda nastala dňa 10.09.2020, splatnosť mzdy za mesiac september 2020 nastala dňa 10.10.2020 atď. Vzhľadom k všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe vyplývajúcej z ustanovenia § 101 OZ si preto touto žalobou uplatňuje nárok spätne za obdobie 3 rokov pred podaním tejto žaloby, a to počínajúc splatnosťou mzdy za mesiac august 2020 (ktorá nastala 10.09.2020) až po mesiac jún 2023 vrátane. Náhradu škody z porušenia práva Európskej únie, ktorá má podobu nemajetkovej ujmy v peniazoch, možno za príslušný kalendárny mesiac určiť ako súčin odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti v daný kalendárny mesiac a 35% alebo 20% z príslušnej časti služobného platu za každú odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti v závislosti od toho, či hodiny služobnej pohotovosti boli odpracované počas bežného služobného dňa (50% - 15% = 35%) alebo v deň služobného pokoja (50% - 30 % = 20%).

44. Vzhľadom na vyššie uvedený spôsob výpočtu ďalej vyčísľuje škodu vo forme nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla porušením úniového práva a to nasledovne:

Obdobie august 2020 – december 2020:
Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 5 mesiacov t. j. 153 dní (rok 2020 bol priestupný rok) pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 51 zmenových služieb (153 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 1.224 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (51 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 5 mesiacov predstavuje 21,86 týždňov (153 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 1.224 a priemernom počte týždňov 21,86 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 55,99 hodín (1.224 hodín : 21,86 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou a to priemerne o 7,99 hodín každý týždeň. Za obdobie august 2020 až december 2020 predstavuje: fond pracovného času 876,50 hodín; určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 252 hodín; nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 0 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ spolu v rozsahu 252 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2020 pripadá v priemere 21,86 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2020 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 51,62 hodín (1128,50 hodín : 21,86 týždňov).

V období august 2020 až december 2020 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 245 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 7 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú

hodinu. Službobnú pohotovosť, ktorá by mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období nevykonával.

Náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za rok 2020 (august 2020 – december 2020 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 762,68 EUR.

Obdobie január 2021 - december 2021:
Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 12 mesiacov t. j. 365 dní pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 2.920,08 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (121,67 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 12 mesiacov predstavuje 52,14 týždňov (365 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 2.920,08 a priemernom počte týždňov 52,14 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín (2.920,08 hodín : 52,14 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou priemerne o 8 hodín každý týždeň. Za obdobie január 2021 až december 2021 predstavuje: fond pracovného času 1990,60 hodín; určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 576 hodín; nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 7,65 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ spolu v rozsahu 583,65 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2021 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2021 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 49,37 hodín (2574,25 hodín : 52,14 týždňov).

V období január 2021 až december 2021 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 555 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 21 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Službobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období odpracoval v rozsahu 7,65 hodín.

Náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za rok 2021 (január 2021 – december 2021 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 1875,73 EUR.

Obdobie január 2022 - december 2022:
Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 12 mesiacov t. j. 365 dní pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 2.920,08 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (121,67 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 12 mesiacov predstavuje 52,14 týždňov (365 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 2.920,08 a priemernom počte týždňov 52,14 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín (2.920,08 hodín : 52,14 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou priemerne o 8 hodín každý týždeň. Za obdobie január 2022 až december 2022 vrátane predstavuje: fond pracovného času predstavuje 1952,67 hodín; určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 624,96 hodín; nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 0 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ spolu v rozsahu 624,96 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2022 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2022 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 49,44 hodín (2577,63 hodín : 52,14 týždňov).

V období január 2022 až december 2022 vrátane podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 595,03 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 29,93 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Službobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, v tomto období nevykonával.

Náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za rok 2022 (január 2022 – december 2022 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 2075,13 EUR.

Obdobie január 2023 až jún 2023 vrátane:
Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 6 mesiacov t. j. 181 dní pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 60,33 zmenových služieb (181 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 1.447,92 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (60,33 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 6 mesiacov predstavuje 25,86 týždňov (181 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 1.447,92 a priemernom počte týždňov 25,86 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 55,99 hodín (1.447,92 hodín : 25,86 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou priemerne o 7,99 hodín každý týždeň. Za obdobie január 2023 až jún 2023 vrátane (t. j. od 01.01.2023 do 30.06.2023) predstavuje: fond pracovného času predstavuje 990 hodín; určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 364,20 hodín; nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 0 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ spolu v rozsahu 364,20 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2023 pripadá v priemere 25,86 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2023 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 52,37 hodín (1354,20 hodín : 25,86 týždňov).

V období január 2023 až jún 2023 vrátane podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 356,20 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 8 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá by mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, v tomto období nevykonával.

Náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za obdobie január 2023 až jún 2023 vrátane v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 1329,44 EUR.

45. Celková výška náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch, za žalované obdobie august 2020 až jún 2023 vrátane (t. j. od 01.08.2020 do 30.06.2023), teda pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 1817,16 hodín (viď vyčíslenie v odsekoch 36 – 39 tejto žaloby) predstavuje súhrnne sumu vo výške 6.042,98 EUR, ktorej zaplatenia sa touto žalobou domáha. S poukazom na všetky uvedené skutočnosti má za to, že touto žalobou uplatnený nárok je v celom rozsahu dôvodný a opodstatnený. V príčinnej súvislosti s nesprávnou resp. neúplnou transpozíciou Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore došlo k porušeniu mojich práv vyplývajúcich z únioového práva, konkrétne Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, v priamom dôsledku čoho došlo aj k strate odpočinku, porušeniu jeho osobnostných práv a tým aj k založeniu jeho nároku na náhradu škody vzniknutej porušením únioového práva, za ktorú škodu zodpovedá žalovaný na princípe absolútnej objektívnej zodpovednosti. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností preto navrhuje, aby súd po skutkovom a právnom posúdení veci vydal rozsudok, ktorým zaviaže žalovaného povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 6.042,98 Eur a nahradiť mu trovy konania v rozsahu 100 %.

46. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe zo dňa 03.10.2023 uviedol, že uplatnený nárok na náhradu škody mu vznikol v dôsledku porušenia práva Európskej únie k jeho ujme, a to v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len ako ,,Smernica“ či „Smernica 2003/88/ES“) do právneho poriadku Slovenskej republiky v podobe zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len ako ,,zákon č. 315/2001 Z. z.“). Z tohto dôvodu žalobca tvrdí, že počas celého žalovaného obdobia pracoval nad stanovený limit vyplývajúci z článku 6 písm. b) Smernice, v zmysle ktorého priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Pôsobnosť Smernice je v zmysle článku 1 ods. 3 a článku 1 ods. 4 vymedzená s odkazom

na článok 2 smernice Rady 89/391/EHS z12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (ďalej len ako „Smernica 89/391/EHS“). Z vyššie uvedeného možno vyvodiť záver, že rozsah pôsobnosti Smernice je pozitívne vymedzený v článku 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS ako aj negatívne vymedzený v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Inak povedané, Smernica sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa Smernica na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak ako to tvrdí žalobca. Podľa názoru žalovaného preto štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť), možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov (napr. v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, prísnej subordinácii a pod.). Rovnako úlohy, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru, bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS.

47. Žalovaný má za to, že žalobca si nesprávne vykladá pôsobnosť Smernice, nakoľko sa Smernica nevzťahuje na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Rozsah pôsobnosti Smernice stanovuje článok 1 ods. 3, podľa ktorého táto Smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 Smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18a 19 Smernice 89/391/EHS. Smernica Rady 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 stanovuje, že Smernica89/391/EHS sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Z dikcie daného článku vyplýva, že ide len o exemplifikatívny a nie taxatívny výpočet činností, ktoré možno označiť ako osobitné činnosti verejných služieb. Žalovaný má za to, že štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, ktorí vykonávajú aj zásahovú činnosť charakteristickú nerovnomerným rozvrhnutím služieb s nariadenou služobnou pohotovosťou má charakter osobitnej činnosti služieb civilnej ochrany. Zo žalobcom citovaných právnych predpisov(okrem ZoHaZZ aj zo zákona č. 42/1994 Z.z. a zo zákona č. 129/2002 Z.z.) vyplýva, že Hasičský a záchranný zbor, resp. jeho príslušníci vykonávajúci zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarmi aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranárskych činností. Z tohto dôvodu sú činnosti vykonávané príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru pri zásahovej činnosti práve tými osobitnými činnosťami služieb civilnej ochrany, na ktoré sa Smernica 89/391/EHS nevzťahuje. Inak povedané v súčasnosti iné zložky (okrem Hasičského a záchranného zboru), ktorým by boli zverené činnosti služieb civilnej ochrany, neexistujú. Nakoľko Smernica sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia Smernice na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda.

48. Ak má žalobca za to, že Smernica nebola v jeho prípade správne použitá, žalovaný namietane dostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie z dôvodu, že táto mu nie je daná. Podľa názoru žalovaného sa miera zodpovednosti za prípadný vznik škody musí medzi dvomi samostatnými subjektmi(Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, resp. Hasičským a záchranným zborom) rozlišovať. Nie je prípustné, aby sa zodpovednosť Slovenskej republiky odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca. Žalovaný má za to, že Slovenská republika a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, preto podľa žalovaného nie je možné dospieť k inému záveru než, že posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv, nie je možné zamieňať. Preto aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia Smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí so zodpovednosťou žalovaného za správnosť prebratia Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky. S ohľadom na zamieňanie Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako dvoch samostatných subjektov je tu ďalší dôvod nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného.

49. Smernica v zásade ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času, pokiaľ ide o doby denného odpočinku, prestávok v práci, týždenného odpočinku, maximálneho týždenného pracovného času, ročnej dovolenky a aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce. Smernica upravujúca minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času bola transponovaná do slovenského právneho poriadku okrem iného ZoHaZZ, čo je uvedené aj v transpozičnej prílohe č. 4 zákona pod bodom 6. Žalobca konštatoval, že malo dôjsť k nesprávnej transpozícii Smernice do ZoHaZZ. Nakoľko sa podľa žalobcu doba služobnej pohotovosti nezapočítava do týždenného pracovného času hasičov. Podľa žalovaného však takéto tvrdenia žalobcu nie sú opodstatnené. V zmysle článku 2 ods. 1 Smernice je pracovným (služobným) časom akýkoľvek čas, počas ktorého zamestnanec pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade so vnútroštátnymi právnymi predpismi. Do služobného času teda spadá samotný výkon pracovných úloh na pracovisku na základe pokynov zamestnávateľa ako aj zdržiavanie sa na pracovisku k dispozícii zamestnávateľa na základe jeho nariadenia, napr. vo forme pracovnej pohotovosti. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je totiž rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu „pracovný čas“ aj v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Tieto povinnosti je preto potrebné považovať za výkon činnosti tohto pracovníka. Pracovný čas teda v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti Súdny dvor rozhodol, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zarátava iba čas skutočného výkonu práce pre zamestnávateľa. Zmysel článku 2 ods. 1 Smernice je transponovaný v štvrtej hlave ZoHaZZ v ustanoveniach § 85 a nasl. upravujúcich služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku. Podľa § 85 ods. 1 ZoHaZZ, cit.: „Služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.“ Podľa § 86 ods. 1 ZoHaZZ, cit.: „Služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.“ Podľa § 86 ods. 2 ZoHaZZ, cit.: „Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.“ Podľa § 86 ods. 3 ZoHaZZ, cit.: „Za služobný deň podľa odseku 2 sa považuje deň, v ktorom príslušník podľa rozvrhu služobného času vykonáva štátnu službu.“ Podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ, cit.: „Služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje navykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.“

50. Predmetné ustanovenia teda definujú služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Z uvedených ustanovení ZoHaZZ ďalej jasne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 ZoHaZZ a štátna služba nadčas podľa § 92 ZoHaZZ. Ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods.1 ZoHaZZ rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale ako už bolo uvedené vyššie, svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 cit. zákona) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) cit. zákona). Pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe podľa§ 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené napríklad aj vo výške peňažnej náhrady za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe. V oboch prípadoch ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času.

51. Žalovaný súčasne poukázal aj na článok 15 Smernice, ktorý umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky, napr. v kolektívnych zmluvách. Tvrdenie žalovaného o služobnom čase podporuje aj Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2019- 2020 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2019 - 2020“), Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2021 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2021“),Kolektívna

zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2022 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2022“) a Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2023 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2023“) (ďalej Kolektívna zmluva2019 - 2020, Kolektívna zmluva 2021, Kolektívna zmluva 2022, Kolektívna zmluva 2023 spolu len ako „Kolektívne zmluvy“), ktoré vo väzbe na citované ustanovenia zákona rozvrhuje služobný čas na vykonávanie štátnej služby a služobnú pohotovosť. Explicitnejšie rozlíšenie jednotlivých častí služobného času je upravené v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 1 Kolektívnej zmluvy 2019 - 2020, ďalej v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2021, kde sa uvádza, cit.: „Pre príslušníkov vykonávajúcich štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je služobný čas rozvrhnutý spravidla na 17 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 7 hodín v jednej 24 - hodinovej zmene.“, v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2022 a v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2023, kde sa taktiež uvádza, cit.: „Pre príslušníkov vykonávajúcich štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je služobný čas rozvrhnutý spravidla na16 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje navykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 8 hodín v jednej 24 - hodinovej zmene.“ Vzhľadom na uvedené žalovaný má za to, že vyššie uvedené ustanovenia § 85 a § 92 ZoHaZZ, ako aj ustanovenia Kolektívnej zmluvy 2019 - 2020 (čl. 3), Kolektívnej zmluvy 2021 (čl. 3), Kolektívnej zmluvy 2022 (čl. 3) a Kolektívnej zmluvy 2023 (čl. 3) plne transponujú článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES.

52. Kritériá pre limity pracovného času ustanovuje článok 6 Smernice s názvom „Maximálny týždenný pracovný čas“ nasledovne, cit.: „členské štáty prijímajú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov: a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi; b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.“ Podľa článku 16 písm. b) Smernice, cit.: „členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.“ Podľa článku 17 ods. 3 Smernice, cit.: „V súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8, a 16: a) v prípade činností, keď pracovisko pracovníka a jeho bydlisko sú od seba vzdialené, vrátane práce na otvorenom mori, alebo keď sú rôzne pracoviská pracovníka od seba vzdialené; b) v prípade bezpečnostných a dozorných činností, ktoré si vyžadujú trvalú prítomnosť s cieľom ochrany majetku a osôb, najmä v prípade strážnikov a dozorcov alebo bezpečnostných firiem.“

53. Smernica pripúšťa výnimku zo stanoveného limitu za dodržania nasledujúcich kumulatívnych podmienok:
- písomný súhlas zamestnanca s výkonom práce nad zákonom a smernicou povolený maximálny limit počtu hodín,
- zamestnávateľ vedie aktuálne záznamy o všetkých zamestnancoch, ktorí vykonávajú takúto prácu a poskytne na požiadanie informáciu o prípadoch, kedy zamestnanci dali súhlas k práci presahujúcej 48 hodín v dobe 7 dní, čo sa vypočíta ako priemer za referenčné obdobie,
- zamestnávateľ dodržiava všetky všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia zamestnancov pri práci,
- žiadnemu zamestnancovi nevznikne zo strany zamestnávateľa ujma za to, že nie je ochotný súhlasiť s vykonávaním takejto práce.

53. Podľa Smernice teda priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica tiež umožňuje ustanoviť odlišne referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 16 Smernice stanovuje na účely uplatnenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie na 4 mesiace. Článok 17 ods. 3 Smernice poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie prípadne na 6 mesiacov, alebo ak je to uvedené v Kolektívnych zmluvách, tak na celých 12 mesiacov. Podmienkou uplatnenia takéhoto iného referenčného obdobia navyše je, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo (vo výnimočných prípadoch), kde z objektívnych dôvodov

nie je možné poskytnúť taký čas odpočinku, sa príslušným pracovníkom poskytne primeraná ochrana. ZoHaZZ upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je služobný čas príslušníka 40 hodín týždenne v zmysle § 85 cit. Zákona. Podľa § 91 ods. 3 tohto zákona možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne.

54. Ako vyplýva z ustanovenia § 86 ods. 1 ZoHaZZ môže byť služobný čas hasičov rozvrhnutý aj nerovnomerne. Pri nerovnomernom rozvrhnutí však nesmie byť dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni podľa § 86 ods. 2 cit. zákona. V zmysle Kolektívnej zmluvy 2019-2020 ako aj Kolektívnej zmluvy 2021, Kolektívnej zmluvy 2022, či Kolektívnej zmluvy 2023 hasiči vykonávajúci štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom majú výkon štátnej služby v rámci 12 hodinového riadneho služobného času alebo služobný čas rozvrhnutý na 17 hodín / 18 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby v trvaní 7 / 6 hodín v jednej 24 hodinovej zmene. Čo sa týka referenčného obdobia, tak nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov podľa § 86 ods. 1 ZoHaZZ. Uvedené referenčné obdobie však neodporuje tomu, aby bolo dodržané zákonné ustanovenie 40 hodín priemerného týždenného služobného času v súlade s rozvrhnutými službami. Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, tak ako je tomu v Smernici, ZoHaZZ a Kolektívne zmluvy dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, počas ktorého hasiči vykonávajú štátnu službu, ako aj rozsah hodín služby nadčas za príslušný rok. Z uvedeného vyplýva, že dotknuté právne predpisy sú transponované v článku 6 Smernice správne. Podľa žalovaného sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu do zákona správne, preto sa mu nepodarilo ani preukázať, že by existovala údajná škoda, ktorá by bola v priamej príčinnej súvislosti s článkom 6 písm. b) Smernice.

55. Právna úprava plánovania služobného času žalobcu je obsiahnutá v ustanoveniach § 85 - 94 ZoHaZZ. Žalobca od svojho nástupu vykonáva štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom v súlade s § 86 ods. 2 uvedeného zákona tak, aby dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch nebola vyššia ako 18 hodín. Na dĺžku služobného času nadväzuje služobná pohotovosť tak, aby celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúca určená služobná pohotovosť v mieste vykonávania štátnej služby bola najviac 24 hodín v služobnom dni. Služobné dni žalobcu sú vopred plánované. S plánovaným rozvrhom služobného času je žalobca každý mesiac oboznámený najneskôr tri dni pred začiatkom nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Žalobca počas svojho pôsobenia v Hasičskom a záchrannom zbore nijakým spôsobom nenamietal rozvrh služobného času (písomne ani ústne) a teda žalovaný má za to, že svoj súhlas s rozvrhnutím služobného času vyjadril (okrem podpisu plánu výkonu služieb) aj konkludentne tak, že konal podľa plánovaného rozvrhnutia služobného času, na výkon práce sa vždy riadne a včas dostavil a služobný úrad nemal pochybnosti o tom, že s takýmto rozvrhnutím služobným časom súhlasí. O spokojnosti s rozvrhom služobného času svedčí aj skutočnosť, že žalobca nikdy neprejavil záujem o preradenie na funkciu s rovnomerne rozvrhnutým služobným časom. V súlade s Pokynom prezidenta Hasičského a záchranného zboru č. 35/2012 o vnútornej organizácii Hasičského a záchranného zboru na operatívno-technickom úseku v znení neskorších predpisov a kolektívnou zmluvou vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na daný rok, žalobca vykonával: v rokoch 2020 a 2021 štátnu službu na pracovisku v rámci 24 - hodinovej služby v rozsahu 17 hod. výkon štátnej služby a 7 hodín služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzovala na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby; v roku 2022 a 2023 štátnu službu na pracovisku v rámci 24 - hodinovej služby v rozsahu16 hod. výkon štátnej služby a 8 hodín služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzovala navykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby. Počas služobnej pohotovosti na pracovisku je žalobca fyzicky prítomný v mieste výkonu štátnej služby, pričom tento čas je určený na oddych a odpočinok. Žalobca počas služobnej pohotovosti nemá určené činnosti ktoré má vykonáva ťa nie sú naňho kladené žiadne úlohy; s výnimkou vyhláseného výjazdu, kedy má prerušenú služobnú pohotovosť a má riadne platený výkon štátnej služby nadčas. Nemožno teda uvádzať, že žalobca strávil všetky hodiny služobnej pohotovosti výkonom štátnej služby. Na služobný pomer príslušníka Hasičského a záchranného zboru sa vzťahujú aj iné predpisy (napr. zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), či kolektívne zmluvy, pričom z týchto predpisov pre príslušníkov

Hasičského a záchranného zboru vyplýva viacero výhod z oblasti sociálneho zabezpečenia či zdravotnej starostlivosti (dovolenka nad rámec zákonnej úpravy, ďalšie služobné voľno priznané z kolektívnej zmluvy, každoročné rekondičné pobyty (bez odpočtu dovolenky),náhradné voľno za prácu vo sviatok, pravidelné lekárske prehliadky), vďaka čomu čerpajú ďaleko viac voľna ako pracovníci vykonávajúci prácu v inom odvetví.

56. Žalobca opomenul uviesť, že v Smernici sa stanovuje maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín, avšak tento limit je priemer, ktorý možno vypočítať za referenčné obdobie nepresahujúce 4 mesiace. Žalovaný taktiež navrhol zobrať do úvahy a zohľadniť špecifické požiadavky na činnosť Hasičského a záchranného zboru. Príslušníci sú chránení pred nepriaznivými účinkami spôsobenými nadmerne dlhým pracovným časom a nedostatočným odpočinkom práve vyššie spomínanými zákonnými úpravami vyplývajúcimi z osobitného prepisu o sociálnom zabezpečení a z kolektívnej zmluvy, ktoré majú za následok, že nie je prekračovaný stanovený maximálny pracovný čas určený v Smernici. Smernica určuje maximálny týždenný pracovný čas, ktorý vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Článok 2 ods. 1 Smernice definuje pracovný čas ako akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou. Žalovaný má za to, že na účely Smernice treba do maximálneho času ustanoveného Smernicou započítavať iba čas, ktorý žalobca pracuje, tzn. je na pracovisku, služobnej ceste, prípadne na školení. Do maximálneho času pre účely dodržiavania maximálneho týždenného času určeného smernicou nemožno zarátavať čas, kedy žalobca čerpá náhradné voľno, dovolenku, dodatkovú dovolenku, PNku, OČR-ku, lekára, otcovskú dovolenku, alebo je na rekondičnom pobyte (benefit pre príslušníka; s účinnosťou od 01.01.2023 je možné vykonať rekondičný pobyt aj formou aktívneho odpočinku doma), pretože počas tohto času žalobca nepracuje podľa pokynov zamestnávateľa ani nevykonáva činnosti vyplývajúce z jeho popisu služobných činností. Preto nemožno takto strávený čas zarátavať do maximálneho týždenného pracovného času.

57. K nároku na náhradu škody žalovaný uviedol, že článok 6 Smernice je spomenutý v článku 17 ods. 1 Smernice, ktorý umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania tohto článku za predpokladu, že dodržujú všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia (ako to je v tomto prípade), keď sa jedná o proti požiarne služby a služby civilnej ochrany. Pokiaľ by napriek vyššie uvedenej argumentácii súd dospel k názoru, že odchylná úprava nie je možná, tak žalovaný poukazuje na všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora, ktoré musia byť kumulatívne splnené na úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva Európskej únie. Tieto podmienky sú definované nasledovne: 1.cieľom porušenej právnej normy Európskej únie je priznať jednotlivcom práva, 2. porušenie práva je dostatočne závažné a 3. medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť.

58. Žalovaný má za to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. V prvom rade žalovanému nie je zrejmé ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú mimochodom, bol žalobca v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný. Žalovaný zdôraznil, že počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah, v takom prípade žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rovnako tak v zmysle platnej legislatívy pri takto nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ si je vedomý a dokonca vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca, t.j. žalobcu. To znamená, že v čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“ a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Počas služobnej pohotovosti žalobca nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej iniciatívy, ale iba na základe pokynu svojho zamestnávateľa. V zhrnutí to znamená, že žalobca nemusí byť bdelý a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t.j. nie len za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce. Žalobca dostáva za takto stanovený čas pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícií. Pokiaľ súd, napriek všetkým doteraz uvedeným skutočnostiam, dospeje k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný,

je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Súdny dvor vo svojom rozsudku v spojených veciach C-46/93 a 48/93 Brasserie du Pecheuruviedol, cit.: „Zvlášť je vhodné upresniť, že na účel stanovenia škody, za ktorú možno priznať náhradu, môže vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. V súlade so všeobecnou zásadou spoločnou pre právne poriadky členských štátov musí poškodená osoba preukázať primeranú snahu obmedziť rozsah škody, inak jej hrozí, že škodu bude znášať sama.“ (bod 84 a 85 rozsudku). V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora C- 46/93 Brasserie du Pecheur (bod 84) by mal teda vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalovaný zdôraznil, že žalobca žiadnym spôsobom neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti (za ktorú každý mesiac žalobca dostáva odmenu), považuje resp. pociťuje ako výraznú ujmu. Z vyššie uvedeného dôvodu nebolo možné, aby zamestnávateľ včas zamedzil prípadný vznik takejto ujmy alebo aspoň obmedzil jej rozsah. Podľa zásady, ktorá je spoločná právnym systémom členských štátov, musí totiž poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musia znášať škodu, vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila rozsah škody (rozsudky B. a i / Rada a komisia, C-104/89 a C- 37/90). Žalobca však žiadnym spôsobom neprejavil svoju nevôľu so súčasným stavom, čím by mohol obmedziť rozsah škody, ktorú mu mal žalovaný spôsobiť. Podľa čl. 3 ods. 2 Pokynu riaditeľa Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici č. 28/2021o vedení dokumentácie výkonu štátnej služby pre spracovanie služobných príjmov príslušníkov a o vedení dokumentácie výkonu práce pre spracovanie platov zamestnancov sa „rozvrh spracúva tak, aby s ním bol príslušník oboznámený minimálne tri dni pred začiatkom kalendárneho mesiaca. V prípade, ak príslušníka nie je možné oboznámiť s rozvrhom osobne, oboznámenie sa vykoná telefonicky prostredníctvom nahrávanej telefonickej linky, pričom príslušník dodatočne potvrdí oboznámenie svojim podpisom s uvedením dátumu podpísania na vytlačenom rozvrhu. Vo výnimočných prípadoch môže nadriadený určiť nástup na výkon štátnej služby aj v čase kratšom ako tri dni pred plánovaným nástupom na vykonávanie štátnej služby, pričom podmienky na oboznámenie príslušníka sa vzťahujú primerane. “Z uvedeného vyplýva, že s plánmi služieb bol žalobca vždy riadne oboznámený a s ich plánovaním súhlasil. Z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-742/19 (bod 98) vyplýva, že článok 2 Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba, ktorú príslušník strávi zdržiavaním sa na svojom útvare počas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba štátnej služby, počas ktorej tento príslušník plní služobné úlohy. Vzhľadom na uvedené má žalovaný za to, že žalobca, z hľadiska odmeny vyplatenej v predmetnom období za vykonanú štátnu službu, nebol na svojich právach ukrátený.

59. Žalovaný uviedol, že podľa § 13 ods. 1 a ods. 2 OZ , cit.: ,,Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.“. Žalovaný podotýka, že samotný žalobca ani netvrdí v žalobe, že by tento zásah sa negatívne odrazil napr. v medziľudských vzťahoch či to, že by mal negatívny dopad na jeho zdravotný stav. Žalobca v žalobe žiadnym spôsobom nepreukázal, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Žalovaný opakovane uvádza, že žalobca nemusí byť bdelý a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a napriek tomu mu zamestnávateľ vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t. j. nielen za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii. Zákon č. 315/2001 Z. z. v § 88 ods. 1 stanovuje, že služobný úrad je povinný rozvrhnúť služobný čas tak, aby príslušník mal medzi koncom služobného dňa a začiatkom nasledujúceho služobného dňa nepretržitý odpočinok aspoň 12 hodín a raz za týždeň nepretržitý odpočinok v trvaní aspoň 32 hodín a podľa § 89 ods. 1 je služobný úrad povinný rozvrhnúť služobný čas tak, aby všetci príslušníci mali raz týždenne dva po sebe nasledujúce dni nepretržitého odpočinku, ktoré musia pripadať na piatok a sobotu alebo sobotu a nedeľu, alebo na nedeľu a pondelok. Zároveň z Kolektívnych zmlúv vyplývajú pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru viaceré výhody medzi ktoré patrí aj zvýšenie dovolenky nad rozsah ustanovený zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov. Vymenoval len niektoré z prostriedkov ochrany, ktoré

zákon a Kolektívne zmluvy garantujú príslušníkom Hasičského a záchranného zboru a ktoré poskytujú dostatočný priestor pre odpočinok príslušníkov a pre venovanie sa ich rodinnému životu.

60. Žalovaný k spôsobu a výpočtu výšky náhrady škody vypočítanej žalobcom v žalobe uviedol, že cit.: „Mám preto za to, že primeranú náhradu škody v tomto prípade predstavuje rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 1 ZoHaZZ a peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, a to za každú jednu odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti počas žalovaného obdobia. Vychádzajúc tak z určenia výšky nemajetkovej ujmy ako rozdielu náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 ZoHaZZ (15% alebo 30% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ (vo výške 50% z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) je v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti počas pracovných dní možné určiť výšku nemajetkovej ujmy ako súčin počtu odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50% - 15%) a v prípade určenej služobnej pohotovosti odpracovanej v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50% - 30%).“, avšak predmetom súdneho konania, ktorý si žalobca uplatňuje a ktorého sa žalobca domáha je práve nárok označený žalobcom ako nárok na náhradu škody, ktorý mal vzniknúť žalobcovi v dôsledku porušenia práva Európskej únie k jeho ujme, a to v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky. Vzhľadom na takýto vyššie uvedený spôsob výpočtu výšky náhrady škody, má žalovaný za to, že žalobcom uplatňovaný nárok skôr predstavuje mzdový nárok.

61. Ďalej má žalovaný za to, že tabuľky v žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, nakoľko výpočet žalobcu je veľmi mätúci a predstavuje teda skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia peňažnej náhrady škody formou doplatku. V tomto prípade treba podotknúť, ak žalobca postupuje vo výpočte „nemajetkovej ujmy“ podľa ZoHaZZ, žalobca žiada akési odškodnenie vo forme vyplatenia peňažnej náhrady škody vo forme doplatku (mzdový nárok) a nie nemajetkovú ujmu. Na podporu svojich tvrdení žalovaný poukázal na rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 7C/1/2022 zo dňa 02.11.2022. Podstatou Smernice je priznať práva v dôsledku prekročenia priemerného 48 hodinového týždenného pracovného času, žalobca však tvrdí, že požaduje náhradu škody za všetky odslúžené hodiny služobnej pohotovosti, aj keď je zrejmé, že k vzniku nemajetkovej ujmy podľa Smernice môže dôjsť len prekročením 48 hodinového týždenného limitu, a teda nie každou hodinou odslúženej pohotovosti. Žalobca teda neodvodzuje svoj nárok z porušenia Smernice, ale podľa jeho nedostatočného ohodnotenia služobnej pohotovosti. Nemajetková ujma žalobcovi však mohla vzniknúť až konkrétnym porušením ustanovení predmetnej Smernice a len v rozsahu tohto porušenia. Žalobca si uplatnil mzdový nárok vydávajúc ho za nemajetkovú ujmu vzniknutú v dôsledku údajného porušenia Smernice.

62. Žalovaný ďalej na podporu svojich tvrdení poukázal na odôvodnenie rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 21C/60/2022 zo dňa 02.02.2023, v dôsledku ktorého bola žaloba zamietnutá a to z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalobcu. V predmetnom rozsudku sa uvádza, cit.: „Preskúmaním súd zistil, že napriek tomu, že žaloba obsahuje rozsiahly právny rozbor a judikatúru Európskej únie, túto teóriu neaplikuje na danú vec. Žalobca vôbec neuviedol v ktorom období malo dôjsť k porušeniu jeho práv, nakoľko jednoznačný časový údaj žalobca neuviedol v priebehu celého konania. K žalobe žalobca predložil evidenciu týždennej dochádzky za obdobie apríl 2019 až február 2022. Konanie na súde sa začalo dňa 25. 04. 2022, kedy súdu bola doručená žaloba (§ 156 CSP), pričom právny zástupca žalobcu na pojednávaní dňa 02. 02. 2023 uviedol, že „žaloba sa týka obdobia posledných 3 rokov“. Odhliadnuc od toho, že predložená listina o týždennej dochádzke nie je zrozumiteľná bez bližšieho vysvetlenia, žalobca nemohol nahradiť skutkové tvrdenia odkazom na túto listinu. Je totiž vylúčené, aby súd nahrádzal skutkové tvrdenia žalobcu tým spôsobom, že z predloženej listiny bude zisťovať kedy a koľko hodín odpracoval, či a v ktorom období došlo k prekročeniu 48 hodinového týždenného pracovného času. Z podaní žalovaného a aj zo samotnej výpovede žalobcu vyplýva, že plán služieb má určený vopred, ale skutočný výkon sa zisťuje až po uplynutí toho ktorého mesiaca. V prípade, že sa počas nariadenej služobnej pohotovosti vyskytne zásah, práca hasiča počas tohto zásahu posudzuje ako výkon štátnej služby nadčas (§ 122 ods. 3 zákona). Potom bez ohľadu na to, či

pracovná pohotovosť „určená alebo nariadená“ hasiča na pracovisku je potrebné považovať za súčasť jeho pracovného času v zmysle Smernice 2003/88/ES vrátane judikatúry, citovanej žalobcom, súd pre nedostatok skutkových tvrdení nemohol dospieť k záveru či, kedy a v akom rozsahu bola zo strany zamestnávateľa žalobcu porušovaný článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES.“ Z vyššie uvedeného citovaného odôvodnenia rozsudku vyplýva, že ani žalobca v tomto prípade nepreukázal, kedy a v akom rozsahu pracoval nad limit 48 hodinového týždenného pracovného času vyplývajúceho zo Smernice a taktiež žiadnym spôsobom žalobca nepreukázal aká ujma žalobcovi v dôsledku toho mala vzniknúť. Žalovaný opätovne zdôrazňuje, že predmetom žalobcom podanej žaloby nie je porušenie Smernice, ale jednoznačne mzdový nárok, nakoľko žalobca podanou žalobou požaduje doplatiť rozdiel vo vyplácanej mzde počas služobnej pohotovosti. Žalobca teda vydávaním svojho nároku za nemajetkovú ujmu údajne vzniknutú porušením Smernice maskuje svoje mzdové nároky. Z uvedeného dôvodu žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný subjekt, nakoľko mzdových nárokov je možné domáhať sa len od žalobcovho služobného úradu, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a nie žalovaný Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Predmetom tohto konania nie je doplatenie mzdy za služobnú pohotovosť. Žalobca však sám výslovne uvádza, že požaduje doplatenie celej ním odslúženej služobnej pohotovosti, nakoľko tá je odmeňovaná iným spôsobom. Nejde teda o nárok vychádzajúci z ustanovení predmetnej Smernice, ktorej cieľom je neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín. Žalobca konkrétne porušenie Smernice nepovažuje za podstatné, neupresňuje kedy k nemu presne malo dôjsť a v akom rozsahu, ale požaduje ním nepreukázanú „nemajetkovú ujmu“ mechanicky vypočítanú ako rozdiel v odmene za pohotovosť a riadnu službu, a to za všetky odslúžené hodiny služobnej pohotovosti, nielen nad limit stanovený Smernicou. Žalobca si teda uplatňuje mzdový nárok od pasívne vecne nelegitimovaného subjektu.

63. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe namietal aj spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného času počas žalovaného obdobia zo strany žalobcu. Žalobca na strane 5 žaloby uvádza, že jeho priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia dosiahol 50,70 hodín týždenne. Následne žalobca v žalobe na stranách 29 až 32 špecifikuje priemerný týždenný pracovný čas za každý jeden kalendárny rok (za rok 2020 uvádza 51,62 hodín, za rok 2021 uvádza 49,27 hodín, za rok 2022 uvádza 51,07 hodín a za rok 2023 uvádza 50,83 hodín). V tejto súvislosti žalovaný uvádza, že článok 16 Smernice 2003/88/ES umožňuje pre účely uplatňovania článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) stanoviť referenčné obdobie v maximálnej dĺžke 4 mesiace. Žalovaný poukazuje na skutočnosť, že žalobca si pri svojich výpočtoch stanovil dlhšie referenčné obdobie (teda za každý kalendárny rok, t. j. referenčné obdobia v trvaní až 12 mesiacov), čo je v rozpore so Smernicou 2003/88/ES. Z uvedeného dôvodu žalovaný považuje žalobcom predložené údaje o priemernom týždennom pracovnom čase za irelevantné. Nakoľko žalobca pri stanovení priemerného týždenného pracovného času nezohľadnil predmetné ustanovenie Smernice, jeho výpočty sú zavádzajúce. Z uvedeného dôvodu si žalovaný dovoľuje súdu navrhnúť, aby na žalobcom predložené údaje týkajúce sa priemerného týždenného pracovného času neprihliadal. Pre úplnosť žalovaný uvádza, že dôkazné bremeno je v tejto súvislosti na strane žalobcu.

64. Žalobca ďalej opiera svoju žalobu aj o Rozsudok Súdneho dvora vo veci Günter Fuß, pričom tvrdí, že ide o skutkovo a právne identickú vec, aká je predmetom tohto sporu. S týmto tvrdením však žalovaný nesúhlasí, nakoľko v danom prípade išlo o mestského hasiča, ktorého výkon služby sa značne odlišuje od príslušníka Hasičského a záchranného zboru, ktorého zriaďovateľom je štát, pričom príslušníci Hasičského a záchranného zboru požívajú rozsiahle výhody a osobitný systém sociálneho zabezpečenia. Ohľadom formy a spôsobu výpočtu náhrady škody, Súdny dvor v rozhodnutí C- 429/09G. Fuß uviedol veľmi jasne, cit.: „Smernica 2003/88 neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. V prípade neexistencie ustanovení práva Únie v danej oblasti je na vnútroštátnom práve dotknutého členského štátu, aby pri rešpektovaní zásad rovnocennosti a efektivity jednak určilo, či škoda vzniknutá pracovníkovi, ako je G. Fuß vo veci samej, v dôsledku porušenia právnej normy Únie, musí byť nahradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením a jednak definovalo pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady.“ Žalovaný rovnako upozornil na to, že žalobca pri vzniku služobného pomeru akceptoval všetky podmienky, ktoré sa vzťahujú na výkon štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. S plánovaným rozvrhom služobného času bol žalobca vždy oboznámený v súlade s § 86 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z., čo potvrdzoval svojim podpisom. Rovnako bol žalobca vždy riadne oboznámený so všetkými internými predpismi a Kolektívnymi zmluvami a to aj

s tými, ktoré upravujú rozsah výkonu služby. Žalobca uvádza, že požaduje náhradu škody za obdobie od júla 2020 do mája 2023, avšak na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že žalobca vedel o všetkých podmienkach výkonu služby a za toto obdobie nedošlo k tomu, že by tieto podmienky namietal, a ani nikdy nepožiadal o ich vysvetlenie a ani iným spôsobom sa nedomáhal svojich práv, a rovnako nikdy neprišlo zo strany žalobcu k námietkam, ako sú jeho služby plánované. Rovnako žalobca nevyužil svoje právo v zmysle § 69 ods. 1 písm. g) zákona č. 315/2001 Z. z., podľa ktorého príslušník má právo podávať sťažnosti vo veciach vykonávania štátnej služby služobnému úradu ak predpokladá, že jeho práva podľa tohto zákona, ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov a služobných predpisov sú alebo boli vo veciach vykonávania štátnej služby porušené; to neplatí, ak boli práva porušené rozhodnutím podľa tohto zákona a je možné proti takému rozhodnutiu podať opravný prostriedok; v takom prípade sa podanie neposudzuje ako sťažnosť.

65. Určenie prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy je na zvážení súdu, avšak žalovaný podotýka, že výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje vo výške 6.201,36 EUR, žalovaný považuje za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podľa nášho názoru neporovnateľne vyššia. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo), pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napr. Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. Público-Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko). Na podporu svojich tvrdení žalovaný ďalej uvádza v obdobnej veci rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 19C/23/2022-86 zo dňa 10.11.2022, v ktorom samotný súd konštatoval, že: „Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy súd vychádzal zo svojej rozhodovacej činnosti v obdobných prípadoch, keď postupom podľa § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka určoval na základe svojej úvahy nemajetkovú ujmu, napríklad v konaniach týkajúcich sa nesprávneho úradného postupu, či nesprávneho úradného rozhodnutia orgánov verejnej moci, či v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pri zásahu do práva žalobcu na rodinný život dopravnou nehodou - teda napr. v konaní 19C/14/2020 týkajúcom sa nemajetkovej ujmy pri dopravnej nehode žalobcu (pri zohľadnení priznaných nárokov SSU a bolestného), ktoré rozhodnutie bolo potvrdené Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/26/2022-211 priznaná nemajetková ujma vo výške 1.000,- €; v konaní o nemajetkovú ujmu spôsobenú nesprávnym úradným rozhodnutím, a to vedením nezákonného trestného stíhania voči žalobcovi vo výške 8.000,- € v konaní 10C/27/2012-269 potvrdeným Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/391/2018-364; či v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy z titulu úmrtia syna a brata žalobcov priznaná vo výške 8.000,- € každému z nich právoplatným rozhodnutím tunajšieho súdu sp. zn. 22C/15/2016 zo dňa 26.11.2020). Vo všetkých uvedených prípadoch súd priznával na základe svojej úvahy sumu nemajetkovej ujmy, postupom podľa § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom hodnotil intenzitu zásahu do života dotknutých žalobcov, ako aj okolnosti, za ktorých došlo k danému zásahu. S prihliadnutím na závažnosť situácií v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pri úmrtí rodinného príslušníka, či pri poškodení zdravia, alebo zásahu do života žalobcov v prípade niekoľkoročného vedenia trestného konania na základe nesprávneho úradného postupu, či na základe nesprávneho rozhodnutia, ktorých náhrady boli priznané vo vyššie uvedených výškach, súd dospel k záveru, že v danom prípade je potrebné náhradu určiť primerane aj s ohľadom na vyššie uvedené súdne konania.“

66. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 19/2020, určenie výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pritom nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá nepodlieha žiadnemu hodnoteniu, naopak jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí aj v kontexte s ďalšími právnymi predpismi upravujúcimi obdobnú problematiku. Hoci výšku nemajetkovej ujmy súd určuje voľnou úvahou, nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú.

67. Žalobca ani do tohto momentu neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí totiž, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na rozhodovaciu činnosť iných súdoch v obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne.

68. Žalovaný ďalej poukázal na ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje podmienky, kedy má žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaný má za to, že žalobca, ako ani jeho právny zástupca, v konaní nepreukázali zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy (6.201,36 EUR), ktorú žalobca požaduje. Vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy žalovaný uvádza, že okrem už uvádzanej právnej argumentácie žalovaného je žalobcom požadovaná suma (6.201,36 EUR) neodôvodnená a premrštená, čím sa výrazne bagatelizuje priznávanie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je poškodeným priznávaná za smrť blízkej osoby. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznať len ako sekundárnu kompenzáciu vtedy, ak by iná náprava nebola (vôbec) možná v zmysle §13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, resp. ak by sa takáto satisfakcia nezdala postačujúca, avšak vždy len vtedy, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencie závažnej ujmy, ktorú treba riadne a konkrétne preukázať.

69. Žalovaný má za to, že tabuľky v žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy (6.201,36 EUR), ktorú žalobca požaduje. Je potrebné podotknúť, že dôkazné bremeno v sporovom konaní zaťažuje žalobcu a s ohľadom na zásadu kontradiktórnosti je úlohou žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu, pokiaľ je v konaní zastúpený, označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti hneď na začiatku konania. Žalovaný má za to, že žalobca ani do tohto momentu konania nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mala byť spôsobená žalobcovi. V konaní v podobe nemajetkovej ujmy nesie žalobca bremeno tvrdenia v tom, a to tak, že žalovaný by spôsobil žalobcovi škodu, resp. zasiahol do jeho osobnosti a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach, pričom žalobca musí nielen uviesť (tvrdiť), ale aj preukázať aká ujma mu vznikla. Z tohto bremena tvrdenia pre žalobcu vyplýva dôkazné bremeno preukázať skutočnosti svedčiace o existencii škody a zásahu. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/94/2020-515 zo dňa 30.06.2021).

70. Žalovaný na podporu svojho právneho názoru ohľadne priznania nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy poukazuje na rozhodnutia súdnych autorít Slovenskej republiky. Krajský súd v Žiline v bodoch 19 až 23 na stranách 6 až 8 odôvodnenia rozsudku sp. zn.6Co/159/2019 zo dňa 27.05.2020 uviedol, že cit.: „ ... Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy existencia závažnej ujmy ... Stanovenie výšky nemajetkovej ujmy nie je tak ponechané na ľubovôľu súdu, ale musí byť založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách, ktoré musia vychádzať zo skutkového stavu, na základe dokazovania vykonaného najmä na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského života dotknutej osoby, v ktorom smere dôkazné bremeno zaťažuje poškodeného.“ Krajský súd v Bratislave v bode 45 na stranách 18 a 19 odôvodnenia rozsudku č. k.5Co/192/2019-310 zo dňa 29.10.2019 konštatoval, že cit.: „ ... preukázanie zásahu do osobnostných práv, ktoré má za následok skutočne zníženie dôstojnosti alebo vážnosti dotknutej osoby v spoločnosti v značnej miere zaťažuje postihnutú fyzickú osobu. Nemajetkovú ujmu možno priznať len v prípadoch, kde došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napraviteľná inými právnymi prostriedkami. ... Bolo povinnosťou žalobcu, ktorý mal v konaní dôkazné bremeno, preukázať vznik nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy t. j. preukázať, že bola znížená dôstojnosť žalobcu a jeho vážnosť v spoločnosti a preukázať závažnosť vzniknutej ujmy a závažnosť okolností, za ktorých došlo k porušeniu jeho práv. ... pri posudzovaní intenzity zásahu je za určujúce hľadisko potrebné považovať charakter konania, v ktorom ujma vznikla, keďže ujma vzniknutá v ne/sporovom konaní môže byť iná ako ujma vzniknutá v exekučnom konaní a rovnako treba rozlišovať medzi konaním civilným, trestným či správnym a napokon treba vziať osobitne

na zreteľ aj predmet konania z hľadiska jeho významu pre stranu ... a ochrany akých práv či právom chránených záujmov sa v ňom dovoláva, s prihliadnutím aj na jej osobné pomery či iné konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu ... zvýšený význam predmetu konania pre osobu poškodeného musí táto osoba v konaní nielen tvrdiť, ale aj spoľahlivo doložiť.“ V zmysle Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 5. decembra2017 „Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady“.

71. V prípade, ak sa súd prvej inštancie nestotožní s právnym názorom žalovaného, s právnym názorom Okresného súdu Stará Ľubovňa v rozhodnutí č. k. 8C/25/2017-216 zo dňa 23.12.2019,potvrdeného rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 15Co/6/2020-313 zo dňa 24.11.2020, žalovaný namieta neprimeranú výšku požadovanej škody vzhľadom na rozhodovanie súdov v obdobných veciach, napr. rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 41Cpr 10/2018 zo dňa 12.12.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 42Cpr 19/2018 zo dňa 18.12.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 42Cpr 19/2018 zo dňa 18.12.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn.18Cpr 5/2016 zo dňa 05.09.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 41Cpr 78/2017 zo dňa18.01.2019, rozhodnutie Okresného súdu Košice I sp. zn. 10C 242/2016 zo dňa 26.10.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 11Cpr 19/2018 zo dňa 09.01.2019, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 11Cpr 12/2017 zo dňa 11.09.2019, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn.1C/50/2020 zo dňa 27.05.2021, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 11Cpr/1/2020 zo dňa20.09.2021, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 29C/63/2017 zo dňa 20.09.2021, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 37Cpr/6/2016 zo dňa 29.11.2021 (priznaná suma vo výške 1.500,-EUR), rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 41Cpr/35/2019 zo dňa 16.11.2020, rozhodnutie Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 25C/29/2019 zo dňa 24.11.2020 (priznaná suma vo výške 1.200,-EUR), rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 18C/34/2020 zo dňa 09.02.2022, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 18C/36/2020 zo dňa 09.02.2022, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 12C/58/2020 zo dňa 12.07.2020, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 29C/58/2020 zo dňa 12.01.2022, rozhodnutie Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 13C/61/2022 zo dňa 29.11.2022,rozhodnutie Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 19C/23/2022 zo dňa 10.11.2022 (priznaná suma vo výške 1.000,- EUR). Priemerná výška doposiaľ priznanej škody vo vyššie uvedených obdobných rozhodnutiach predstavuje sumu približne 1.000,- EUR až 2.500,- EUR.

72. Žalobca uvádza žalované obdobie august 2020 – jún 2023. K podaniu žaloby však došlo až v auguste 2023, t.j. viac ako 3 roky od momentu, kedy malo dôjsť k údajnému zásahu do žalobcových práv, čo znamená, že žalobca si svoj nárok uplatnil po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, cit.: „Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.“ Vychádzajúc z argumentácie žalobcu je zrejmé, že žalobca viaže začiatok plynutia premlčacej doby na deň splatnosti jeho služobného platu za ten mesiac, v ktorom došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu. Inými slovami, žalobca pri posudzovaní premlčania vychádzal z dátumu splatnosti služobného platu a nie z momentu, kedy došlo k nemajetkovej ujme žalobcu. Z uvedeného dôvodu potom žalobca nesprávne vyhodnotil otázku, či je nárok za obdobie od augusta 2020 premlčaný, nakoľko služobný plat za júl 2020 bol splatný v mesiaci september 2020 (čiže presne 3 roky pred podaním žaloby). Opierajúc sa o rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/194/2011 zo dňa 27. 11. 2012 platí, že začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Ak by sme pripustili, že k prekračovaniu maximálneho 48 hodinového pracovného času počas žalovaného obdobia dochádzalo, tak k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu došlo už v tom momente (a teda aj v tom mesiaci), kedy bol maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas prekročený, a nie až nasledovný kalendárny mesiac, kedy nastal dátum splatnosti služobného platu. To platí o to viac, ak podľa tvrdení žalobcu nemožno hovoriť o mzdových nárokoch, ale o nemajetkovej ujme v dôsledku zásahu do osobnostných práv. Žalovaný si teda kladie opodstatnenú otázku, prečo je pre žalobcu relevantný dátum splatnosti služobného platu, ak sa v tomto prípade nejedná o pracovnoprávny spor a žalobou si neuplatňuje mzdové nároky. Ak sa pridrží argumentácie žalobcu, teda že v tomto prípade sa nejedná o pracovnoprávny spor a žalobca si žalobou nemaskuje svoje mzdové nároky, nie je potom pre určenie začiatku plynutia premlčacej doby právne relevantný dátum splatnosti služobného platu žalobcu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalovaný vzniesol námietku premlčania.

73. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca namieta nesprávnu transpozíciu a aplikáciu smernice, žalovaný má za to, že túto má vykonať ústredný orgán štátnej správy. Keďže skutočnosťou, ktorá zakladá uplatnené právo, je podľa žalobcu nesprávna transpozícia smernice, ktorá patrí do pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, je miestne príslušným súdom okresný súd, v ktorého obvode má ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za transpozíciu namietanej smernice svoje sídlo. Keďže Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako orgán konajúci v mene žalovaného má svoje sídlo v Bratislave, príslušným je Mestský súd Bratislava IV. Žalovaný preto navrhol, aby bola vec podľa § 43 ods. 1 CSP postúpená na Mestský súd Bratislava IV. Vzhľadom na (i) námietku pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, (ii) námietku nedostatku splnenia procesných podmienok konania, (iii) námietku premlčania, (iv) námietku nedôvodnosti žaloby, a (v) námietku miestnej nepríslušnosti, žalovaný v súlade so zásadou hospodárnosti konania v zmysle čl. 8 CSP a čl. 17 CSP navrhuje, aby sa súd pred ďalším postupom v konaní vysporiadal s vyššie uvedenými námietkami žalovaného.

74. Žalobca sa k vyjadreniu žalovaného vyjadril písomným podaním zo dňa 24.11.2023, pričom uviedol, že tvrdenia a argumentáciu žalovaného uvedené vo vyjadrení k žalobe považuje za nesprávne, nedôvodné a v podstatnej miere za zavádzajúce. Je zarážajúce, že žalovaný na svojej argumentácii a tvrdeniach naďalej zotrváva aj napriek tomu, že z doterajších právoplatných súdnych rozhodnutí vydaných v obdobných sporoch musí vedieť, že jeho argumentácia je nesprávna a právne neudržateľná. Podľa názoru žalobcu námietky žalovaného nie sú spôsobilé spochybniť dôvodnosť jeho žaloby.

75. K pôsobnosti Smernice 2003/88/ES žalobca uviedol, že v kontexte uvedenej argumentácie žalovaného je potrebné v prvom rade zdôrazniť, že k pôsobnosti Smernice 2003/88/ES na hasičov (teda nepochybne aj na hasičov - príslušníkov HaZZ) poskytol záväzný výklad Súdny dvor vo svojej judikatúre, a to napr. v rozsudku v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 zo dňa 05.10.2004 vo veci Pfeiffer, rovnako aj v uznesení vo veci C-52/04 zo dňa 14.07.2005 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg. Podľa uznesenia C-52/04 zo dňa 14.07.2005 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg: „61.Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy je opodstatnené odpovedať na položenú otázku tak, že článok 2 smernice 89/391 a článok 1 ods. 3 smernice 93/104 sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej hasičskej služby, akou je verejná služba, o ktorú ide v konaní vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článku 6 bodu 2 smernice 93/104 v zásade odporuje prekročenie maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas vrátane pohotovosti na určenom mieste,“ Súdny dvor aj v citovanom rozhodnutí vo veci Personalrat der Feuerhwehr Hamburg dospel k jednoznačnému záveru, že jediným cieľom výnimky, ktorá je uvedená v článku 2 ods. 2 prvom odseku Smernice 89/391/EHS, na ktorú žalovaný poukazuje1, bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti, zdravia, ako aj verejného poriadku v prípade závažných a svojim rozsahom mimoriadnych okolností (napríklad v prípade prírodnej alebo technologickej katastrofy),pre ktoré je charakteristická najmä tá skutočnosť, že môžu pracovníkov vystaviť rizikám, ktoré nie sú zanedbateľné, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie a ktoré, vzhľadom na ich povahu a nepredvídateľnosť, nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného (služobného) času.

76. V tomto prípade je potrebné zdôrazniť, že činnosti, ktoré vykonávajú príslušníci sa nijako neodlišujú, pokiaľ ide o rámec výkonu činností a ich povahu, od tých činností, ktoré viedli k vydaniu predmetného rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Personalrat der Feuerhwehr Hamburg, a teda tento záväzný výklad Súdneho dvora týkajúci sa Smernice 89/391/EHS je nepochybne možné uplatniť aj v tejto právnej veci. Aj vzhľadom na túto skutočnosť mám teda jednoznačne za to, že tak ustanovenia Smernice 2003/88/ES, ako aj Smernice 89/391/EHS, sa vzťahujú aj na hasičov – príslušníkov HaZZ v Slovenskej republike v celom rozsahu. Napokon Súdny dvor aj v ťažiskovom rozsudku C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß úplne jednoznačne uviedol a záväzne judikoval, že z rozsahu úpravy Smernice 2003/88/ES nie sú vyňatí ani hasiči (teda nepochybne ani hasiči ako ja, teda príslušníci HaZZ), keď v rozsudku v predmetnej veci výslovne konštatuje, že: „33. Na úvod treba pripomenúť, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu

došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. októbra 2004, Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, Zb. s.I-8835, body 98 a 100, ako aj Fuß, už citovaný, body 33 až 35 a 38).“

77. Už len s prihliadnutím na citované rozhodnutia Súdneho dvora je jednoznačne zrejmé, že argumentácia žalovaného o tom, že sa Smernica nevzťahuje na príslušníkov HaZZ, je zjavne nesprávna a nedôvodná. V súvislosti s výkladom Súdneho dvora v uvedených rozhodnutiach ohľadne pôsobnosti Smernice na hasičov je potrebné napokon zdôrazniť, že vnútroštátny súd je povinný plne uplatňovať a rešpektovať výklad práva Európskej únie, ktorý podal Súdny dvor (rozsudok C-261/21 zo dňa 07.07.2022vo veci F. Hoffmann-La Roche LtD), a teda aj súd prejednávajúci tento spor je záväzným výkladom Súdneho dvora viazaný.

78. Záver, že Smernica sa vzťahuje na príslušníkov HaZZ, napokon jednoznačne potvrdzuje aj tá elementárna skutočnosť, že v bode 5 prílohy č. 4 ZoHaZZ je uvedené, že žalovaný (Slovenská republika)do zákona transponoval predmetnú Smernicu, a teda sám ju vzťahuje na hasičov – príslušníkov HaZZ. Nemôžu byť teda žiadne pochybnosti o tom, že Smernica sa v celom rozsahu vzťahuje aj na mňa(žalobcu) ako hasiča – príslušníka HaZZ.

79. Okrem uvedeného je však pre úplnosť potrebné uviesť aj tú skutočnosť, že výklad ustanovení Smernice ohľadne negatívnej a pozitívnej výnimky, tak ako ho prezentuje žalovaný, je zjavne nesprávny a neobstojí z nasledovných dôvodov. Článok 1 ods. 3 Smernice definuje rozsah svojej pôsobnosti na všetky odvetvia činností, verejné aj súkromné, pričom výslovne odkazuje na článok 2 Smernice 89/391/EHS. Smernica 89/391/EHS sa podľa jej článku 2 ods. 1 uplatňuje na „všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné“, ku ktorým činnostiam okrem iného patria všeobecne uvedené činnosti služieb (napr. priemysel, obchod, administratíva, služby atď.). Ako vyplýva z článku 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS, táto sa neuplatňuje len tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb (akými sú napríklad služby v oblasti civilnej ochrany). Táto výnimka bola prijatá len za účelom zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť čas pre zásahové a záchranné tímy. Na služobnú činnosť žalobcu , ktorú ako hasič vykonáva, sa však výnimka stanovená v článku 2 ods. 2prvý pododsek Smernice 89/391/EHS jednoznačne nevzťahuje. Je potrebné poukázať na cieľ Smernice89/391/EHS, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Rovnako aj zo znenia jej článku 2 ods. 1 vyplýva, že rozsah jej pôsobnosti je nutné chápať širšie. Naopak, výnimky z pôsobnosti tejto smernice uvedené v článku 2 ods. 2 v prvom pododseku, je potrebné vykladať zužujúco – tento článok nevylučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení predmetnej smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, ktoré dovoľuje smernica členským štátom chrániť. Výnimka uvedená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku Smernice 89/391/EHS bola prijatá len za účelom zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu (napr. prírodná katastrofa, rozsiahla priemyselná havária a pod.) pre ktorú je typické, že nie je možné vopred rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Ak prihliadneme na štandardnú činnosť resp. náplň práce, ktorú vykonávajú hasiči – príslušníci HaZZ tak je zjavné, že uvedená výnimka Smernice 89/391/EHS sa na túto služobnú činnosť nevzťahuje. Negatívna výnimka z rozsahu pôsobnosti Smernice, ktorú Smernica 89/391/EHS predpokladá, sa totiž úplne zjavne odlišuje od obvyklej obsahovej náplne služobnej činnosti a pracovných úloh hasiča. Príslušníci HaZZ jednoznačne nespadajú pod „civilnú ochranu“ a to bez ohľadu na to, že zriedkavo vykonávame niektoré činnosti, ktoré pod civilnú ochranu patria, a to už len preto, že primárne plnia hasiči úplne iné úlohy než tie, ktoré sú typické pre civilnú ochranu.

80. Aj keď služobná činnosť žalobcu - hasiča okrem plnenia základných úloh pri hasení požiarov zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva (napr. poskytovanie záchranárskych činností pri mimoriadnych udalostiach, haváriách, povodniach a pod.), tak za obvyklých podmienok je možné činnosti spojené s touto činnosťou vopred plánovať, vrátane plánovania pracovného (služobného) času tak, ako je to v prípade zásahových hasičov pôsobiacich v HaZZ bežné. Služobné zmeny sú totiž u nás rozvrhované spôsobom, aký už v žalobe opisuje, už dlhoročne a nezmenene, pričom na

tomto rozvrhovaní práce (24 hodinová zmena, po ktorej by mali nasledovať 2 dni voľna – teda režim striedania3 zmien v 24 hodinových intervaloch) sa nič nezmenilo ani počas obdobia pandémie COVID-19 a počas nej vyhláseného núdzového stavu. Okrem toho, kritérium, ktoré použil zákonodarca európskeho spoločenstva na určenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS, sa nezakladá na príslušnosti pracovníkov k takým rozličným odvetviam činnosti uvedeným v článku 2 ods. 2 prvý pododsek tejto smernice, akými sú vo všeobecnosti ozbrojené sily, polícia a civilná ochrana, ale vyplýva výlučne a len z osobitnej povahy úloh vykonávaných zamestnancami v týchto odvetviach. Tak Smernica 2003/88/ES, ako aj Smernica 89/391/EHS, sa teda jednoznačne uplatňujú aj na činnosť hasičov, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe. Vzhľadom na uvedené má jednoznačne za to, že služobná činnosť hasiča ako príslušníka HaZZ nepochybne patrí do pôsobnosti Smernice a táto sa preto na neho vzťahuje v celom rozsahu. Práca hasiča v žiadnom prípade nie je vyňatá z pôsobnosti Smernice tak, ako sa to nesprávne a účelovo snaží prezentovať žalovaný.

81. K nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného, túto argumentáciu žalovaného považuje žalobca za zjavne nesprávnu. Pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného (štátu) podrobne zdôvodnil už v podanej žalobe (viď odseky 26 – 27 žaloby), pričom jeho argumentácia o pasívnej vecnej legitimácii štátu je založená na konštantnej judikatúre Súdneho dvora. Na tejto argumentácii naďalej v celom rozsahu zotrváva a v podrobnostiach na ňu poukazuje. Žalovaný síce vo Vyjadrení k žalobe zásadne namieta nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie v konaní, avšak svoje tvrdenia v tomto smere nepodporuje žiadnou podrobnejšou právnou argumentáciou a zároveň zjavne „prehliada“, že otázka pasívnej vecnej legitimácie členského štátu v prípade škody spôsobenej jednotlivcovi porušením únioového práva je založená na konštantnej judikatúre Súdneho dvora. Opätovne zdôraznil tú základnú skutočnosť, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vzniknutej porušením únioového práva, a to konkrétne práva na maximálny pracovný čas. K tomuto porušeniu únioového práva došlo v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice, pretože ani po deklarovanom prebratí tejto Smernice do vnútroštátneho právneho poriadku (do ZoHaZZ) nie je v podmienkach Slovenskej republiky ako hasičovi (príslušníkovi HaZZ) reálne garantovaný maximálne48 hodinový týždenný pracovný čas. V zmysle článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý samá dosiahnuť, pričom voľba foriem a metód sa ponecháva vnútroštátnym orgánom. Prijatie všetkých opatrení vnútroštátneho práva potrebných na vykonanie právne záväzných aktov Európskej únie (teda aj smerníc) je v zmysle článku 291 Zmluvy o fungovaní Európskej únie uložené priamo samotným členským štátom. Práve preto členské štáty zodpovedajú za škodu vzniknutú porušením únioového práva v prípadne správne transponovanej smernice, resp. v prípade uplatňovania právneho predpisu, do ktorého bola smernica prebratá takým spôsobom, že sa nedosahuje cieľ smernice (v tomto prípade započítavanie služobnej pohotovosti do pracovného času a neprekračovanie maximálne 48 - hodinového týždenného pracovného času) a to za splnenia predpokladu, že sú splnené 3 podmienky na vznik zodpovednosti štátu za takúto škodu v zmysle judikatúry Súdneho dvora (k tomu viď odseky 28 – 32 žaloby).

82. Ako pritom vyplýva aj zo znenia článku 29 Smernice: „Táto smernica je adresovaná členským štátom.“ Žalovaný ako členský štát Európskej únie a adresát Smernice po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej a aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu Smernice. V prípade, že si štát túto povinnosť neplní, je zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu Smernice, pokiaľ k nesprávnej aplikácii Smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia resp. neprebratia do právneho poriadku Slovenskej republiky. Nakoľko Smernica je určená štátu, teda žalovanému, ktorý zodpovedá za jej správne prebratie, v spore o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím (resp. neprebratím) tejto Smernice je potom nepochybne pasívne vecne legitimovaný štát – žalovaný. Zásada zodpovednosti členského štátu za škodu spôsobenú jednotlivcovi, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Európska únia založená. Uplatnenie podmienok dovoľujúcich konštatovať zodpovednosť členských štátov za škody spôsobené jednotlivcom porušením únioového práva musia vnútroštátne súdy v zásade vykonať podľa usmernení Súdneho dvora na ich vykonanie. V tomto smere je predovšetkým potrebné zdôrazniť, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj priamo štát, pričom únioové právo nijako nebráni ani tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. Keďže žalobou uplatnený nárok na náhradu škody má svoj základ v porušení

práva vyplývajúceho zo Smernice, ku ktorému došlo v čase, keď vykonával služobný pomer k štátu, je aj z tohto hľadiska pasívne vecne legitimovaným štát (t. j. žalovaný), nie štátny orgán, ktorý v mene štátu konal, pretože v takýchto prípadoch za konanie štátneho orgánu taktiež zodpovedá štát. V týchto súvislostiach zároveň poukazuje aj na ďalšiu ustálenú rozhodovaciu prax Súdneho dvora.

83. V rozsudku C-46/93 a C-48/93 zo dňa 05.03.1996 vo veci Brasserie du pecheur SA, Súdny dvor v bodoch 31 – 34 judikoval:
„31. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy Súdny dvor v už citovanom rozsudku Francovich a i., bode 35, uviedol, že zásada zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva Spoločenstva, ktoré mu možno pripísať, je obsiahnutá v systéme Zmluvy.
32. Z toho vyplýva, že táto zásada platí pre každý prípad porušenia práva Spoločenstva členským štátom, a to bez ohľadu na to, ktorý orgán členského štátu si konaním alebo opomenutím nesplnilpovinnosť.
33. Navyše vzhľadom na základnú požiadavku právneho poriadku Spoločenstva, ktorou je jednotné uplatňovanie práva Spoločenstva (pozri najmä rozsudok z 21. februára 1991, Zuckerfabrik, C-143/88a C-92/89, Zb. s. I-415, bod 26), povinnosť nahradiť škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva Spoločenstva nemôže závisieť od vnútroštátnych pravidiel rozdelenia právomocí medzi ústavnými orgánmi.
34. Ako uviedol generálny advokát v bode 38 svojich návrhov, v medzinárodnom práve sa štát, ktorého zodpovednosť vzniká na základe porušenia medzinárodného záväzku, posudzuje ako celok bez ohľadu na to, či porušenie, z ktorého vznikla škoda, možno pripísať zákonodarnej, súdnej alebo výkonnej moci. O to viac to platí v právnom poriadku Spoločenstva, kde všetky štátne orgány vrátane zákonodarnej moci musia pri plnení svojich úloh dodržiavať normy práva Spoločenstva, ktoré priamo upravujú situáciu jednotlivcov.“

84. V rozsudku C-224/01 zo dňa 30.09.2003 vo veci Köbler, Súdny dvor judikoval: 30. Vopred je potrebné poukázať na to, že Súdny dvor už rozhodol, že zásada zodpovednosti členského štátu za škody vzniknuté jednotlivcovi porušením práva Spoločenstva zo strany štátu vyplýva z podstaty Zmluvy (rozsudky z 19. novembra 1991, Francovich a i., C-6/90 a C-9/90, Zb. s. I-5357, bod 35; Brasseriedu pecheur a Factortame, už citovaný, bod 31; z 26. marca 1996, British Telecommunications, C-392/93,Zb. s. I-1631, bod 38; z 23. mája 1996, Hedley Lomas, C-5/94, Zb. s. I-2553, bod 24; z 8. októbra 1996,Dillenkofer a i., C-178/94, C-179/94 a C-188/94 až C-190/94, Zb. s. I-4845, bod 20; z 2. apríla 1998,Norbrook Laboratories, C-127/95, Zb. s. I-1531, bod 106, a Haim, už citovaný, bod 26).31. Súdny dvor ďalej rozhodol, že táto zásada platí pre každé porušenie práva Spoločenstva zo strany členského štátu nezávisle od toho, ktorý orgán členského štátu sa svojím konaním alebo opomenutím nedodržania dopustil (rozsudky Brasserie du pecheur a Factortame, už citovaný, bod 32; z 1. júna 1999,Konle, C-302/97, Zb. s. I-3099, bod 62 a Haim, už citovaný, bod 27).32. V medzinárodnom práve verejnom sa štát, ktorému vznikne zodpovednosť za porušenie medzinárodného záväzku, posudzuje ako jeden celok bez toho, aby bolo rozlišované, či porušenie, na základe ktorého vznikla škoda, možno pripísať zákonodarnej, súdnej či výkonnej moci. To isté musí o to viac platiť v právnom poriadku Spoločenstva, keďže všetky orgány štátu vrátane zákonodarnej moci musia pri plnení ich úloh rešpektovať normy stanovené právom Spoločenstva, ktoré priamo upravujú postavenie jednotlivca (rozsudok Brasserie du pecheur a Factortame, už citovaný, bod 34).“

85. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, ako aj na už v žalobe uvedenú argumentáciu, ktorá je založená na dlhodobo ustálenej judikatúre Súdneho dvora, považuje za úplne jednoznačné a nepochybné, že štát – žalovaný, je pasívne vecne legitimovaný vo vzťahu k nároku na náhradu škody spôsobenej porušením únioového práva. Námietky žalovaného ohľadne údajnej neexistencie jeho pasívnej vecnej legitimácie preto považuje za zjavne nesprávne a nedôvodné. Má za to, že o pasívnej vecnej legitimácii žalovaného štátu, ktorý je zodpovedný za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečovanie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie, nemožno mať absolútne žiadne pochybnosti.

86. K transpozícii relevantných článkov Smernice 2003/88/ES žalovaný sa snaží prezentovať právny názor, že Smernica bola do ZoHaZZ transponovaná správne a práva, ktoré ňou majú byť pracovníkom garantované (vrátane práva hasičov na maximálny týždenný pracovný čas), podľa žalovaného v skutočnosti porušované nie sú. Žalovaným uvádzané tvrdenia, prečo podľa neho nedochádza k prekračovaniu 48 hodinového týždenného pracovného času hasičov, rovnako ako „výpočet“ týždenného

pracovného času, ktorým toto tvrdenie zdôvodňuje, považujem za očividne zavádzajúce. Argumentácia žalovaného totiž nesedí nielen z právneho hľadiska, ale ani pokiaľ ide o faktický stav veci. K Transpozícii článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES žalobca uvádza, že ak by sme aj súhlasili stvrdením, že podľa ZoHaZZ ide v prípade služobnej pohotovosti o výkon štátnej služby, táto skutočnosť je pre merito tohto sporu nepodstatná a irelevantná. Základným právnym problémom totiž je to, že služobná pohotovosť sa mi ako hasičovi nezapočítava do služobného (pracovného) času a teda odslúžená služobná pohotovosť nie je vykazovaná ako odpracovaný čas, pričom práve preto, resp. „vďaka" tomu, z hľadiska žalovaným formálne vykazovaného počtu odpracovaných hodín, nedochádza k porušovaniu Smernice 2003/88/ES, keďže takto evidenčne („na papieri") nie je prekračovaný maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Služobná pohotovosť môže byť síce považovaná za výkon štátnej služby (čo nie je sporné a najmä to v tejto veci ani nie je podstatné), avšak nie je započítavaná do služobného(pracovného) času, čo je zásadný a diametrálny rozdiel! Už len zo samotného rozvrhnutia služobného(pracovného) času hasičov je zjavné, že toto priamo vylučuje možnosť dodržania a neprekročenia maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času, o čom žalovaný úplne nepochybne vie a musí vedieť.

87. Je tiež potrebné uviesť, že po minimálne 24 hodín trvajúcej zmene (ktorá môže byť predĺžená výjazdom) by formálne mal mať 2 dni voľna, avšak ani tieto 2 dni voľna na regeneráciu po práci reálne k dispozícii častokrát nemajú. Ako hasič v rámci HaZZ je povinný pravidelne absolvovať rôzne kurzy, výcviky a školenia, ktoré im služobný úrad plánuje spravidla práve na obdobie medzi služobnými zmenami, teda v rámci tých 2 dní, ktoré by mal mať medzi zmenami voľno resp. odpočinok, pričom za čas strávený na týchto kurzoch nedostávajú žiadnu odmenu, ale len náhradné voľno. Toto náhradné voľno sú však povinní čerpať prioritne pred čerpaním dovolenky, pričom 2 krát do roka resp. každý polrok sa im náhradné voľno „nuluje", čo znamená, že ak si ho dovtedy nestihnú vyčerpať, toto náhradné voľno im prepadá bez náhrady. Keďže sú takto nútení prednostne čerpať náhradné voľno, je potom problém s čerpaním dovoleniek, ktoré častokrát nestihnú reálne vyčerpať a pravidelne ich prenášajú do ďalších rokov. Pokiaľ žalovaný poukazuje na kolektívne zmluvy na roky 2019 – 2023, tieto sú rovnako pre posúdenie podstaty sporu úplne irelevantné a nijako nevyvracajú jeho rozhodujúce skutkové a z nich vyplývajúce právne tvrdenia. Počas žalovaného obdobia slúžil v 24 – hodinových zmenách, z ktorých 17 hodín pripadalo na služobný čas a 7 hodín na služobnú pohotovosť (do konca roka 2021),resp. 16 hodín služobný čas a 8 hodín služobnej pohotovosti (od 01.01.2022). Kolektívne zmluvy, ktoré by mali zabezpečovať väčšiu ochranu práv zamestnancov, v tomto prípade viedli k tomu, že ich postavenie sa ešte zhoršilo, keďže od 01.01.2022 im nie je do pracovného času započítavaných o ďalšiu 1 hodinu naviac, keďže určená služobná pohotovosť bola predĺžená zo 7 na 8 hodín denne, pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín pohotovosti nie je žalovaným (ani ich služobným úradom) považovaná za pracovný (a teda ani odpracovaný) čas. Ak žalovaný poukazuje na kolektívne zmluvy, tu je už len potrebné uviesť, že akákoľvek kolektívna zmluva bez ohľadu na jej formu, obsah a znenie nemôže byť vo svojich dôsledkoch v rozpore so Smernicou a teda nemôže ani zmeniť úpravu vyplývajúcu z článku 6 písm. b) Smernice stanovujúcu maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, rovnako ani nemôže zmeniť definíciu toho, čo sa považuje za pracovný čas podľa článku 2 ods. 1 Smernice a teda, že za súčasť pracovného času je nevyhnutné považovať aj čas služobnej pohotovosti. Obranu žalovaného poukazovaním na kolektívne zmluvy preto považuje vzhľadom na merito sporu za právne irelevantnú a už len v tejto súvislosti dodal, že nielen kolektívne zmluvy, ale aj samotný ZoHaZZ sú na úkor zásahových hasičov neustále porušované, pretože § 85 ods. 2 ZoHaZZ stanovuje 40-hodinový týždenný pracovný čas a napr. kolektívna zmluva na rok 2023 dokonca 37,5 hodinový týždenný pracovný čas hasiča, čo je v reálnych podmienkach výkonu práce zásahových hasičov doslova iluzórne. Vnútroštátne právo (ZoHaZZ) a kolektívne zmluvy síce formálne stanovujú týždenný služobný čas hasičov, avšak tieto obmedzenia dĺžky pracovného času sú len čisto formálne, iluzórne a v reálnej praxi sú sústavne porušované (prekračované)! K prekračovaniu stanoveného resp. maximálneho týždenného pracovného času pracovného času pritom dochádza v prvom rade v dôsledku skutočnosti, že služobná pohotovosť hasičov je umelo odčlenená od výkonu služby a preto formálne nie je považovaná za pracovný (služobný) čas.

88. Dôvody, pre ktoré je žalobca presvedčený o tom, že článok 6 a článok 2 Smernice 2003/88/ES neboli v skutočnosti správne (resp. z materiálnej stránky vôbec) transponované do ustanovení ZoHaZZ, už podrobne zdôvodnil v odsekoch 12 – 24 žaloby. Primárny dôvod, prečo dochádza k porušovaniu Smernice je ten, že vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice nepovažuje služobnú pohotovosť za pracovný čas, pričom len preto sa potom javí, že nedochádza následne aj k porušovaniu článku 6 písm. b) Smernice. Prioritne teda ide o tú skutočnosť, že služobná

pohotovosť hasičov nie je považovaná za pracovný čas a žalovaný sa v týchto sporoch rôznymi, právne absolútne irelevantnými tvrdeniami snaží hľadať „dôvody“, prečo služobná pohotovosť údajne nemá byť považovaná za pracovný čas.

89. Z judikatúry Súdneho dvora - napr. z rozsudku C-303/98 zo dňa 03.10.2000 vo veci SIMAP (body 46-52), rozsudku C-14/04 zo dňa 01.12.2005 vo veci Dellas (body 46-51) a rozsudku C-151/02 zo dňa09.09.2003 vo veci Jaeger (body 44-71), jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že takú služobnú (pracovnú) pohotovosť, akú každý hasič – príslušník HaZZ vykonáva počas každej jednej 24hodinovej zmeny (tzv. určená služobná pohotovosť) je nevyhnutné považovať za pracovný čas! Už len vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora nemôžu byť akékoľvek právne relevantné pochybnosti o tom, že služobná pohotovosť vykonávaná hasičmi musí byť považovaná za súčasť ich služobného (pracovného) času.

90. Skutočnosť, že služobná pohotovosť hasičov musí byť považovaná za pracovný čas, možno pritom vyvodiť aj zo všeobecného pracovnoprávneho predpisu – zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej aj „ZP“) napriek tomu, že tento sa na služobný pomer hasičov nevzťahuje vo všetkých ustanoveniach ale len v tých, v ktorých to výslovne stanovuje ZoHaZZ (§ 12 ods. 6 ZoHaZZ), avšak v tomto smere ZoHaZZ na právnu úpravu ZP neodkazuje.. ZP v ustanovení § 96 ods. 2 pritom explicitne stanovuje, že: „Čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas.“ Z hľadiska právnej logiky má žalobca za to, ak sa pri „bežných zamestnancoch“ vykonávajúcich akýkoľvek druh práce, ktorých pracovný pomer sa spravuje Zákonníkom práce, aj „neaktívna časť“ pracovnej pohotovosti explicitne v zmysle § 96 ods. 2 ZP považuje za pracovný čas, tak podľa jeho názoru neexistuje žiadny logický, legitímny a akceptovateľný dôvod, prečo by „neaktívna časť“ služobnej pohotovosti u hasičov nemala byť považovaná za súčasť ich pracovného (služobného) času, najmä ak fyzická a psychická náročnosť práce ako aj podmienky výkonu služobnej pohotovosti hasičov sú absolútne neporovnateľné s prácou „bežných“ zamestnancov! Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ako aj na dôvody uvedené v samotnej žalobe považuje žalobca za zjavné a nepochybné, že článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES nebol správne transponovaný do ZoHaZZ, keďže služobná pohotovosť vykonávaná hasičmi nie je považovaná za pracovný čas, čo je v rozpore s predmetným článkom Smernice ako aj s judikatúrou Súdneho dvora.

91. K Transpozícii článku 6 Smernice 2003/88/ES žalovaný vo svojom vyjadrení uviedol, že podľa jeho názoru bol aj článok 6 Smernice 2003/88/ES náležite a správne transponovaný do ustanovení ZoHaZZ, čo podkladá tvrdením, že „napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, tak ako je tomu v Smernici 2003/88/ES, zákon č. 315/2001 Z. z. a Kolektívne zmluvy dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, podľa ktorého hasiči vykonávajú štátnu službu, ako aj rozsah hodín služby nadčas za príslušný rok. Z uvedeného vyplýva, že dotknuté právne predpisy sú transponované v článku 6 Smernice2003/88/ES správne.“ K citovanému tvrdeniu žalovaného v prvom rade žalobca uvádza, že (tak ako bolo uvedené vyššie) vnútroštátne právo (ZoHaZZ) a kolektívne zmluvy síce formálne stanovujú dĺžku týždenného služobného času hasičov, avšak tieto obmedzenia dĺžky pracovného času sú len čisto teoretické, iluzórne a sú v reálnej praxi sústavne porušované (prekračované). K prekračovaniu pracovného času pritom dochádza v prvom rade v dôsledku skutočnosti, že služobná pohotovosť hasičov je umelo odčlenená od pracovného času a nie je považovaná za pracovný (služobný) čas! Dôvody, pre ktoré je presvedčený o tom, že ani článok 6 ods. 1 Smernice 2003/88/ES nebol v skutočnosti správne (resp. z materiálnej stránky vôbec) transponovaný do ustanovení ZoHaZZ, už podrobne zdôvodnil v samotnej žalobe, pričom jeho podrobná právna argumentácia je aj v tomto smere podporená judikatúrou Súdneho dvora. Z tvrdení žalovaného vyznieva, že sa snaží súd presvedčiť, že sa na hasičov vzťahuje výnimka z povinnosti dodržať maximálne 48 – hodinový týždenný služobný (pracovný) čas tak, ako to ustanovuje Smernica, respektíve, že táto hranica nie je u hasičov v skutočnosti ani prekračovaná. Takáto právna argumentácia je však zjavne nesprávna a je v úplnom rozpore so skutočnosťou, čo musí byť napokon aj samotnému žalovanému nepochybne známe z celého radu rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ktoré v skutkovo a právne takmer totožných sporoch posudzovali súlad ustanovení ZoHaZZ s článkom 6ako aj článkom 2 Smernice, pričom jednoznačne a bez výnimky konštatovali nesúlad našej vnútroštátnej právnej úprav ZoHaZZ s predmetným článkom Smernice.

92. Žalobca je presvedčený, že právna úprava obsiahnutá v ZoHaZZ bola prijatá v snahe „obísť“ článok 6 písm. b) Smernice a to zároveň s vedomím, že úpravou v ZoHaZZ bude priamo porušovaná Smernica v časti upravujúcej maximálny týždenný pracovný čas. K nezapočítavaniu pracovnej pohotovosti do služobného (pracovného) času totiž očividne dochádza zjavne z dôvodu, aby takto formálne nebola porušovaná predmetná Smernica v časti stanovujúcej limit týždenného pracovného času. Je však zjavné, že v tomto smere jednoznačne dochádza k priamemu porušovaniu Smernice 2003/88/ES, ktorá nebola reálne (materiálne) transponovaná do nášho vnútroštátneho právneho poriadku a takýto postup je v priamom rozpore aj s konštantnou judikatúrou Súdneho dvora. S poukazom na uvedené skutočnosti preto naďalej zotrváva na svojom právnom názore, že článok 6 Smernice nebol správne transponovaný do ZoHaZZ a Smernica je vo vzťahu k hasičom – príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, dlhoročne a sústavne porušovaná. Tvrdenia žalovaného o správne ja úplnej transpozícii článkov 2 a 6 Smernice považujem za jednoznačne nesprávne a vychádzajúc z rozhodovacej praxe súdov v obdobných sporoch, ktorých bol žalovaný sporovou stranou nepochybuje, že tejto skutočnosti si musí byť veľmi dobre vedomý aj samotný žalovaný, napriek tomu však aj v tomto konaní naďalej zotrváva na svojej vždy neúspešnej právnej argumentácii.

93. K plánovanému rozvrhu služobného času, na ktorý žalovaný poukazuje žalobca uviedol, že ten plán, ktorý im je predkladaný 3 dni pred začiatkom kalendárneho mesiaca, je v drvivej väčšine prípadov skutočne len plánom, avšak reálny služobný čas hasiča v danom mesiaci je napokon spravidla úplne iný. Výkon služby príslušníkov sa totiž v realite daného mesiaca prispôsobuje objektívnym okolnostiam ako napr. zastupovaniu v prípade pracovných neschopností iných príslušníkov, povolaním do nariadenej služobnej pohotovosti a iným obdobným okolnostiam, ktoré úplne zmenia pôvodný plán služieb. Tu je potrebné tiež zdôrazniť, že je rozdiel medzi plánom služieb, na ktorý žalovaný poukazuje (návrh rozvrhu služieb, s ktorým sú hasiči oboznamovaní 3 dni pred začiatkom nasledujúceho kalendárneho mesiaca) a tým plánom služieb, ktorý som ako dôkaz priložil k žalobe (Dôkaz 4 – mesačné výpisy z dochádzkového systému SAP). Výpis z dochádzkového systému SAP za ten-ktorý mesiac prestal byť plánovaným rozvrhom služobného času hneď po ukončení daného mesiaca, keď žalobcov nadriadený potvrdil do evidencie skutočne odpracované hodiny za daný mesiac. Aj tento potvrdený plán(Dôkaz 4) potvrdzuje, že služobná pohotovosť nie je započítaná do pracovného (odpracovaného) času, keďže v stĺpci „OH“ (odpracované hodiny) je uvádzaný len celkový súčet hodín odpracovaných v rámci výkonu služby v daný mesiac a nezohľadňuje teda aj odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti.

94. Vzhľadom na dlhoročne nedostatočný počet zásahových hasičov, ktorý žalovaný štát kompenzuje práve sústavným prekračovaním maximálneho týždenného služobného času v priamej nadväznosti na predstieranie, že služobná pohotovosť nie je pracovným časom, je pre každého hasiča objektívne nemožné, aby účinne namietal rozvrh služobného času, pretože reálne nijako neovplyvní celkový počet služieb a tým aj hodín, ktoré každý mesiac musí odslúžiť na naplnenie fondu pracovného času. Rozvrh služobného času hasičov v režime striedania 3 hasičských zmien v 24 hodinových zmenách je totiž stanovený zákonom a objektívnymi skutočnosťami prameniacimi z nedostatočného počtu zásahových hasičov, pričom práve v dôsledku tejto skutočnosti je úplne iluzórna námietka žalovaného, že by hasič mohol relevantne namietať rozvrh služobného času a takto reálne dosiahnuť, aby jeho služobný čas nepresahoval priemerne 48 hodín týždenne.

95. V kontexte uvedeného je taktiež potrebné zdôrazniť, že žalobca, rovnako ako každý príslušník HaZZ, je viazaný ZoHaZZ a musí ho dodržiavať aj v prípade, že je tento vnútroštátny predpis v rozpore s právom Európskej únie presne tak, ako je tomu aj v tomto prípade rozporu HaZZ s článkom 6písm. b) a článkom 2 ods. 1 Smernice. Akékoľvek jeho námietky proti plánovanému rozvrhu služieb by nijako neovplyvnili tú základnú skutočnosť, že ako hasič mal pravidelne odslúžiť 10 a v niektorých mesiacoch 11 služobných zmien v trvaní minimálne 24 hodín každej zmeny, pričom k tomuto času je ešte potrebné pripočítať hodiny nadčasov, nariadené pohotovosti, povinné výcviky, školenia a kurzy. Namietanie plánovaného rozvrhu služieb na ďalší mesiac by tak reálne nijako neovplyvnilo celkovú priemernú dĺžku času resp. počet hodín, ktoré musí hasič reálne odpracovať tak, aby mu nechýbali odpracované hodiny vo fonde pracovného času resp. nebol s nimi v mínuse. Ak by teda žalovaný mal „riešiť“ porušovanie jeho práv a prekračovanie maximálneho týždenného pracovného času spôsobom tak, ako to žalovaný naznačuje – teda nepodpísaním plánu služieb a odmietnutím vykonávať služobnú pohotovosť (alebo ako žalovaný uvádza „žiadať, aby mi táto nebola určovaná“), malo by to dôsledky v porušení zákona a služobnej prísahy a výsledkom by bolo rozviazanie jeho služobného pomeru. Zároveň by za neho (a rovnako za jeho kolegov, ktorí by takto napr. odmietli vykonávať služobnú pohotovosť) nemal kto slúžiť v hasičských

zmenách a došlo by tak fakticky k znefunkčneniu akcieschopnosti Hasičského a záchranného zboru a tým aj k ohrozeniu obyvateľstva v prípade požiarov či akýchkoľvek kritických a závažných udalostí, pri ktorých hasiči zasahujú.

96. Za doslova demagogické považuje tvrdenie žalovaného, že „o spokojnosti s rozvrhom služobného času svedčí aj skutočnosť, že žalobca nikdy neprejavil záujem o preradenie na funkciu s rovnomerne rozvrhnutým služobným časom“. V prvom rade, v HaZZ neexistujú pracovné miesta takých zásahových hasičov, akým je žalobca, kde by bol rovnomerne rozvrhnutý služobný čas. Zároveň, pracovných pozícií s rovnomerne rozvrhnutým pracovným časom je na menších hasičských staniciach, akou podľa počtu hasičov v zmene je aj hasičská stanica v meste Poltár minimum, sú to spravidla pracovné miesta buď pre tzv. „denných hasičov“ (teda nie zásahových hasičov) alebo veliteľa stanice, pričom tieto sú dlhoročne obsadené. Odhliadnuc však od týchto skutočností, požiadavka žalovaného, že mal ním (štátom) vyvolaný a desaťročia účelovo udržiavaný protiprávny stav riešiť tak, že sa mal dožadovať preradenia na úplne inú prácu, než ktorú už dlhé roky vykonáva v prospech ochrany života, zdravia a majetku obyvateľov a tohto štátu, častokrát pritom riskujúc vlastný život, je z jeho pohľadu doslova absurdná. Je presvedčený, že v štáte, ktorý je skutočne materiálnym právnym štátom, nie je možné od jednotlivca požadovať, aby štátom vyvolaný protiprávny stav „riešil“ sám jednotlivec tak, že buď bude tento protiprávny stav akceptovať a trpieť, alebo si má nájsť iné zamestnanie resp. pracovnú pozíciu. Presne tohto sa totiž žalovaný svojou „argumentáciou“ v skutočnosti dovoláva. Nevie si predstaviť, kto by vykonával prácu zásahových hasičov v prípade, ak by sa všetci dotknutí hasiči, ktorí dlhoročne znášajú tento protiprávny stav, riadili takýmto „odporúčaním“ žalovaného.

97. Rovnako tak je nesprávne a zavádzajúce aj tvrdenie žalovaného, že do výpočtu priemerného týždenného pracovného času nemožno zarátavať čas, kedy hasič čerpá dovolenku prípadne je na PN. Toto tvrdenie je v úplnom rozpore so znením samotnej Smernice, ktorá v článku 16 písm. b) explicitne stanovuje, že: „doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne“. Z citovaného znenia Smernice teda jednoznačne vyplýva, že pri prepočte týždenného pracovného času nemožno zohľadňovať obdobia, kedy bol pracovník práceneschopný, prípadne čerpal zákonom priznaný nárok na dovolenku a teda nemožno týmito obdobiami, počas ktorých pracovník nepracoval znižovať priemerný týždenný pracovný čas. Zjednodušene povedané, doby ročnej dovolenky a dočasnej práceneschopnosti sa do výpočtu priemerného týždenného pracovného času bez všetkého ako voľno nemajú započítavať, pričom presne tohto sa žalovaný vo všetkých týchto sporoch dovoláva, snažiac sa tak umelo znížiť celkový priemerný týždenný pracovný čas. Žalovaný totiž vlastne tvrdí, že pokiaľ zamestnanec čerpá zákonom priznaný nárok na dovolenku alebo je pracovne neschopný, tak má zamestnanec voľno a o všetky tieto obdobia sa má pri výpočte priemerného týždenného pracovného času znižovať jeho výsledný priemerný týždenný pracovný čas. Ak by sme mali vychádzať z tvrdenia žalovaného, že na účely posúdenia (ne) prekračovania maximálneho týždenného pracovného času „nemožno zarátavať čas, kedy žalobca čerpá dovolenku“, potom by to(okrem zjavného rozporu s článkom 16 písm. b) Smernice) taktiež znamenalo, že žiaden z príslušníkov HaZZ by nikdy nečerpal nárok na zákonom priznanú dovolenku, pretože tieto nároky by boli automaticky odpočítavané od služobného času, čo je v zjavnom rozpore nielen s účelom a cieľom predmetnej Smernice, ale aj v rozpore s § 97 ods. 1 ZoHaZZ, ktorý za čas vykonávania štátnej služby považuje aj čerpanie dovolenky, plateného služobného voľna, náhradného voľna za štátnu službu nadčas a vo sviatok, ale aj neprítomnosť príslušníka v štátnej službe z dôvodu dočasnej práceneschopnosti z dôvodu choroby alebo úrazu. Skutočnosť, že doby platenej ročnej dovolenky a doby pracovnej neschopnosti sa v zmysle článku 16 písm. b) Smernice do výpočtu priemerného týždenného pracovného času nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne logicky neznamená, že sa majú odpočítavať od plánovaného služobného času tak, ako to tvrdí a aplikuje žalovaný. Pri rozvrhnutí pracovného času, a to aj v prípade nerovnomerného rozvrhnutia pracovného času v stanovenom referenčnom období, žalovaný nemôže predpokladať a počítať s čerpaním dovolenky či s pracovnou neschopnosťou príslušníka, ale tento pracovný čas rozvrhuje tak, aby boli jednotlivé zmeny a služobný čas príslušníka rozvrhnuté v súlade s podmienkami ustanovenými zákonom (pri dodržaní prestávok na odpočinok a dodržania časového odstupu medzi dvomi zmenami), čo znamená, že celkový plánovaný pracovný čas príslušníka v stanovenom období nemôže prekročiť v priemere 40 hodín v zmysle ZoHaZZ, resp. maximálne 48 hodín týždenne vrátane nadčasov podľa Smernice (ak by tieto predpisy mali byť dodržané). Žalovaný tak nerozvrhuje pracovný čas podľa dovolenky či pracovnej neschopnosti príslušníka a nemôže tieto nároky pri rozvrhnutí pracovného času žiadnym spôsobom odpočítavať. Rovnako tak nie je možné odpočítavať zákonný nárok na dovolenku v priebehu troch rokov od počtu

zmien, nakoľko príslušník dovolenku v kalendárnom roku nemusí vyčerpať celú a táto sa mu následne prenáša do ďalšieho kalendárneho roka. K poukazovaniu žalovaného na „referenčné obdobia“ sa podrobnejšie vyjadrujem nižšie. Vzhľadom na uvedené tá skutočnosť, že doby platenej ročnej dovolenky a doby pracovnej neschopnosti sa v zmysle článku 16 písm. b) Smernice do výpočtu priemerného týždenného pracovného času nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne logicky neznamená, že sa majú odpočítavať od plánovaného služobného času, čoho sa žalovaný svojou argumentáciou taktiež fakticky dovoláva. Aj pri tvorbe fondu pracovného času je totiž nevyhnutné počítať s čerpaním dovoleniek a ostatnými zákonnými nárokmi príslušníka, pretože v opačnom prípade by napr. po návrate z dovolenky bol príslušník v mínuse s odpracovanými hodinami.

98. K nároku na náhradu škody žalovaný najmä namieta, že žalobca údajne neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody a dokonca uvádza, že mu nie je zrejmé, ako mu uplatnená škoda vôbec mohla vzniknúť. Vo vzťahu k námietkam žalovaného o údajnej neexistencii škody resp. ujmy, ktorá žalobcovi vznikla, v prvom rade odkazuje na samotnú žalobu (viď odseky 30 – 32 žaloby), kde je otázka vzniku škody resp. ujmy, jej dôvodov a prejavov zdôvodnená. Rovnako je v žalobe aj podrobne zdôvodnené splnenie všetkých 3 podmienok nároku na náhradu škody z porušenia únijného práva (viď odseky 28 – 32 žaloby). Žalovaný hneď v úvode článku V. Vyjadrenia k žalobe tvrdí: „Žalovaný uvádza, že článok 6 Smernice 2003/88 je spomenutý v článku 17 ods. 1 Smernice, ktorý umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania tohto článku za predpokladu, že dodržujú všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov neuplatňovania je situácia (ako je to v tomto prípade) keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany“. Toto tvrdenie nie je vecne ničím iným, len pokusom o očividné a prvoplánové zavádzanie súdu. Článok 17 ods. 1 Smernice 2003/88/ES sa totiž na hasičov – príslušníkov HaZZ vôbec nevzťahuje, čo je úplne zjavné už len zo samotnej textácie resp. znenia tohto ustanovenia! Až v článku 17 ods. 3 písm. b) bod iii) Smernice sa síce uvádzajú aj protipožiarne služby, avšak čo je podstatné, odchýlky, ktoré toto ustanovenie pripúšťa, sa môžu týkať len článkov 3, 4, 5, 8 a 16 Smernice, teda medzi prípustnými odchýlkami nie je uvedený článok 6 Smernice, z čoho jednoznačne vyplýva, že odchýlka sa nesmie týkať maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času, ktorý tak nesmie byť prekročený!

99. Žalovaný ďalej uvádza, že ak nie je nariadený služobný zásah, môže v práci odpočívať alebo venovať sa inej činnosti, na čo majú na hasičskej stanici vymedzený priestor na odpočinok, čím v podstate namieta, že služobná pohotovosť nemá byť považovaná za súčasť služobného (pracovného) času. V tejto súvislosti postačuje len opätovne poukázať na vyššie zmienené rozhodnutia Súdneho dvora vo veciach SIMAP, Jaeger a Dellas, z ktorých jednoznačne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES. Je teda absolútne nepochybné, že aj služobná pohotovosť (či už ide o jej „aktívnu“ alebo „neaktívnu“ časť), je súčasťou pracovného (služobného) času! Rozhodujúcim kritériom pri posudzovaní toho čo je a čo nie je pracovný čas, je požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom a okamžitej pripravenosti na poskytovanie príslušných služieb resp. práce a to bez ohľadu na to akú, či ako „intenzívnu“ prácu, pracovník počas takejto pohotovosti vykonáva. V jeho prípade ako hasič nielenže musí byť počas celej doby služobnej pohotovosti v budove hasičskej stanice a túto nemôže opustiť, ale zároveň musí byť vždy, počas celej doby trvania určenej služobnej pohotovosti, pripravený do 1 minúty od ohlásenia vykonať výjazd. Počas celej služobnej pohotovosti, ktorá je vykonávaná v nočných hodinách (v súčasnosti od 22:00 do 06:00 hod), čo ju robí o to náročnejšou a vyčerpávajúcejšou, som oblečený v služobnej rovnošate a musí byť fyzicky aj psychicky pripravený okamžite po vyhlásení poplachu vykonať výjazd, pričom možnosť „oddychovať“ je za takýchto okolností doslova iluzórna. Je teda nepochybné, že aj počas celej služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii svojmu zamestnávateľovi na mieste ním určenom (hasičská stanica) a zároveň musí byť okamžite pripravený na vykonanie služobného zákroku. Ani tzv. „neaktívnu časť“ služobnej pohotovosti hasiča teda v žiadnom prípade nemožno reálne označiť za „odpočinok“. Tvrdenia žalovaného o „možnosti odpočívať alebo sa venovať inej činnosti“ sú v prvom rade absolútne právne irelevantné vo vzťahu k záveru, že služobná pohotovosť hasičov má byť započítavaná do pracovného času, čo úplne jednoznačne a záväzne konštatuje judikatúra Súdneho dvora, do ktorej vnútroštátny súd ani nemá možnosť sa odchýliť. Zároveň však táto „obrana“ žalovaného nevyznieva nijako inak než tak, že žalovaný aj v tomto smere hľadá akýkoľvek, čo aj právne bezpredmetný a vecne úplne zavádzajúci „argument“, aby formálne spochybnil právne nespochybniteľné skutočnosti, ktoré objektívne nie sú a nemôžu byť v z právneho hľadiska žiadnom prípade sporné. Bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti je podstatné to, že musí

byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti, je oddelený od svojho vlastného sociálneho prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a možnosť organizovať si svoj čas a venovať sa vlastným potrebám je prakticky vylúčená. Práve tieto skutočnosti sú pritom právne relevantné z hľadiska posudzovania, či ide alebo nejde o pracovný čas, a to na rozdiel od zavádzajúcich tvrdení žalovaného, že počas služobného času môže „odpočívať“ a „nemusí byť bdelý počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti“. Tieto tvrdenia žalovaného považuje len za ďalší pokus o odvádzanie pozornosti od podstaty sporu, keďže citované tvrdenia sú nielen čo do podstaty nepravdivé, ale z hľadiska posudzovania služobnej pohotovosti ako súčasti služobného (pracovného) času hasiča aj právne irelevantné.

100. Vo vzťahu k polemike žalovaného o tom, či služobná pohotovosť je alebo nie je súčasťou pracovného času, je možné okrem už vyššie zmienených rozhodnutí analogicky poukázať aj na uznesenie Súdneho dvora C-437/05 zo dňa 11.01.2007 vo veci Vorel. V uvedenom prípade išlo o nemocničného lekára, ktorý musel byť počas pracovnej pohotovosti prítomný na pracovisku v priestoroch určených zamestnávateľom, v ktorých mal pridelenú miestnosť s posteľou a kde mohol spať v čase, kedy jeho činnosť nebola potrebná. Právne závery vyplývajúce z citovaného rozhodnutia Súdneho dvora sú pritom plne aplikovateľné aj na tento spor. Je teda absolútne nepochybné, že aj „neaktívnu časť“ služobnej pohotovosti hasiča je nevyhnutne potrebné považovať za súčasť jeho služobného (pracovného) času. Smernica síce priamo neupravuje otázku započítavania pracovnej pohotovosti do maximálneho (týždenného) pracovného času, avšak aj táto otázka už bola jednoznačne vyriešená judikatúrou Súdneho dvora a to tak, že do celkového pracovného času hasiča je nutné započítavať aj odpracované hodiny služobnej pohotovosti, ktoré sú vykonávané v mieste určenom zamestnávateľom – teda nepochybne aj tzv. určenú služobnú pohotovosť, ktorú každý hasič vykonáva v rámci každej jednej pracovnej zmeny.

101. Priamo hasičov sa v tomto smere týka rozsudok Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010vo veci Günter Fuß, z ktorého taktiež vyplýva, že pracovná pohotovosť vykonávaná hasičmi sa musí považovať za pracovný čas a to tak v zmysle Smernice 93/104/ES, ako aj v zmysle Smernice 2003/88/ES. Považuje preto za absolútne nepochybné, že služobná pohotovosť hasičov sa musí považovať za pracovný čas a teda aj započítavať do maximálneho pracovného času podľa článku 6 písm. b) Smernice. Zároveň považuje za nepochybnú a už doposiaľ predloženými listinnými dôkazmi (Dôkaz 2 – prehľadná tabuľka, Dôkaz 3 – výplatné pásky a Dôkaz 4 – výpisy z dochádzkového systému SAP) za preukázanú tú podstatnú skutočnosť, že počas celého žalovaného obdobia pravidelne pracoval viac, než 48 hodín týždenne vrátane služobnej pohotovosti a nadčasov.

102. V kontexte pretrvávajúcich námietok žalovaného o tom, že „neaktívnu časť“ pracovnej pohotovosti nemožno podľa neho považovať za súčasť pracovného času, ešte naviac poukazuje aj na recentnú judikatúru Súdneho dvora, ktorý v rozsudku zo dňa 09.09.2021 vo veci C-107/19 XR proti Dopravní podnik hl. m. Prahy (opätovne vec týkajúca sa hasičov).

103. Žalovaný napokon poukazuje aj na to, že „v zmysle rozhodnutia Súdneho dvora C-46/93 Brasserie du Pécheur (bod 84) mal vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalovaný by chcel zdôrazniť, že žalobca žiadny spôsobom neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti (za ktorú každý mesiac žalobca dostáva odmenu), považuje resp. pociťuje ako výraznú ujmu. Z vyššie uvedeného dôvodu nebolo možné, aby zamestnávateľ včas zamedzil prípadný vznik takejto ujmy alebo aspoň obmedzil jej rozsah.“ Pokiaľ žalovaný poukazuje na právny názor Súdneho dvora C-46/93 zo dňa 05.03.1996 vo veci Brasserie du pecheur SA, tu je potrebné zdôrazniť, že tento svoj pôvodný právny názor Súdny dvor zásadne korigoval a vysvetlil vo svojej neskoršej a stále aktuálnej judikatúre a to konkrétne v rozsudku vo veci Günter Fuß. Ako už aj vyššie uviedol, citované rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Günter Fuß sa týkalo hasiča a náhrady škody, ktorá mu vznikla porušením článku 6 písm. b) Smernice. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že nie je primerané požadovať od takého zamestnanca, akým je hasič, aby sa u svojho zamestnávateľa dovolával dodržiavania únijného práva, ktoré mu vnútroštátny zákon odoprel, keďže by to bolo v rozpore so zásadou efektivity. Zároveň citované rozhodnutie jednoznačne potvrdzuje, že článok 6 písm. b) Smernice ani zďaleka nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením. Je

teda nepochybné, že nie je a nebolo možné od neho požadovať, aby sa na účely uplatnenia nároku na náhradu škody najprv voči svojmu zamestnávateľovi domáhal dodržiavania únijného práva a aby som takto „odvracal vznik ujmy či obmedzoval jej rozsah“, ako to žalovaný naznačuje.

104. Odhliadnuc od uvedeného žalobca považuje za minimálne nemiestne, že žalovaný, ktorý zo všetkých, doposiaľ právoplatne súdmi rozhodnutých vecí v obdobných konaniach dlhoročne vie a musí vedieť, že právna úprava ZoHaZZ je v rozpore so Smernicou a že tým sústavne porušuje únijné právo, sa snaží preniesť zodpovednosť a dôsledky za svoje vlastné (ne)konanie na jednotlivých žalobcov - hasičov, ak sa títo legitímne domáhajú náhrady takto vzniknutej škody. Je to pritom práve žalovaný, ktorý by sa za takejto situácie mal snažiť odškodniť žalobcov a najmä do budúcna zamedziť ďalšiemu porušovaniu ich práv. Postoj žalovaného a jeho argumentácia aj v tomto konaní však budí dojem, že žalovaný sa len snaží prenášať zodpovednosť za tento stav na samotných, ním poškodených žalobcov, pričom protiprávny stav naďalej vedome udržiava. Žalovaný sa zrejme aj takým spôsobom procesnej obrany, akú prezentuje aj v tomto prípade spolieha, že hasičov odradí od uplatňovania si ich legitímnych práv a nárokov, čo ho napokon z finančného hľadiska stále bude stáť menej, než keby mal podľa najoptimistickejšieho odhadu vedenia Hasičského a záchranného zboru prijať minimálne 500 – 800 nových hasičov a vytvoriť tak na každej hasičskej stanici 4. zmenu a následne iným spôsobom rozložiť služobný čas hasičov tak, aby bol rešpektovaný maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas! Hasiči pôsobiaci fakticky na všetkých hasičských staniciach na území SR už dlhoročne poukazujú na prekračovanie maximálneho pracovného času, pričom na tento problém už dlhodobo poukazuje aj odborová organizácia, na čo nám však nadriadení spravidla uviedli len odpoveď v zmysle „tak to stanovuje zákon, preto sa s tým nedá nič robiť a bude to takto aj naďalej“.

105. Ak je zjavné, že k odstráneniu tohto protiprávneho stavu žalovaného doposiaľ nedonútili odhadom stovky právoplatných súdnych rozhodnutí (z ktorých prvé boli vydané už približne v roku 2015), ktoré jednoznačne a bez výnimky potvrdili rozpor ZoHaZZ so Smernicou a porušovanie práv hasičov na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas, tak by som od žalovaného rád vedel, aké konkrétne(a reálne účinné) kroky som teda podľa neho mal uskutočniť, aby som ako jednotlivec tento dlhoročný protiprávny stav napravil či zvrátil! Reálne vyriešenie tohto protiprávneho stavu si totiž vyžaduje nielen legislatívnu zmenu, ale v prvom rade značné rozšírenie počtu zásahových hasičov, čo sú očividne také skutočnosti, ktoré žiadny jednotlivec (hasič) nemá možnosť vlastným konaním a ani akýmikoľvek námietkami či sťažnosťami reálne ovplyvniť.

106. Žalovaný taktiež poukazuje na bod 98 predmetného rozsudku Súdneho dvora C-742/19, podľa ktorého „článok 2 smernice 2003/88 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba strážnej služby, počas ktorej je vojak povinný zdržiavať sa v kasárňach, kde je pridelený, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba strážnej služby, počas ktorej tento vojak skutočne pracuje“. Žalobca tu opätovne zdôraznil, že podstatou jeho žaloby nie je to, že za výkon služobnej pohotovosti odmeňovaný neprimerane nízkou „odmenou“ (peňažnou náhradou za služobnú pohotovosť)! Podanou žalobou sa domáha náhrady škody za porušovanie jeho osobnostných práv vymedzených v žalobe, vzniknutej porušením článku 2 ods. 1 a článku 6 písm. b) Smernice, teda prekračovaním maximálneho týždenného pracovného času v dôsledku nezapočítavania odpracovaných hodín služobnej pohotovosti do pracovného času! Ide o skutkovo a právne odlišné nezameniteľné nároky a už len preto neobstojí poukazovanie žalovaného na predmetné rozhodnutie Súdneho dvora, ktoré tu nemá relevanciu už len preto, že primárne rieši úplne inú právnu otázku, než ktorá je predmetom tohto sporu. Žalovaný sa takýmto spôsobom opätovne len snaží zahmlievať skutočnú podstatu sporu a pri svojej procesnej obrane používa zavádzajúce tvrdenia a argumenty, ktoré však na predmet tohto sporu vôbec nedopadajú. Je zrejmé, že žalovaný len odvádza pozornosť od podstaty sporu a v tomto smere účelovo naznačuje, že v tomto spore vlastne uplatňujem „mzdový nárok“ a to napriek tomu, že už v samotnej žalobe opakovane vysvetľujem (viď ods. 34 žaloby), že sa o mzdový nárok nejedná. Keďže žalobou uplatnený nárok na náhradu škody vzniknutej porušením únijného práva nezakladá na tvrdení, že je za výkon služobnej pohotovosti odmeňovaný inak (v nižšej sume), než za ostatný jeho služobný čas, tak poukazovanie na vyššie citovanú časť bodu 98 rozsudku Súdneho dvora vo veci C-742/19 je zo strany žalovaného absolútne bezpredmetné Samotný spôsob výpočtu resp. určenia výšky žalovanej nemajetkovej ujmy v peniazoch analogickým použitím § 122 ods. 1 23 písm. a) ZoHaZZ používa z dôvodu neexistencie akéhokoľvek vnútroštátneho predpisu, ktorý by upravoval nárok na náhradu škody vzniknutej jednotlivcovi porušením únijného práva.

107. Žalovaný aj v tomto spore (napriek tomu, že toto jeho tvrdenie preventívne vyvracia žalobca už v samotnej žalobe, viď ods. 34 žaloby) zavádzajúco tvrdí, že v tomto spore si žalobca uplatňuje „mzdový nárok“. Aj tu je pre neho zarážajúce, že na tejto „námietke“ žalovaný zotrváva naďalej napriek tomu, že túto námietku ako formu procesnej obrany využíva v každom takomto spore a táto bola súdmi jednoznačne odmietnutá. V tomto smere poukázal na absolútne výstižný právny názor odvolacieho súdu v obdobnom spore: „Skutočnosť, že žalobca založil výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy na danom spôsobe výpočtu (ktorý si sám stanovil) neznamená, že v skutočnosti uplatnil mzdový nárok, pretože o uplatnenie mzdového nároku by išlo v prípade, ak by ho odvodzoval z konkrétnych ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z., alebo z ustanovení smernice, či iných právnych aktov Únie, podľa ktorých by na takýto mzdový nárok mal právo a práve v takom prípade by žalovaným musel byť jeho zamestnávateľ a nie štát.“

108. Žalobou uplatnený spôsob výpočtu nároku - teda to, ako žalobca vypočítal a uplatnil výšku žalovaného nároku - v žiadnom prípade neznamená, že žalobou uplatňuje „mzdový nárok“ tak, ako to zavádzajúco a účelovo tvrdí žalovaný. Žalovaný spôsob výpočtu nároku použil hlavne z dôvodu, že naša právna úprava neobsahuje spôsob stanovenia výšky náhrady škody z porušenia únijného práva. Stanovenie výšky nároku analogickým použitím § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ a § 122 ods. 1 ZoHaZZ (ako rozdiel medzi nimi za každú odpracovanú hodinu určenej služobnej pohotovosti) naďalej považuje za logický a plne legitímny spôsob stanovenia výšky primeraného odškodnenia, ktorý súčasne rešpektuje zásadu ekvivalencie a efektivity tak, ako ich stanovuje judikatúra Súdneho dvora, pričom tento spôsob stanovenia výšky nároku je široko akceptovaný aj rozhodovacou praxou súdov o presne takto vymedzenej žalobe (k tomu viď nižšie). V žiadnom prípade sa teda nejedná o „mzdový nárok“ ako to tvrdí žalovaný, pričom týmto tvrdení sa žalovaná len snaží nájsť podklad pre tvrdenie, prečo údajne nie je v tomto spore pasívne vecne legitimovaný.

109. Žalovaný namietal použiteľnosť rozhodnutí Súdneho dvora vo veciach Günter Fuß s odôvodnením, že podľa žalovaného v tom prípade „išlo o mestského hasiča, ktorého výkon služby sa značne odlišuje od príslušníka Hasičského a záchranného zboru, ktorého zriaďovateľom je štát, pričom príslušníci Hasičského a záchranného zboru požívajú rozsiahle výhody a osobitný systém sociálneho zabezpečenia“. Aj túto argumentáciu považuje žalobca za zavádzajúcu a právne irelevantnú. Skutočnosť, či je niekto podľa vnútroštátneho práva profesionálny, dobrovoľný, mestský, štátny alebo akýkoľvek iný (napríklad závodný) hasič, je totiž absolútne irelevantná na účely charakteristiky pracovníka, na ktorého sa vzťahujú ustanovenia Smernice. Súdny dvor sa vo svojich rozhodnutiach týkajúcich sa hasičov jasne vyjadroval k povahe práce hasičov ako takých a to bez akéhokoľvek náznaku rozlíšenia, či hasič vykonáva túto prácu na celoštátnej alebo regionálnej úrovni, alebo či je jeho zamestnávateľom štát, štátny či samosprávny orgán alebo iný subjekt. Rovnaký záver pritom vyplýva aj zo všetkých doterajších rozhodnutiach súdov Slovenskej republiky v obdobných sporoch.

110. Žalovaný v článku VI. Vyjadrenia k žalobe rozsiahlo cituje z viacerých (aj neprávoplatných) rozsudkov súdov prvej inštancie, pričom z citovaných častí odôvodnení týchto rozhodnutí sa zjavne snaží vyvodzovať akúsi všeobecnú platnosť, vecnú správnosť a aplikovateľnosť pre všetky obdobné prípady. Žalovaný však vytrháva z kontextu len tú časť odôvodnení rozsudkov niektorých súdov prvej inštancie, ktorá mu situačne vyhovuje (bez ohľadu na to, ako v danej veci napokon rozhodol odvolací súd), avšak už zjavne akosi neprihliada na závery vyplývajúce z mnohých ďalších rozhodnutí súdov (viaceré uvádzam nižšie v článku VII. tohto vyjadrenia), ktoré obsahujú diametrálne iné právne závery a sú z hľadiska početnosti aj na pôde odvolacieho súdu dominantné. Žalovaným citované právne názory z rozhodnutí prvoinštančných súdov, na ktoré poukazuje, ani zďaleka nepredstavujú ustálený či prevažujúci právny názor súdov v obdobných sporoch, práve naopak, ide o ojedinelé rozhodnutia, ktoré ani nemusia byť akceptované odvolacími súdmi. Pokiaľ žalovaný takto poukazuje aj na rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 21C/60/2022 zo dňa 02.02.2023, ktorým mala byť žaloba pre neunesenie dôkazného bremena zamietnutá (podľa vedomostí žalobcu pritom ide o jediné súdne rozhodnutie s takýmto právnym názorom, nehovoriac o tom, že ide o neprávoplatné rozhodnutie), tak k tomuto okrem už hore uvedených skutočností uvádza, že hlavným dôvodom, pre ktorý poukazovanie žalovaného na uvedený rozsudok v tomto prípade absolútne neobstojí je ten, že ja vo svojej žalobe podrobne uvádza všetky tie skutočnosti, ktorých údajnú absenciu tamojší súd vyčítal žalobcovi. Je žiaľ úplne bežné, že žalovaný si z rozhodnutí súdov (častokrát odvolacím súdom zmenených) vyselektuje niektorú, z kontextu vytrhnutú vetu či pasáž odôvodnenia, ktorá by zrejme mala vyznievať v prospech žalovaného, a následne na ňu paušálne poukazuje vo všetkých ostatných sporoch bez ohľadu na to, či

takýto právny názor súdu vyslovený v inom spore za úplne iných okolností je vzhľadom na konkrétny spor vôbec relevantný. Žalovaný si zrejme „nevšimol“, že v odsekoch 36 – 39 žaloby žalobca uvádza presné a podrobné údaje o jeho priemernom týždennom pracovnom čase v jednotlivých obdobiach, pričom údaje tam uvedené vyplývajú a sú preukázané listinnými dôkazmi (výplatné pásky a výpisy z dochádzkového systému SAP), ktoré vypracováva jeho služobný úrad (nie teda on) a podľa nich mu je okrem iného aj vyplácaný služobný plat. V žalobe je pritom podrobne uvedený a prepočítaný nielen priemerný týždenný pracovný čas v jednotlivých obdobiach (viď ods. 36 – 39 žaloby), ale aj celkový priemerný týždenný pracovný čas za celé žalované obdobie, ktorý u neho dosiahol minimálne 52,02 hodín týždenne (viď ods. 10 žaloby). Je teda zrejmé, že všetky skutočnosti podstatné pre posúdenie a priznanie žalovaného nároku žalobca nielenže skutkovo vymedzil, ale aj dôkazne preukázal viac než podrobne a dôsledne a nepochybne v tomto smere aj uniesol dôkazné bremeno.

111. Ohľadne rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 15C/16/2021-307 zo dňa 29.10.2021, ktorý žalovaný aj tu rozsiahlo cituje už len pre úplnosť dodáva, že svoj pôvodný právny názor na výpočet a primeranosť žalovanej výšky nároku tento senát Okresného súdu Zvolen (senát sudcu JUDr. Michala Tagaja) zjavne aj pod vplyvom rozhodovacej praxe odvolacieho súdu vo svojich následných rozhodnutiach zásadne revidoval, keď sa v neskorších rozhodnutiach (rozsudky zo dňa 06.09.2023 vo veciach vedených pod sp. zn. 19C/1/2023, 19C/2/2023 a 19C/3/2023 a rozsudok zo dňa 04.10.2023,sp. zn. 19C/25/2023) plne stotožnil so spôsobom výpočtu žalovanej sumy, ktorý aj žalobca identickým spôsobom uplatňuje v žalobe, výslovne považujúc takto vyčíslenú výšku nároku za primeranú a žalobám hasičov pôsobiacim v rámci Okresného riaditeľstva HaZZ vo Zvolene preto v celom rozsahu vyhovel.

112. Žalovaný namieta aj spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného času tak, ako je vypočítaný v žalobe. Tu v prvom rade žalobca uvádza, že priemerný týždenný pracovný čas je v jeho žalobe vypočítaný úplne identickým spôsobom, ako bol tento vypočítavaný vo všetkých doterajších súdnych sporov mojich kolegov – žalobcov hasičov, ktorých zastupoval jeho právny zástupca.V žiadnom z doposiaľ 61 rozhodnutých vecí v týchto sporoch (z toho už 20 právoplatne a 41 zatiaľ neprávoplatne) nebol tento spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného žiadnym súdom nikdy spochybnený a to napriek tomu, že vo všetkých týchto sporoch a špecificky v odvolaniach proti rozsudkom prvoinštančných súdov sa žalovaný dovolával použitia v prvom rade 6 mesačného referenčného obdobia, ale zároveň poukazoval aj na možnosť uplatnenia 12 mesačného obdobia, ktoré už paradoxne v súčasnosti namieta a tentoraz sa už pre zmenu dovoláva 4 mesačného referenčného obdobia. K „referenčnému obdobiu“, ktorého sa žalovaný dovoláva v prvom zdôrazňuje, že nie je ani zrejmé, kým a čím bolo konkrétne „referenčné obdobie“ stanovené a akej konkrétnej dĺžke resp. časovom vymedzení, keďže toto ani z námietok žalovaného nevyplýva. Sám žalovaný si totiž aj v tomto smere odporuje a vo svojom vyjadrení uvádza rôzne dĺžky referenčných období. Ak teda žalovaný vo Vyjadrení k žalobe najnovšie už namieta, že priemerný týždenný pracovný čas má byť prepočítaný na „referenčné obdobie v maximálnej dĺžke 4 mesiace“ napriek tomu, že na inom mieste sa odvoláva na nerovnomerné rozvrhnutie služobného času na 6 mesiacov, tu tak poukazujem na ustanovenie § 86 ods. 1 druhá veta ZoHaZZ, podľa ktorého: „Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov“. Z tejto skutočnosti možno len nepriamo vyvodzovať či domnievať sa, že slovenský zákonodarca zrejme mienil aplikovať 6 mesačné referenčné obdobie v zmysle článku 16 písm. b) v spojení s článkom 17 ods. 3 písm. b) bod iii) Smernice, avšak Smernica počíta nielen so 4 a 6 mesačným, ale dokonca aj 12 mesačným referenčným obdobím (článok 19 Smernice). Zároveň však Smernica v článku 16 hovorí, že „členské štáty môžu stanoviť“ referenčné obdobia v rôznych dĺžkach, avšak ani sám žalovaný (členský štát) neuvádza, čím konkrétne a v akej dĺžke resp. v akom časovom období malo byť konkrétne referenčné obdobie v prípade služobného času hasičov stanovené! K výpočtu priemerného týždenného pracovného času sa osobitne vyjadruje v závere tohto vyjadrenia a to vzhľadom na predbežný právny názor súdu vyjadrený pri predbežnom prejednaní sporu.

113. Na margo námietok žalovaného týkajúcich sa referenčného obdobia a nerovnomerného rozvrhnutia služobného času u hasičov v referenčnom období je potrebné taktiež uviesť, že podľa judikatúry Súdneho dvora sú členské štáty povinné garantovať dodržiavanie maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času aj vo vzťahu k referenčným obdobiam, keďže žiadne ustanovenie Smernice nespája so zavedením referenčných období možnosť štátu nerešpektovať záväzok podľa článku 6 písm. b) Smernice. Z tohto pohľadu považuje tieto námietky žalovaného za irelevantné. Okrem toho v tomto smere taktiež poukazuje na rozsudok Súdneho dvora C-254/18 zo dňa11.04.2019 vo veci Syndicat des cadres de la sécurité intérieure. V nadväznosti na citovaný rozsudok Súdneho dvora

zdôrazňuje, že naša vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ neobsahuje žiadne mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že nebude prekračovaný48 hodinový týždenný pracovný čas v každom období dvoch po sebe nasledujúcich 6 mesačných referenčných období, nakoľko tak, ako je zrejmé už z údajov uvedených v ods. 36 – 39 jeho žaloby ako aj vyššie uvedených prepočtov, maximálny týždenný pracovný čas hasičov je už sústavne prekračovaný a práva vyplývajúce z článku 6 písm. b) Smernice sú tak pravidelne porušované. Tu taktiež zdôrazňuje, že už len samotný spôsob, akým je rozvrhnutý služobný čas zásahových hasičov (viď ods. 9 žaloby) už na prvý pohľad a priori vylučuje dodržanie a neprekročenie 48-hodinového týždenného pracovného času. Pri zohľadnení tejto skutočnosti, ak každý hasič odpracuje v týždni minimálne dve aspoň 24 hodín trvajúce zmeny, pričom v niektorých týždňoch (v tých, kedy mu vyjde služba v pondelok a následne vo štvrtok a nedeľu) 3 zmeny (kedy odpracuje najmenej 72 hodín), tak je úplne zjavné, že nevyhnutne vždy priemerný týždenný pracovný čas prekročí 48 hodín týždenne. Je totiž potrebné zohľadniť znenie článku 6 písm. b) Smernice, podľa ktorého „priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín“, a teda hranica maximálny 48 hodinového týždenného pracovného času už musí zahŕňať aj všetky nadčasy. ZoHaZZ v § 91 ods. 3 však stanovuje, že „v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín“. Každý hasič vždy počas kalendárneho roka vykonáva prácu nadčas v značnom rozsahu, pričom k najmenej 2 službám za týždeň, ktoré trvajú najmenej 48 hodín (2 x 24 hodín) treba pripočítať nielen hodiny nadčasov, ale aj nariadené služobné pohotovosti, rôzne kurzy a školenia a tak je zjavné, že aj pri týždňoch, kedy hasič odpracuje „len“ 2 a nie 3 zmeny, jeho priemerný týždenný pracovný čas nevyhnutne prekročí 48 hodín týždenne. Z procesného hľadiska napokon ohľadne predmetnej námietky žalovaného žalobca zdôrazňuje, že žalovaný okrem všeobecného poukazu na „referenčné obdobie v maximálnej dĺžke 4 mesiace“ ani len netvrdí, že by v niektorom z takýchto „referenčných období“ podľa neho nedochádzalo k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času, keďže zrejme práve k tomu mala táto jeho námietka smerovať. Práve pre absenciu akejkoľvek reálnej konkretizácie tejto námietky je zrejmé, že bola vznesená len čisto formálne a z procesného hľadiska zdôrazňuje, že ak takto žalovaný chcel poprieť jeho skutkové tvrdenia o rozsahu priemerného týždenného pracovného času, tak takéto popretie je jednoznačne neúčinné (§ 151 ods. 2 CSP).

114. Žalovaný sa taktiež bráni tvrdeniami, že „...žalobca pri vzniku služobného pomeru akceptoval všetky podmienky, ktoré sa vzťahujú na výkon štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. S plánovaným rozvrhom služobného času bol žalobca vždy oboznámený v súlade s § 86 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z., čo potvrdzoval svojim podpisom.“ a ďalej taktiež uvádza, že: „žalobca vedel o všetkých podmienkach výkonu služby a za toto obdobie ani raz nedošlo k tomu, že by tieto podmienky namietal, nikdy nepožiadal o ich vysvetlenie a ani iným spôsobom sa nedomáhal svojich práv“. Túto formu obrany považuje zo strany žalovaného štátu za úplne neakceptovateľnú. Týmito tvrdeniami sa žalovaný zrejme snaží naznačovať, že k porušovaniu Smernice vlastne vôbec nedochádzalo a ak aj áno, tak za ňu vlastne nezodpovedá a zrejme si za to, že štát dlhoročne vedome porušuje Smernicu, môžem on sám resp. aj všetci hasiči, ktorí v HaZZ pôsobia. Takéto tvrdenia považuje za úplné prevrátenie nielen právnej, ale aj formálnej logiky a zo strany štátu, ktorý má garantovať dodržiavanie všetkých práv stanovených predpismi Európskej únie, sú takéto tvrdenia úplne zarážajúce. Ak totiž túto argumentáciu žalovaného zúžime na podstatu, tak žalovaný vlastne tvrdí, že pokiaľ štát vyvolá a udržiava protiprávny stav, tak sa táto protiprávnosť „zhojí“ v prípade, ak subjekt práva (zamestnanec) vstúpi do pracovného / služobného pomeru, v ktorom sa protiprávny stav prejavuje a preto štát za ním vyvolaný protiprávny stav nezodpovedá. Takýto prístup je nutné absolútne odmietnuť ako očividne absurdný a popierajúci princíp materiálneho právneho štátu. Skutočnosť, že či žalobca (alebo aj ktorýkoľvek iný hasič) v čase nástupu do HaZZ vedel alebo nevedel o tom, že ZoHaZZ je v rozpore so Smernicou v dôsledku nezapočítania služobnej pohotovosti do pracovného času a prekračovania maximálneho 48 hodinového týždenného pracovného času, je totiž prvom rade úplne irelevantná vo vzťahu k objektívnemu faktu, že Smernica bola nesprávne transponovaná a zároveň ani nie je reálne dodržiavaná a to jednoznačne zavinením samotného žalovaného – štátu! Žalobca ako laik som o existencii predmetnej Smernice v čase nástupu do HaZZ nevedel, čo však logicky neznamená, že mu tým pádom práva priznané Smernicou nepatria a úplne nepochybne to ani neznamená, že ju žalovaný (štát) nemusí dodržiavať! V materiálnom právnom štáte to má byť práve štát (žalovaný), ktorý má zabezpečovať a presadzovať dodržiavanie všetkých práv priznaných nielen vnútroštátnymi predpismi, ale vzhľadom na prednosť únioového práva aj (resp. najmä) nariadení a smerníc Európskej únie. V kontexte uvedeného je už len potrebné zdôrazniť, že žalobca, rovnako ako každý príslušník HaZZ, je viazaný ZoHaZZ a musí ho dodržiavať aj v prípade, že je tento vnútroštátny predpis v rozpore s právom Európskej únie tak, ako je tomu aj v tomto prípade pre rozpor ZoHaZZ so Smernicou. Ak by

teda tak mal „riešiť“ porušovanie jeho práv a prekračovanie maximálneho týždenného pracovného času spôsobom tak, ako to žalovaný naznačuje – teda nepodpísaním plánu služieb a odmietnutím vykonávať služobnú pohotovosť, alebo ako žalovaný uvádza „žiadať, aby mu táto nebola určovaná“, malo by to dôsledky v porušení zákona a služobnej prísahy a výsledkom by nevyhnutne bolo rozviazanie jeho služobného pomeru! Zároveň by za neho (a rovnako ani za jeho kolegov, ktorí podali takúto žalobu) nemal kto slúžiť v hasičských zmenách a došlo by tak fakticky k znefunkčneniu základného poslania hasičov. Túto elementárnu skutočnosť si žalovaný zjavne pri svojej argumentácii v rámci jeho procesnej obrany akosi neuvedomuje. Argumentáciu žalovaného, že žalobca mal postupovať podľa § 69 ods. 1 písm. g) ZoHaZZ resp. § 69 ods. 4 ZoHaZZ, preto považuje za úplne bezpredmetnú.

115. V súvislosti s žalovaného a spochybňovaním ujmy, ktorá mu v dôsledku porušovania Smernice jej nesprávnou transpozíciou vznikla, žalobca opätovne poukázal na rozsudok Súdneho dvora C-243/09 zo dňa14.10.2010 vo veci Günter Fuß, podľa ktorého už len samotná strata času odpočinku je sama o sebe bez ďalšieho dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody porušením článku 6 písm. b) Smernice. Aj samotná škoda (ujma) v podobe straty času odpočinku, o ktorý dotknutý jednotlivec (hasič) prichádza prekračovaním maximálneho týždenného pracovného času, je dostatočná na priznanie nároku na náhradu škody vzniknutej porušením Smernice a to bez toho, aby k tomuto následku musel pristúpiť aj akýkoľvek ďalší prípadný následok na osobnostných právach žalobcu z hľadiska vnútroštátneho práva(v tomto prípade následky demonštratívne uvedené v § 13 ods. 2 OZ). Námietka žalovaného, aby okrem samotnej straty času odpočinku preukazoval aj nejakú ďalšiu osobitnú ujmu na jeho osobnostných či iných právach, je teda vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora bez akéhokoľvek právneho základu. Ak by aj nebola preukázaná žiadna iná ujma, než ujma na strate času odpočinku prekračovaním maximálneho pracovného času, aj táto skutočnosť je sama o sebe dostatočná na priznanie žalovaného nároku. Nakoľko však okrem samotnej straty času odpočinku reálne pociťuje ďalšie, zásadne negatívne dôsledky dlhoročnej neprimeranej pracovnej zaťaženosti na kvalite jeho osobného života, tak práve preto a v zmysle uvedeného aj nad rámec jeho dôkazného bremena som už v samotnej žalobe navrhol vykonanie dôkazu jeho výsluchom ako strany sporu v zmysle § 195 ods. 1 CSP. Počas tohto výsluchu na pojednávaní (ak súd tento dôkaz vykoná) sa podrobne vyjadrí aj k ďalším dôsledkom predmetného protiprávneho stavu na jeho súkromnom živote. Vzhľadom na predbežné prejednanie sporu a z dôvodu procesnej opatrnosti aj nižšie v tomto vyjadrení popisuje, ako sa pravidelného prekračovanie maximálneho limitu pracovného času, kedy veľké množstvo času, ktorý by mal byť jeho voľným časom namiesto toho trávi v práci, prejavuje na jeho osobnom živote. Vzhľadom na tieto skutočnosti považuje námietku žalovaného o údajnom nepreukázaní ujmy, ktorá mu v dôsledku protiprávneho stavu uvedeného v žalobe vznikla, za zjavne neopodstatnenú.

116. Vzhľadom na námietky žalovaného k výške žalovaného nároku na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy žalobca opätovne uviedol, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa celkového počtu (súčtu) hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného (pracovného) času. Žalobou teda neuplatňuje nárok na náhradu škody vyčíslený za presný počet hodín odpracovaných nad 48 hodín týždenne, ako sa žalovaný snaží v týchto sporoch pravidelne zavádzajúco tvrdiť. Nesporným faktom, ktorý nijako nespochybňuje ani samotný žalovaný, je tá skutočnosť, že žiadna z hodín služobnej pohotovosti, ktorú počas žalovaného obdobia odslúžil, sa mu nezapočítala do celkového počtu odpracovaných hodín. Právnou úpravou v ZoHaZZ a rozdelením služobného času na 1) čas výkonu služby a 2) čas služobnej pohotovosti, nedochádza „len“ k porušovaniu článku 6 písm. b), ale aj článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES, ktorý vymedzuje obsah pojmu „pracovný čas“, Rovnako tak dochádza aj k porušovaniu samotného § 85 ods. 2 ZoHaZZ, ktorý stanovuje 40 (!) hodinový týždenný služobný čas hasiča, nehovoriac už o tom, že napríklad podľa Kolektívnej zmluvy na rok 2023 má byť týždenný čas hasiča len 37,5 hodín, čo je v reálnych podmienkach výkonu služby hasičov v Slovenskej republike doslova iluzórne! K formálnemu oddeleniu služobnej pohotovosti od služobného času došlo v ZoHaZZ úplne zjavne z dôvodu, aby „vďaka“ takejto úprave nebol prekračovaný maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas a teda aby takto formálne nebol porušovaný článok 6 písm. b) Smernice. Už len samotným rozdelením služobného času žalobcu (teda celkového času, ktorý strávim v práci) na časť, ktorú štát považuje za služobný čas (výkon služby) a na časť, ktorú síce reálne trávi v práci, avšak ktorý už štát za pracovný čas nepovažuje (služobná pohotovosť), dochádza k sústavnému porušovaniu článku 2 ods. 1 Smernice, ktorý kogentne upravuje, čo sa považuje za pracovný čas. Slovenský zákonodarca v ZoHaZZ formálnym oddelením služobnej pohotovosti od času výkonu služby (od služobného času) vytvoril „osobitnú kategóriu“ času (čo Smernica absolútne nepripúšťa), čím vlastne uzákonil stav, že

cca. 1/3 z celkového času, ktorý hasič reálne strávi v práci a je nevyhnutne k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, nie je považovaný za pracovný čas. Keďže jedna pracovná zmena hasiča trvá 24 hodín, z čoho aktuálne 16 hodín predstavuje výkon služby a 8 hodín služobná pohotovosť, tak potom približne 1/3 z celkového času, ktorý hasič strávi v práci, sa „umelo“ nepovažuje za pracovný čas a teda hasičovi sa ani nezapočítava do celkového počtu odpracovaných hodín. Žalovaný takto vytvoril a zjavne vedome udržiava (proti)právny stav, v ktorom sa približne tretina z celkového času, ktorý hasič strávi v práci, nepovažuje za pracovný čas, čiže hasiči v tomto čase (služobná pohotovosť) síce nevyhnutne sú v práci a sú po celý tento čas nevyhnutne k dispozícii svojmu služobnému úradu, ale žalovaný (štát) tento čas nepovažuje za odpracovaný čas. Táto skutočnosť má potom nepochybne negatívny vplyv aj na jeho budúci výsluhový dôchodok a jeho výšku.

117. Žalobca len za samotné žalované obdobie odpracoval spolu 1817,16 hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré síce strávil v práci, avšak ktoré žalovaný v rozpore so Smernicou za odpracovaný pracovný čas nepovažuje. K porušovaniu Smernice teda dochádzalo a naďalej dochádza nielen tým, že pravidelne odpracuje viac, než maximálne prípustných 48 hodín týždenne, ale zároveň a nevyhnutne už aj tým, že žiadna z 1755,07 hodín odslúženej určenej služobnej pohotovosti sa mu nezapočítavala do služobného času, čím bol a naďalej je porušovaný aj článok 2 ods. 1 Smernice. Nakoľko k porušovaniu Smernice dochádzalo a dochádza v prvom rade nezapočítavaním služobnej pohotovosti do služobného času, v dôsledku čoho dochádza aj k pravidelnému prekračovaniu maximálne 48 – hodinového týždenného pracovného času, tak práve vzhľadom na túto skutočnosť výšku žalovaného nároku odvíja od súčtu hodín určenej služobnej pohotovosti (1755,07 hodín), ktoré vynásobil sumou predstavujúcou 20%, resp. 35% z príslušnej časti jeho služobného platu za každú konkrétnu hodinu. Takto vypočítaná výška náhrady škody v podobe nemajetkovej ujmy zohľadňuje okolnosti za akých k porušeniu práv došlo a zároveň spĺňa aj satisfakčnú funkciu. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že s takýmto spôsobom určenia výšky nároku sa opakovane stotožnili súdy prvej inštancie ako aj odvolací súd, zhodne považujúc takto uplatnený a vyčíslený nárok za dôvodný, preukázaný a zodpovedajúci aj požiadavke primeranosti. Na už v súčasnosti právoplatné rozhodnutia, ktoré prešli aj odvolacím prieskumom odvolacieho súdu poukazuje aj nižšie vo svojom vyjadrení.

118. Pokiaľ žalovaný poukazuje na to, že žalobca je za výkon služobnej pohotovosti „riadne odmeňovaný“, tak tu je potrebné zdôrazniť, že táto skutočnosť nemá absolútne žiadny vplyv na to, že rozvrhovaním pracovného času dochádza k sústavnému porušovaniu článku 6 písm. b) Smernice! Tá skutočnosť, že hasičom je za výkon služobnej pohotovosti vyplácaná „odmena“ – peňažná náhrada za výkon služobnej pohotovosti, zjavne neznamená, že preto nie je porušovaný článok 2 ods. 1 a článok 6 písm. b) Smernice! Vzhľadom na tieto skutočnosti aj námietku žalovaného, že som za výkon služobnej pohotovosti „riadne odmeňovaný“, považujem za vecne aj právne bezvýznamnú vo vzťahu k meritu sporu. Napokon, v tejto súvislosti nemožno opomenúť ani tú zásadnú skutočnosť, že všetky hodiny odpracovanej služobnej pohotovosti (určenej ani nariadenej) sa mi nezapočítavajú ani do celkového odpracovaného času na účely určenia výsluhového dôchodku, čo má samozrejme negatívny vplyv aj na jeho budúcu výšku. Opätovne však zdôrazňujem, že to, akou sumou som „odmeňovaný“ za výkon služobnej pohotovosti, nie je podstatou tohto sporu a nepredstavuje ani samotný dôvod podania mojej žaloby.

119. K častiam odôvodnení niektorých rozhodnutí odvolacích súdov a Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré žalovaný cituje v článku VII. Vyjadrenia k žalobe uvádza, že právne závery v nich uvedené nijako nespochybňuje, avšak je potrebné si uvedomiť, že v tomto spore ide z hmotnoprávneho hľadiska o špecifickú situáciu. Základ žalovaného nároku tu spočíva v nároku na náhradu škody z porušenia úniového práva, pričom ustanovenia § 11 – 13 OZ o ochrane osobnosti sú tu použité len analogicky a to výlučne z dôvodu, že náš právny poriadok nemá žiadny osobitný právny predpis či ustanovenie, ktoré by upravovalo nárok na náhradu škody vzniknutej jednotlivcovi porušením práva Európskej únie, za ktorú škodu zodpovedá štát. Tieto špecifiká je preto nevyhnutné zohľadňovať aj pri snahe žalovaného aplikovať právne závery vyplývajúce z rozhodnutí súdov (ktoré žalovaný cituje), ktoré sa zaoberali „bežnými“ či „typickými“ nárokmi na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch napr. z dôvodu difamačných výrokov a pod. Samotné predpoklady zodpovednosti žalovaného za spôsobenú škodu (majúcu v našich podmienkach pri použití analógie povahu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch) sú však aplikované na základe judikatúry Súdneho dvora, ktorá jednoznačne stanovuje zodpovednosť členského štátu za takýto typ škody. Vychádzajúc z povahy škody vzniknutej porušením únioového práva (v tomto prípade predmetnej Smernice), ktorá škoda má v tomto prípade nemajetkovú povahu (strata

času odpočinku a s tým súvisiace porušenia práva na ochranu zdravia, súkromia a rodinného života), je v slovenskom právnom poriadku možné na právne kvalifikovanie tohto nároku analogicky použiť len pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osoby podľa ustanovení § 11 – 13 OZ, keďže tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody porušením únioného práva ako je to v tomto prípade. Práve z týchto dôvodov možno žalobou uplatnený nárok posúdiť ako nemajetkovú ujmu, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch.

120. Žalovaný namietal samotný žalobou uplatnený nárok na náhradu škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ argumentujúc, že ju možno priznať len ako „sekundárnu kompenzáciu“ a len v prípade „ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti“. V reakcii na citovanú námietku žalovaného žalobca zdôraznil, že náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ustanovenie § 13 ods. 2 OZ nepodmieňuje výlučne len situáciami zníženia dôstojnosti fyzickej osoby v značnej miere alebo jej vážnosti v spoločnosti. Občiansky zákonník totiž v § 13 ods. 2 len demonštratívne (teda nie taxatívne) uvádza prípady, kedy je možné s ohľadom na intenzitu zásahu priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky, čo okrem iného potvrdzuje aj zákonná formulácia uvedená v ustanovení § 13 ods. 2 OZ „najmä preto“, a teda zjavne nejde o zákonom ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Inak povedané, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nevzniká iba v prípadoch zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jednotlivca, teda nepochybne aj o odškodnenie porušenia tých práv, ako je to v tomto prípade (porušenia práva na ochranu zdravia, súkromia a rodinného života, práva na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky). V odsekoch 33 – 35 žaloby som podrobne odôvodnil spôsob a zásady mnou uplatneného výpočtu žalovaného nároku. Žalovaný nárok pritom čo do výšky uplatňujem a odvodzujem zo zásad, ktoré Súdny dvor stanovil v nižšie citovaných rozhodnutiach pre posudzovanie výšky náhrady škody vzniknutej porušením únioného práva.

121. Ako je zrejmé z rozhodnutí (rozsudok C-470/03 zo dňa 17.04.2007 vo veci A.G.M.-COS.MET Srl, rozsudok v spojených veciach C-46/93 a C-48/93 zo dňa 05.03.1996 vo veci Brasserie du pecheur SA, rozsudok C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß), Súdny dvor pri posudzovaní výšky náhrady škody vzniknutej jednotlivcovi porušením únioného práva vychádza zo zásady, že peňažná náhrada musí byť primeraná vzniknutej ujme, pričom určenie výšky náhrady škody je záležitosťou vnútroštátnych súdov a ponecháva na nich, aby stanovili kritériá umožňujúce stanovenie výšky náhrady škody, kde však musia dodržať zásadu efektivity a zásadu ekvivalencie. Pokiaľ ide o posudzovanie výšky nároku na náhradu škody z porušenia únioného práva, súd je viazaný vnútroštátnym právnym predpisom len v tom, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky nemajetkovej ujmy s ujmou, ktorú poškodený v dôsledku porušenia únioného práva nesprávnou transpozíciou Smernice utrpel. Žalobca je pritom presvedčený, že výška škody (v podobe nemajetkovej ujmy), vypočítaná pri absencii osobitnej právnej úpravy posudzovania jej výšky tak, ako to uplatnil vo svojej žalobe, je jednoznačne primeraná a spĺňa požiadavky judikatúry Súdneho dvora, čo napokon potvrdzuje aj doterajšia rozhodovacia prax súdov v sporoch jeho kolegov hasičov, ktorých zastupoval jeho právny zástupca.

122. Žalobou uplatnený nárok čo do výšky uplatnil a vyčíslil v súlade s vyššie uvedenými zásadami vyplývajúcimi z judikatúry Súdneho dvora a zároveň vychádzal z už fakticky ustálenej rozhodovacej praxe súdov v podobných sporoch, v ktorých jeho kolegov zastupoval jeho právny zástupca (viď rozhodnutia uvedené nižšie) a kde bol žalovaný nárok vyčísľovaný identickým spôsobom, ako je aplikovaný aj v predmetnej žalobe. V tejto súvislosti potom zdôraznil aj zásadu ochrany legitímnych očakávaní a princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí ako súčasti základného princípu právnej istoty.

123. Ako už bolo uvedené, počas žalovaného obdobia odpracoval 1817,16 hodín určenej služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do pracovného času. Po prepočte to potom predstavuje náhradu škody (vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch) vo výške po zaokrúhlení 3,33 EUR za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do služobného času (6.042,98 EUR : 1817,16 hodín = 3,33 EUR / hod.) V súvislosti s výškou žalovanej sumy, ktorá po prepočte resp. pri porovnaní žalovanej sumy s počtom hodín odpracovanej a do pracovného času nezapočítanej určenej služobnej pohotovosti predstavuje sumu 3,33 EUR za každú hodinu, je potrebné už len poukázať na tú zásadnú skutočnosť, že táto suma je ešte nižšia, než je priemer minimálnych (!) hodinových miezd v

Slovenskej republike pre prvý (najľahší) stupeň náročnosti práce (!!), ktorá za žalované obdobie, ktoré spadá do rokov 2020 – 2023, predstavovala sumu vo výške 3,66 EUR. Aj vzhľadom na porovnanie žalovanej sumy s minimálnymi mzdovými nárokmi je presvedčený, že náhrada škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch, zodpovedajúca sume 3,33 EUR za každú hodinu porušovania jeho práv, nemôže byť zo žiadneho pohľadu považovaná za neprimeranú. Z hľadiska námietok žalovaného o údajnej „neprimeranej výške“ žalovaného nároku si je potrebné taktiež uvedomiť, že za žiadnu z hodín odslúženej a do pracovného času nezapočítanej určenej služobnej pohotovosti neuplatňuje náhradu škody vyššiu, než sumu zodpovedajúcu maximálne 35% z jeho hodinovej mzdy! Aj z tohto pohľadu nemožno žalovanú sumu považovať za neprimerane vysokú, pričom na celkovú výšku žalovanej sumy má vplyv najmä rozsah (celkový počet) odpracovaných hodín, ktoré mi neboli započítané do pracovného času. Tak ako už žalobca uviedol, v k žalobe priložených výplatných páskach (Dôkaz 3) ako aj prehľadnej tabuľke (Dôkaz 2) sú premietnuté tie isté údaje o počte odslúžených hodín služobnej pohotovosti, ktoré sú evidované vo výpise z Plánu služieb z dochádzkového systému SAP (Dôkaz 4). Za najpodstatnejší údaj je potrebné považovať celkový počet hodín služobnej pohotovosti, ktorý údaj je pritom uvedený aj v každej výplatnej páske (prvý číselný údaj pri položke „Pohotovosť na pracovisku“), ktorý v jeho prípade za celé žalované obdobie predstavuje v súčte 1817,16 hodín služobnej pohotovosti, z ktorých žiadna mu nebola započítaná do pracovného času.

124. Vzhľadom na to, že v dôsledku porušovania Smernice stratil tisícky hodín voľného času potrebného na regeneráciu fyzických a psychických síl, rozvíjanie vzťahov s rodinou, priateľmi či tráveniu času podľa jeho vlastného rozhodnutia a následky tohto protiprávneho stavu sú už v zásade nezvrátiteľné, predstavuje len náhrada škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch dostatočné odškodnenie takto vzniknutej ujmy. Nerešpektovaním článkov 2 ods. 1 a článku 6 písm. b) Smernice pri rozvrhovaní pracovného času dochádzalo a naďalej dochádza k zásahu do jeho základných práv, pričom je presvedčený, že aj z hľadiska dobrých mravov mu za takúto ujmu legitímne patrí nárok na relevantné odškodnenie. Už len pre úplnosť dodal, že prípadné domáhanie sa odškodnenia v podobe poskytnutia náhradného voľna by bolo absolútne nereálne už len preto, že v takom prípade by za neho reálne nemal kto slúžiť a tým pádom by sa takáto forma „odškodnenia“ fakticky znefunkčnila ich hasičskú stanicu, z ktorej si takmer všetci príslušníci podali takúto žalobu. V prvom rade by však poskytnutie náhradného voľna nebolo by žiadnym reálnym odškodnením spôsobenej ujmy preto, že prípadne takto do budúcna poskytnutý čas náhradného voľna by logicky nemohol preniesť naspať do minulosti a stráviť tento čas „nanovo“ najmä s rodinou či inak podľa jeho rozhodnutia; enormné množstvo voľného času už prekračovaním hranice pracovného času nezvrátiteľne stratil a práve preto objektívne jedinou možnou formou odškodnenia je len náhrada v peniazoch. Zhrnúc vyššie uvedené skutočnosti je presvedčený, že ním uplatnenú výšku nároku, ktorá po prepočítaní resp. pri porovnaní žalovanej sumy s počtom hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli započítané do pracovného času, reálne predstavuje sumu vo výške 3,33 EUR za hodinu, možno z hľadiska princípov všeobecnej spravodlivosti považovať za primeranú mieru odškodnenia. Zároveň vyjadril presvedčenie, že takú ujmu, aká mu v súvislosti s pracovným pôsobením v práci zásahového hasiča už viac než 16 rokov fakticky nepretržite vznikala a naďalej vzniká, by ako zásadne negatívnu ujmu na kvalite svojho mimopracovného života pociťoval každý, kto by trpel takýmto istým protiprávnym stavom. Nejde v žiadnom prípade o nejakú abstraktnú či teoretickú ujmu, pretože je potrebné si uvedomiť, že prekračovaním maximálneho pracovného času už nenávratne prišiel (a naďalej prichádza) o enormné množstvo času, ktorý inak mohol venovať jeho rodine, mimopracovným aktivitám, odpočinku alebo vlastne čomukoľvek inému podľa vlastného rozhodnutia. Dostatok voľného času na možnosť jeho trávenia so svojimi blízkymi, na odpočinok či mimopracovné aktivity je v podstate nenahraditeľná hodnota a je presvedčený, že má zásadný vplyv na kvalitu osobného života každého jedného človeka. Dôsledky nedostatku voľného času o ktorý prichádza práve porušovaním Smernice pociťuje nielen on sám, ale aj jeho najbližší.

125. V článku VII. Vyjadrenia k žalobe žalovaný označuje viaceré rozhodnutia súdov Slovenskej republiky, v ktorých mali súdy priznať žalobcom hasičov „približne 1.000,- EUR až 2.500,- EUR“. K tomuto je potrebné v prvom rade uviesť, že žalovaný si poukazovaním na ním označené rozhodnutia fakticky sám popiera všetky svoje predchádzajúce tvrdenia a argumenty, ktorými sa formálne snaží spochybniť dôvodnosť žalovaného nároku ako takého. Žalovaný totiž veľmi dobre vie, že neexistuje právoplatné rozhodnutie súdu, ktoré by dalo za pravdu jeho argumentácii o správnej transpozícii Smernice a o tom, že právo na maximálny týždenný pracovný čas podľa článku 6 písm. b) Smernice nie je v reálnych podmienkach výkonu služby hasičov – príslušníkov HaZZ porušované! Skutočnosť o

nesprávnej transpozícii Smernice a porušovaní práv ňou priznaných totiž potvrdzujú aj tie „rozhodnutia súdov v obdobných veciach“, na ktoré sám žalovaný poukazuje.

126. Je síce pravdou, že súdy rozličným spôsobom posudzovali a priznávali žalobcom výšku nemajetkovej ujmy, avšak žalovaný samozrejme selektívne poukazuje len na tie súdne rozhodnutia (mnohé pritom doposiaľ neprávoplatné), v ktorých síce súdy žalobcom priznali nižšiu sumu, avšak už zjavne vedome neuvádza, z akých dôvodov a v akých prípadoch tomu tak bolo. V tomto smere je žalobcovi známe, že žalobcovia (hasiči) v sporoch, na ktoré žalovaný poukazuje, vyčísľovali a aj dôkazne preukazovali výšku nároku úplne iným spôsobom, než aký som uplatnil žalobca v tomto konaní ako aj ďalší jeho kolegovia, ktorých zastupoval jeho právny zástupca. Je totiž podľa názoru žalobcu zásadný rozdiel, či si žalobca žalovanú sumu určí podľa svojej ľubovôle bez toho, aby podrobne preukazoval všetky rozhodujúce skutočnosti (napr. aj ohľadne presného rozsahu odpracovaného času, nezapočítaných hodín pohotovostí, presného vyčíslenia nároku a napokon aj všetkých ostatných rozhodujúcich skutočností), alebo či svoju žalobu odôvodní a dôkazne aj čo do žalovanej výšky preukazuje tak podrobne a detailne, ako sa to snažil spraviť žalobca v tomto spore. Nemožno opomenúť ani tú zásadnú skutočnosť, že žalobcovia v žalovaným uvádzaných sporoch ani nenapádali zamietajúce výroky rozsudkov odvolaním a teda odvolací súd v tých prípadoch ani neposudzoval, či by výška odškodnenia nebola primeraná aj vo vyššej (teda žalovanej) sume. Za týchto okolností je potom aj v tomto smere nekorektné až zavádzajúce poukazovanie žalovaného na „priemernú výšku doposiaľ priznanej škody“ už len preto, že procesné okolnosti v ním označovaných sporoch boli zjavne iné, než je tomu v tomto mojom spore. Súdy v žalovaným označovaných rozhodnutiach posudzovali inak odôvodňované a preukazované žalobné návrhy, než o aký ide v mojom prípade.
127. Ak by chcel byť žalovaný korektný pri tvrdeniach o „rozhodovacej praxi súdov“ ako aj pri poukazovaní na výšku priznanej sumy jednotlivými rozhodnutiami súdov v skutočne „obdobných sporoch“, tak by som očakával, že zmieni aspoň niektoré zo súdnych rozhodnutí, v ktorých žalobcov hasičov zastupoval môj právny zástupca. V doterajších súdnych sporoch totiž boli mojim kolegom Okresným súdom Zvolen a Okresným súdom Banská Bystrica priznané diametrálne iné (násobne vyššie) sumy odškodnenia, než žalovaným uvádzaných „približne 1.000,- EUR až 2.500,- EUR“. Ak by chcel postupovať obdobne ako žalovaný a poukazovať aj na doposiaľ neprávoplatné rozhodnutia súdov prvej inštancie, mohol by som na tomto mieste označiť ďalších 42 rozsudkov senátov Okresného súdu Zvolen a Okresného súdu Banská Bystrica, ktoré žalovaný (ako napokon vo všetkých prípadoch) napadol odvolaním a v ktorých súdy prvej inštancie v celom rozsahu vyhoveli žalobám, ktoré boli vymedzené v zásade úplne identicky (vrátane spôsobu určenia výšky žalovaného nároku), ako je aj jeho žaloba v tomto spore. Na rozdiel od žalovaného však pre korektnosť nižšie poukázal len na už v súčasnosti právoplatne skončené a odvolacím súdom posúdené spory.

128. V tomto smere teda poukazuje na skutočnosť, že otázka primeranosti výšky žalovaného nároku vyčísleného presne takým istým spôsobom, ako ho v tomto spore uplatňuje aj ja, už bola predmetom posudzovania aj na pôde Krajského súdu v Banskej Bystrici, kedy žalovaný podával odvolanie voči žalobám vyhovujúcim rozsudkom Okresného súdu Zvolen a Okresného súdu Banská Bystrica. Senáty odvolacieho súdu sa doposiaľ dominantne stotožňovali aj s dôvodnosťou výšky náhrady škody, ktorá bola vyčísľovaná identickým spôsobom, akým si ju uplatňujem aj ja v mojej žalobe. Samotnému žalovanému, ktorý bol žalovaným aj v nižšie uvedených sporoch, sú tieto rozhodnutia nepochybne známe a je len príznačné, že na žiadne z týchto rozhodnutí pri svojej argumentácii o „rozhodovacej praxi súdov“ nepoukazuje. V tomto smere poukazuje na doterajšie rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici v nasledovných veciach vedených pod sp. zn.: 17Co/59/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 18C/15/2021, priznaná suma 3879,45 EUR s prísl., 14Co/34/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 17C/15/2021, priznaná suma 4196,09 EUR s prísl., 17Co/16/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 13C/17/2021, priznaná suma 5160,35 EUR s prísl., 17Co/47/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 19C/13/2021, priznaná suma 3758,36 EUR s prísl., 16Co/26/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 18C/14/2021, priznaná suma 4335,71 EUR s prísl., 16Co/11/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 8C/15/2021, priznaná suma 4965 EUR s prísl., 14Co/36/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp .zn. 12C/15/2021, priznaná suma 6167,21 EUR s prísl., 16Co/36/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 17C/17/2021, priznaná suma 4629,59 EUR s prísl., 16Co/46/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 19C/14/2021, priznaná suma 5520,77 EUR s prísl., 16Co/53/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 14C/16/2021, priznaná suma 4169,77 EUR s prísl., 11Co/48/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 10C/15/2021, priznaná suma 5642,41 EUR s prísl., 11Co/53/2022 v spojení s rozsudkom OS BB sp. zn. 18C/38/2022, priznaná suma 6404,56 EUR s prísl., 11Co/66/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp.

zn. 16C/3/2023, priznaná suma 5279,95 EUR s prísl., 11Co/67/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 7C/4/2023, priznaná suma 5334,42 EUR s prísl., 11Co/78/2023 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 16C/7/2023, priznaná suma 6435,23 EUR s prísl., 16Co/82/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 15C/15/2021, priznaná suma 3998,69 EUR s prísl., 14Co/84/2023 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. 7C/3/2023, priznaná suma 4298,79 EUR s prísl., 14Co/88/2023 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 16C/6/2023, priznaná suma 6265,33 EUR s prísl., 14Co/65/2023 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 17C/16/2021, priznaná suma 6506,40 EUR s prísl., 13Co/61/2023 v spojení s rozsudkom OS BB sp. zn. 20C/77/2022, priznaná suma 5543,76 EUR s prísl.

129. Žalovaný taktiež vzniesol námietku premlčania, ktorú však rovnako považuje žalobca za nedôvodnú. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít jednoznačne vyplýva, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle § 101Občianskeho zákonníka, na ktoré aj sám žalovaný poukazuje. Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 2Cdo 194/2011 zo dňa 27.11.2012, publikovanom v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod R 54/2014 k tomuto judikoval: „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.“ Žalovaný teda síce správne poukazuje na to, že premlčacia doba je tu 3 ročná, avšak už zjavne opomína, že začiatok plynutia premlčacej doby je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. V tomto prípade žiaden z čiastkových nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy premlčaný nie je, a to práve vzhľadom na okamih vzniku jednotlivých zásahov, ktorými bolo postupne zasahované do jeho osobnostných práv.

130. Už v žalobe (viď odsek 35 žaloby) podrobne a v súlade s už ustálenou rozhodovacou praxou súdov v obdobných sporoch akým je tento žalobca odôvodnil, že jednotlivé dielčie nároky na náhradu škody (vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch) v takýchto prípadoch vznikajú za osobitne a odvíjajú sa od splatnosti mzdy za jednotlivé mesiace žalovaného obdobia. K ujme na jeho osobnostných právach dochádzalo každým mesiacom za žalované obdobie (august 2020 – jún 2023 vrátane) tým, že nebol dodržaný limit pracovného času podľa článku 6 písm. b) Smernice, pričom toto porušovanie Smernice nebolo kompenzované v jeho služobnom plate za každý príslušný mesiac. Služobný plat hasičov je splatný 10. dňom mesiaca za predchádzajúci mesiac. Ak by táto ujma utrpená v daný mesiac bola kompenzovaná v jeho služobnom plate za daný mesiac, škoda by bola takto nahradená a nebolo by potrebné domáhať sa jej v tomto súdnom konaní. Žalovaný takto formulovanú námietku premlčania vznáša úplne pravidelne napriek tomu, že z rozhodovacej praxe najmä odvolacích súdov musí byť vedomý jej nedôvodnosti. V tomto prípade si žalobca žalovaný nárok (resp. jeho jednotlivé dielčie nároky podľa mesiacov) uplatnil počnúc splatnosťou služobného platu (mzdy) za mesiac august 2020, kedy o rozsahu prekročenia maximálneho týždenného pracovného času, ako aj o výške prípadnej adekvátnej náhrady za nezapočítané hodiny odpracovanej služobnej pohotovosti, sa dozvedel v deň splatnosti služobného platu za tento mesiac, ktorá nastala dňa 10.09.2020. Žalobu v tejto veci podal a doručil súdu elektronicky dňa 04.09.2023, teda v rámci všeobecnej 3 – ročnej premlčacej doby v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Žiaden z čiastkových nárokov za jednotlivé mesiace, teda ani za mesiac august 2020, ktorého sa fakticky týka námietka premlčania, premlčaný nie je. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je presvedčený, že žalovaným vznesená námietka premlčania je v celom rozsahu nedôvodná.

131. Žalovaný vzniesol vo Vyjadrení k žalobe aj námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Lučenec na konanie v tomto spore, čo odôvodňuje tým, že pokiaľ namieta nesprávnu transpozíciu a aplikáciu smernice, má podľa neho túto vykonať ústredný orgán štátnej správy. Podľa žalovaného je miestne príslušným v danej veci súd, v ktorého obvode má Ministerstvo vnútra SR, ako ústredný orgán štátnej správy, svoje sídlo. Žalovaný preto vzniesol námietku miestnej nepríslušnosti tunajšieho súdu a navrhuje, aby bola vec podľa § 43 ods. 1 CSP postúpená na Mestský súd Bratislava IV. Žalovaným vznesenú námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Lučenec považuje žalobca za jednoznačne nedôvodnú. Predpokladajúc, že žalovaný bude namietať údajnú miestnu nepríslušnosť tunajšieho súdu tak, ako ju v minulosti pravidelne vznášal v takýchto sporoch, už v článku I. ods. 3 žaloby odôvodnil, prečo je na prejednanie tohto sporu miestne príslušným (aj) Okresný súd Lučenec. V územnom obvode tunajšieho súdu vykonávam služobnú činnosť a práve tu nastala skutočnosť, ktorá zakladá nárok na

náhradu škody z porušenia únioného práva. Pokiaľ žalovaný namieta, že Ministerstvo vnútra SR ako ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za transpozíciu Smernice má svoje sídlo aktuálne v obvode Mestského súdu Bratislava IV. (vzhľadom na funkčnú príslušnosť súdu po zmene súdnej mapy) a preto má byť len tento súd miestne príslušným na konanie o tejto žalobe, k tomu žalobca uviedol, že v tomto konkrétnom spore nejde o implementáciu únioného práva (Smernice 2003/88/ES) do právneho poriadku Slovenskej republiky všeobecne, ale ide o konkrétne použitie predmetnej, nesprávne implementovanej smernice, v jeho individuálnom prípade! V tomto spore si uplatňuje nárok na náhradu škody, ktorú mu žalovaný spôsobil v dôsledku porušenia únioného práva prostredníctvom nesprávnej transpozície predmetnej Smernice do nášho vnútroštátneho právneho poriadku. Nesprávna transpozícia Smernice mala za následok nerešpektovanie únioného práva, ktoré mu ako jednotlivcovi Smernica zaručuje, čo sa prejavilo v nerešpektovaní práva na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas, pričom v dôsledku tejto skutočnosti mi vznikla škoda, ktorú si v tomto konaní uplatňuje a za ktorú jednoznačne zodpovedá žalovaný.

132. Žalobca považuje za nesporné a nepochybné, že skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody – v tomto prípade porušenie práva na 48 hodinový týždenný pracovný čas garantovaný článkom 6 písm. b) Smernice – došlo v mieste výkonu jeho služobnej činnosti, pričom tu vznikli a prejavili sa aj následky tejto škody vo forme nemajetkovej ujmy. Je teda nepochybné, že skutočnosť, ktorá zakladá v tomto konaní uplatnený nárok na náhradu škody, nastala v územnom obvode Okresného súdu Lučenec. Posúdenie otázky, či sa v konkrétnom individuálnom prípade jedná alebo nejedná o nesprávnu transpozíciu Smernice, patrí súdu miestne príslušnému na konanie o náhradu takto spôsobenej škody a nie súdu, v obvode ktorého má sídlo ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za transpozíciu Smernice, ako to tvrdí žalovaný. V zmysle uvedeného, ak si teda ako žalobca v súlade s § 19 písm. b) CSP pri miestnej príslušnosti danej na výber zvolil ako miestne príslušný súd Okresný súd Lučenec, bola tým v súlade so zákonom založená miestna príslušnosť tunajšieho súdu. Skutočnosti zakladajúce miestu príslušnosť tohto súdu tu boli dané už v čase začatia konania a v zmysle zásady perpetuatio fori miestna príslušnosť súdu trvá od jeho začatia až do právoplatného skončenia konania (§ 36 ods. 2 CSP). Ak by sme však aj odhliadli od skutočností zakladajúcich miestnu príslušnosť z dôvodu aplikácie § 19 písm. b) CSP, miestna príslušnosť Okresného súdu Lučenec je tu bez ďalšieho daná (aj) podľa ustanovenia § 17 CSP.

133. V nadväznosti na uvedené žalobca zdôraznil, že s otázkou miestnej príslušnosti súdu na konanie v sporoch, akým je tento spor, sa už mnohokrát vysporiadal Krajský súd v Bratislave. Tento nadriadený súd v prípadoch, ak aj niektoré súdy prvej inštancie vyhoveli žalovaným vznesenej námietke miestnej neprísluš nosti a vec postúpili na konanie (v tom čase) Okresnému súdu Bratislava I (ktorý s postúpením správne nesúhlasil) opakovane rozhodol, že miestne príslušným je aj ten súd, v ktorom konkrétny hasič – žalobca vykonáva služobnú činnosť, pretože na tomto mieste sa stala skutočnosť ktorá zakladá uplatnený nárok na náhradu škody a preto si žalobca v súlade s § 19 písm. b) CSP môže zvoliť na podanie žaloby aj takto určený súd (tzv. miestna príslušnosť daná na výber). Tento záver vyplýva napr. aj z recentných uznesení Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14NcC/4/2023 zo dňa 14.02.2023, sp. zn. 7NcC/5/2023 zo dňa 08.03.2023, sp. zn. 6NcC/5/2023 zo dňa 16.03.2023, sp. zn. 4NcC/6/2023 zo dňa 28.04.2023, sp. zn. 8NcC/6/2023 zo dňa 28.04.2023, sp. zn. 16NcC/7/2023 zo dňa 16.05.2023, 11NcC/8/2023 zo dňa 30.06.2023, a mnohých ďalších.

134. Vzhľadom na uvedené skutočnosti má za to, že neexistuje žiadny právny dôvod, pre ktorý by mal vzhľadom na uvedené tunajší súd námietke žalovaného vyhovieť. Vyhovenie nedôvodnej námietke miestnej neprísluš nosti súdu a postúpenie sporu na de iure miestne neprísluš ný súd – Mestský súd Bratislava IV, by spor nedôvodne predĺžilo, jemu ako žalobcovi by tým podstatne sťažilo prístup k súdu a malo by tak negatívny vplyv na možnosť realizácie jeho procesných práv bez toho, aby na to existoval zákonný dôvod. Žalovaným vznesená námietka miestnej neprísluš nosti je zjavne nedôvodná, preto žiada, aby Okresný súd Lučenec na túto námietku v súlade s § 42 CSP neprihliadal, spor prejednal a vo veci rozhodol.

135. Z predbežného právneho názoru súdu sa javí, že by žalobca v rámci tohto súdneho konania mal preukazovať porušenie maximálneho 48 hodinového pracovného času počas každých siedmich dní toho - ktorého týždňa (t. j. počas 7 za sebou nasledujúcich dní) a to za celé žalované obdobie, čo však žalobca považuje za absolútne nesprávny výklad článku 6 písm. b) Smernice. Nastolenú požiadavku súdu na preukázanie splnenia hypotézy právnej normy tak, ako ju formuloval v rámci predbežného

právne posúdenia sporu, považuje v tomto smere za objektívne nesplniteľnú a právom (Smernicou) ani reálne nepožadovanú, a to z nasledovných dôvodov. Hypotézou právnej normy tak, ako to podľa jeho názoru vyplýva zo správneho výkladu Smernice je to, či bol dodržaný maximálny priemerný 48 hodinový pracovný čas počas 7 za sebou nasledujúcich kalendárnych dní, ktoré predstavujú pracovný týždeň, avšak počas Smernicou predpokladaného dlhšieho obdobia, v ktorom sa takýto priemer zisťuje. Pracovný týždeň však nie je totožný s kalendárnym týždňom (ktorým je obdobie od pondelka do nedele), preto v mojom prípade pracovným týždňom môže byť aj obdobie od stredy do utorka, od štvrtku do stredy, od soboty do piatku nasledujúceho kalendárneho týždňa a podobne. Služobný čas žalobcu je rozvrhovaný nerovnomerne a na služobné zmeny, kedy na základe takto nerovnomerne rozvrhnutého služobného času počas 7 za sebou nasledujúcich dní odslúži dve a niekedy aj tri minimálne 24 hodinové služobné zmeny. Už pri tomto nerovnomernom rozvrhnutí služobného času je bez ďalšieho evidentné, že pri odslúžení dvoch zmien za obdobie 7 za sebou nasledujúcich dní, odpracuje minimálne 48 hodín a v prípade odslúženia troch 24 hodinových zmien odpracujem až 72 hodín (k týmto hodinám je ešte potrebné pripočítať aj hodiny nadčasov, nariadených pohotovostí, kurzov, výcvikov a školení). Je to tak preto, že jeho služobný úrad plánuje a rozvrhuje tieto zmeny na obdobie príslušného kalendárneho mesiaca a nie pravidelne na obdobie služobného týždňa. Práve z dôvodu takto nerovnomerného rozvrhnutia služobného času je vznesená požiadavka súdu na vymedzenie „v rámci ktorého konkrétneho pracovného týždňa došlo k porušeniu tohto ustanovenia a aké to malo konkrétne voči nemu následky“ objektívne nesplniteľná.

136. Požiadavku na preukázanie prekročenia priemerného 48 hodinového pracovného času v konkrétnom pracovnom týždni (t. j. 7 po sebe nasledujúcich kalendárnych dní) považuje žalobca za nejasnú aj z dôvodu, že nie je vôbec zrejmé vymedzenie pracovného týždňa presným stanovením kalendárnych dní (teda jeho začiatok a koniec, napr. od pondelka do nedele, od utorka do pondelka a pod.). V tomto kontexte považuje tiež za potrebné zdôrazniť, že na časové určenie pracovného týždňa, ktorý mu určuje služobný úrad, nemá žiadny vplyv ani dosah. Presné časové vymedzenie môjho pracovného týždňa navyše nevyplýva ani zo ZoHaZZ prípadne kolektívnej zmluvy. Ak by aj bol takto presne vymedzený pracovný týždeň, bola by síce požiadavka vznesená súdom formálne splniteľná, avšak takýto výpočet týždenného pracovného času by nenapĺňal hypotézu právnej normy, keďže jej podstatou je, aby týždenný pracovný čas neprekračoval v priemere 48 hodín za určité časové obdobie. Má totiž za to, že aj v prípade vymedzenia konkrétneho pracovného týždňa (presne určených siedmich po sebe nasledujúcich dní) potom údaj za tento týždeň preukáže len to, koľko hodín v období týchto siedmich po sebe nasledujúcich dní reálne odpracoval, v žiadnom prípade to však nepreukáže priemerný týždenný pracovný čas, keďže priemer možno logicky vypočítať len za dlhšie časové obdobie resp. za viacero týždňov.

137. Hypotéza právnej normy, t. j. článku 6 písm. b) Smernice teda predpokladá dodržanie (neprekročenie) priemerného 48 hodinového týždenného pracovného času a nie prekročenie 48 hodín v rámci siedmich dní, ako to súd prvej inštancie v rámci svojho predbežného právneho posúdenia interpretoval. Smernica rozlišuje medzi 40 resp. 48 hodinovým týždenným pracovným časom na jednej strane (článok 6 písm. a) Smernice), a maximálnym priemerným 48 hodinovým týždenným pracovným časom na strane druhej (článok 6 písm. b) Smernice), ktorý je meritórny pre tento spor. Vymedzenie siedmich za sebou nasledujúcich kalendárnych dní je v Smernici len vymedzením dĺžky trvania pracovného týždňa, v rámci ktorého je ustanovený týždenný pracovný čas, ktorý nesmie v priemere presiahnuť 48 hodín. Týždenný pracovný čas stanovený počas pracovného týždňa je konštruovaný aj ako priemerný týždenný pracovný čas, ktorý možno určiť len ako priemer reálne odpracovaných hodín v pracovnom týždni za viaceré pracovné týždne v konkrétne stanovenom (sledovanom) časovom období. Pri zisťovaní, či bol porušený článok 6 písm. b) Smernice je preto potrebné prihliadať na priemer za dlhšie časové obdobie a nie je možné zisťovať prekročenie priemeru „konkrétne v každom kalendárnom týždni“ ako to súd požaduje.

138. V tomto smere je zrejme možné vychádzať len z tzv. referenčného obdobia, ktoré však Smernica stanovuje v rôznych dĺžkach. Ustanovenie článku 16 písm. b) Smernice určuje časové obdobie ako referenčné obdobie 4 mesiacov, v rámci ktorých nesmie priemerný týždenný pracovný čas presiahnuť 48 hodín. Referenčné obdobia sa v praxi využívajú pri nerovnomernom rozvrhnutí pracovného času pričom ich účelom je vopred rozvrhnúť pracovný čas tak, aby na konci sledovaného obdobia tento pracovný čas za celé obdobie v priemere nepresiahol stanovenú hranicu priemerného týždenného pracovného času. Zhrnúc vyššie uvedené, aj samotná Smernica posudzuje maximálny týždenný pracovný čas ako

priemer pracovných týždňov v rámci dlhšieho obdobia, nie teda počas obdobia 7 dní. Smernica v článku 19 pripúšťa výnimky respektíve odchýlky v rámci referenčného obdobia, ktoré môžu byť stanovené aj na dlhšie obdobie, a to to či už na obdobie 6 mesiacov, alebo dokonca aj na obdobie v dĺžke maximálne 12 mesiacov. Žalovaný sa pritom vo všetkých doterajších obdobných sporoch (a špecificky najmä v odvolaniach proti rozsudkom súdov prvej inštancie) dovolával použitia referenčné obdobie v trvaní 6 mesiacov argumentujúc, že takúto dĺžku referenčného obdobia možno stanoviť podľa článku 16 písm. b) v spojení s článkom 17 ods. 3 písm. b) bod iii) Smernice v prípade protipožiarnych služieb. Aktuálne sa však žalovaný vo Vyjadrení k žalobe dovoláva použitia pre zmenu 4 mesačných „referenčných období“. V tomto smere poukazuje na článok 16 Smernice, ktorý ohľadne referenčných období uvádza, že „členské štáty môžu stanoviť“ referenčné obdobia v rôznej dĺžke. Tu mám však za to, že takéto referenčné obdobia musia byť stanovené vopred a to v konkrétnom právnom predpise tak, aby boli vždy jednoznačne určiteľné. Zároveň musí byť takto stanovená nielen samotná dĺžka referenčného obdobia (napr. 4 – 12 mesiacov), ale aj presný spôsob jeho vymedzenia (napr. od 01.01. do 30.06., od 01.03. do 30.09 a pod., či ide o pevné alebo pohyblivé obdobie), v opačnom prípade je odkazovanie na referenčné obdobia pre adresáta právnej normy absolútne nejasné a neurčiteľné. Považujem pritom za nepochybné, že znením „členské štáty môžu stanoviť“ nemá Smernica na mysli to, že štát sa v konkrétnom súdnom spore podľa toho, ako sa mu to aktuálne hodí, raz dovoláva použitia 6 mesačného, následne 4 mesačného a potom dokonca aj 12 mesačného „referenčného obdobia“. V tomto smere sa môžeme len domnievať, či ustanovenie § 86 ods. 1 ZoHaZZ, ktoré upravuje možnosť nerovnomerného rozvrhnutia služobného času na obdobie 6 mesiacov, má byť zároveň vymedzením dĺžky referenčného obdobia; v takom prípade je potom otázne, na základe čoho sa už žalovaný aktuálne „pre zmenu“ dovoláva použitia referenčného obdobia v dĺžke 4 mesiace. V praxi časové vymedzenie obdobia, v ktorom je nerovnomerne rozvrhovaný pracovný čas (§ 86 ods. 1 ZoHaZZ) realizuje jeho služobný úrad, pričom ja na rozvrhovanie jeho služobného času ako ani na stanovenie dĺžky, či začiatku plynutia referenčného obdobia nemá žiadny dosah. Presné časové vymedzenie referenčného obdobia mu nie je známe aj z toho dôvodu, že služobný úrad môj služobný čas rozvrhuje pravidelne mesačne, o čom svedčí aj plán služieb, ktorý do konania predložil. Poznanie presného časového ohraničenia referenčných období je pritom významné (t. j. napríklad či je referenčné obdobie 6 mesiacov počítané za obdobie od mesiaca januára do júna, alebo od februára do júla, prípadne môže ísť o obdobie od septembra do februára nasledujúceho kalendárneho roka), keďže jednotlivé kalendárne mesiace nemajú rovnaký počet kalendárnych dní, majú rôzny začiatok aj koniec kalendárnych dní, čo má následne dopad aj na počet pracovných týždňov v tom - ktorom referenčnom období.

139. Ak by mala byť úprava možnosti nerovnomerného rozvrhnutia služobného času na obdobie 6 mesiacov chápaná ako určenie referenčného obdobia, tak potom takto vymedzené referenčné obdobie 6 navodzuje dojem, že priemer sa vypočítava za mesiac a nie za týždeň – t. j. nie za obdobie 7 po sebe nasledujúcich dní. Zároveň by takto bola stanovená len dĺžka referenčného obdobia, avšak nie aj jeho presné časové vymedzenie (teda či ide o obdobie od 01.01. do 30.06., alebo napr. od 15.04. do 15.10.). Na výsledný priemer týždenného pracovného času má totiž vplyv nielen dĺžka referenčného obdobia, ale najmä jeho presné vymedzenie, keďže celkový priemer potom v rôznych takýchto „referenčných obdobiach“ (aj keď rovnako dlhých a dokonca aj časovo takmer sa prekrývajúcich obdobiach, kde len začiatok a koniec tohto obdobia bude posunutý o pár dní) vyjde logicky iný. Práve preto je podľa názoru žalobcu najvýstižnejšie pre zistenie porušenia článku 6 písm. b) Smernice počítať priemer týždenného pracovného času za celé žalované obdobie (ako to uvádza v žalobe), nakoľko Smernica požaduje, aby priemerný týždenný pracovný čas bol zachovaný v každom referenčnom období (či už by išlo o 4, 6 alebo 12 mesačné referenčné obdobie). Ako už žalobca vyššie uviedol, časové vymedzenie referenčných období v jeho prípade je v kompetencii služobného úradu a žalobca nemôže určovať alebo inak stanovovať začiatok či ukončenie týchto referenčných období a teda ich presne časovo vymedzovať, pretože ich presné časové vymedzenie zo strany služobného úradu mu ani nie je známe a nevyplýva ani z kolektívnej zmluvy či zákona. Zákonom stanovené šesťmesačné referenčné obdobie nie je časovo totožné s kalendárnym polrokom (obdobím od januára do júna a od júla do decembra príslušného kalendárneho roka), ale je vymedzením časového úseku šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov, čo môže znamenať aj prelínanie období spadajúcich do dvoch kalendárnych rokov (napr. rok 2022 s rokom 2023). Navyše jeho služobný úrad rozvrhuje služobný čas pravidelne na obdobie kalendárneho mesiaca a nie na obdobie každých 7 za sebou nasledujúcich dní. V jeho prípade je limitovaný práve žalovaným obdobím, v rámci ktorého neviem presne určiť a ani vymedziť jednotlivé časové úseky referenčných období (či už 4, 6 alebo 12 mesačných), keďže takéto vymedzenie je výlučne v kompetencii členského štátu (článok 16 Smernice), pričom takéto vymedzenie by malo byť stanovené

konkrétnym právnym predpisom. Referenčné obdobia slúžia výlučne za účelom budúceho plánovania rozvrhnutia služobného času tak, aby bola zachovaná požiadavka maximálneho priemerného 48 hodinového týždenného času v stanovenom období, pričom táto požiadavka neprekročenia priemerného 48 hodinového týždenného času musí byť dodržaná v každom a jednom referenčnom období. V tomto smere ešte opätovne zdôrazňuje už hore uvedené rozhodnutie Súdneho dvora C-254/18 zo dňa 11.04.2019 vo veci Syndicat des cadres de la sécurité intérieure, podľa ktorého má byť neprekročenie maximálnej hranice 48 hodinového priemerného týždenného pracovného času zabezpečené počas každého obdobia 6 mesiacov v rámci 2 po sebe nasledujúcich referenčných období, čo v jeho prípade taktiež nepochybne dodržané nebolo.

140. Vzhľadom na uvedené sa v podanej žalobe mohol zamerať výlučne na preukázanie toho, či v žalovanom období došlo k prekročeniu Smernicou stanovej hranice priemerného 48 hodinového týždenného pracovného času a to za vymedzený časový úsek, v ktorom bol už jeho služobný čas nielen rozvrhnutý, ale ktorý aj reálne odpracoval a týmto obdobím je práve žalované obdobie. Prekročenie priemerného 48 hodinového týždenného pracovného času preukázal nielen za celé žalované obdobie, ale aj v rámci vyčíslenia priemerného týždenného pracovného času v jednotlivých kalendárnych rokoch či mesiacoch tohto žalovaného obdobia, pričom je evidentné, že aj v prípade Smernicou maximálne stanoveného referenčného obdobia 12 mesiacov (v mojom prípade napr. v kalendárnom roku 2022, t. j. za 12 za sebou nasledujúcich mesiacov), priemerný týždenný pracovný čas žalobcu prekročil 48 hodín. Smernica výslovne uvádza, že stanovená dĺžka referenčného obdobia nepresiahne 12 mesiacov, čo znamená, že práve počas takto stanovenej maximálnej možnej dĺžky referenčného obdobia nesmie priemerný týždenný pracovný čas presiahnuť 48 hodín. Poukazujúc na uvedené skutočnosti preto nesúhlasí s argumentáciou súdu prvej inštancie prednesenou pri predbežnom prejednaní sporu ohľadne požiadavky na preukázanie následkov v podobe zásahu do môjho práva na zdravie, súkromie a rodinný život za súdom požadované obdobie každých siedmich kalendárnych dní, ktorú považuje za rozpornú so zmyslom článku 6 písm. b) Smernice. Zároveň však aj požiadavka na konkretizovanie, aký následok malo prekračovanie maximálneho týždenného pracovného času presne v tom - ktorom týždni na mojich právach, je z týchto dôvodov prakticky nesplniteľná (k tomu viď aj nižšie).

141. Vzhľadom na uvedené je žalobca presvedčený, že naplnenie hypotézy právnej normy, a to prekročenia maximálnej hranice priemerného 48 hodinového týždenného pracovného času, vo svojej žalobe vymedzil konkrétnymi skutkovými tvrdeniami a presnými výpočtami, ktoré prekročenie maximálneho priemerného týždenného pracovného času preukazujú, ale zároveň som tieto skutkové tvrdenia aj náležite preukázal listinnými dôkazmi, ktoré neboli ani samotným žalovaným žiadnym spôsobom účinne spochybnené či popreté. Rovnako tak opätovne zdôraznil skutočnosť, že naplnenie hypotézy právnej normy, ako aj spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného času a tým aj porušenie článku 6 písm. b) Smernice v žalovanom období v žalobe uplatňoval úplne identickým spôsobom, aký bol už doposiaľ 61 krát súdmi posúdený a bez výnimky plne akceptovaný. V 20 už právoplatných rozhodnutiach, ktoré konkretizuje vyššie, bol tento spôsob posúdený aj odvolacím súdom. V rámci odvolacieho konania sa odvolací súd vysporiadal aj s námietkami žalovaného ohľadne prepočítavania odpracovaného času na 6 mesačné referenčné obdobia, ktorými žalovaný spochybňoval správnosť výpočtu priemerného týždenného pracovného času, pričom tento ním uplatnený výpočet odvolací súd nikdy nespochybnil. Aj z tohto pohľadu je potom pre neho predbežný právny názor súdu o nepreukázaní naplnenia hypotézy právnej normy článku 6 písm. b) Smernice viac než prekvapujúci. Napriek uvedenému v záujme procesnej opatrnosti žalobca záverom len indikatívne prepočítal jeho odpracovaný služobný čas v jednotlivých obdobiach, ktoré ako „referenčné obdobia“ zoradil len chronologicky od začiatku žalovaného obdobia po jeho koniec a to podľa počtu jednotlivých mesiacov tak pre 4 mesačné, ako aj 6 mesačné „referenčné obdobie“.

142. K požiadavke súdu v rámci predbežného právneho posúdenia, ako sa v konkrétnom pracovnom týždni prekročenie maximálneho limitu pracovného času prejavilo na jeho zdraví, súkromnom a rodinnom živote (resp. ako súd uviedol „...teda ako sa v týchto konkrétnych právach u neho prejavilo“), žalobca uviedol, že pokiaľ ide o porušenie práva na ochranu zdravia, k tomuto sa už vyjadril vyššie a tu postačuje len odkázať na hore citované odseky 53-55 rozsudku Súdneho dvora C-243/09, v zmysle ktorého prekročenie maximálneho týždenného pracovného času samo o sebe znamená odňatie času odpočinku a teda aj zasahovanie do bezpečnosti a zdravia dotknutého pracovníka, ktorému zodpovedá Ústavou SR garantované základné právo na ochranu života a zdravia. Čo sa týka následkov na jeho súkromnom a rodinnom živote, tak je treba zdôrazniť, že k prekračovaniu pracovného času v dôsledku ktorého

prichádzam o čas, ktorý by inak mohol a chcel venovať najmä rodine, dochádza pravidelne počas celého jeho pracovného pôsobenia v HaZZ. Ide teda o stav, ktorý má trváci charakter, neobmedzuje sa selektívne len na niektoré uzatvorené obdobia (už vôbec nie na niektoré presné týždne) a aj následky tohto stavu pociťujem v podstate každodenne v bežnom živote. V prípade, kedy ide o pravidelné, dlhoročné a kontinuálne porušovanie práva so vznikom nemajetkovej ujmy, tak následky resp. prejavy tejto nemajetkovej ujmy sa prejavujú dlhodobo, pravidelne až sústavne a preto ich ani nie je objektívne možné uzavreto oddeľovať na jednotlivé týždne. Je nemožné vymedziť a tým menej posudzovať, ako sa prekročenie maximálneho pracovného času napr. v 32 týždni roku 2021 prejavilo na súkromnom a rodinnom živote poškodeného v tomto týždni a aké presne v tomto týždni vznikli následky tohto stavu, kde v tomto smere poukazuje aj na skutočnosti uvedené v predchádzajúcom článku tohto vyjadrenia. To, že v dôsledku žalovaného protiprávneho stavu prichádza o značné množstvo voľného času sa neprejavuje oddelene v nejakých (týždenných) obdobiach, za ktoré by sa takáto ujma dala preukazovať a hodnotiť, ale nemajetková ujma sa prejavovala kontinuálne počas celého žalovaného obdobia. Z tohto dôvodu preto súdu nižšie uvádza, aké následky porušovania Smernice pociťuje na svojom živote a ako ich vníma, pričom k týmto skutočnostiam sa vyjadrí aj počas výsluchu na pojednávaní.

143. Skutočnosť, že v dôsledku porušovania Smernice odpracuje viac času než je prípustné sa nepriaznivo prejavuje najmä na jeho osobnom a rodinnom živote. S manželkou majú dve deti, a to dcéry G. (14 rokov) a D. (10 rokov). Bývajú v rodinnom dome v Hrnčiarskych Zalužanoch, pričom obe dcéry navštevujú základnú školu v Poltári. Jediný možný autobusový spoj, ktorým by mohli naše dcéry dochádzať do školy tak, aby boli v škole včas je spoj, ktorý odchádza z Hrnčiarskych Zalužian cca o 06:10 hod. a do Poltára prichádza zhruba o 06:30 hod., v závislosti od jednotlivých zmien v cestovnom poriadku. Školu, ktorú navštevujú ich deti otvárajú až07:00 hod., s tým že samotné triedy otvárajú ešte neskôr. Aby do času, kým otvoria školu, nemuseli naše deti tráviť čas niekde vonku tak do školy nedochádzajú autobusom, ale každé ráno ich do školy vozia autom. Z dôvodu jeho pracovných povinností je schopný toto zabezpečiť len v minimálnej miere, t. j. len 1 max. 2 dni v týždni v závislosti od toho, na ktorý deň mu pripadne prvá služobná zmena v týždni. V dôsledku tejto skutočnosti musí preto po zvyšok týždňa dopravu našich detí zabezpečovať buď manželka, alebo sú nútení požiadať o pomoc svokrovcov. Poukazuje na to, že jeho služobný čas je rozvrhnutý tak, že spravidla každý tretí deň odslúžim minimálne 24-hodinovú služobnú zmenu. Každá služobná zmena mi pritom začína ráno o 07:00 hod. a končí najskôr o 07:00 hod. rána druhého dňa. Z dôvodu, že v deň kedy mu začína služobná zmena musí byť na pracovisku už o 07:00 hod. tak v tento deň nemôže odviezť deti do školy on. Rovnako tak ani na druhý deň, kedy mu končí služobná zmena nemôže deti dopraviť do školy ja, keďže kým sa dostane zo služobnej zmeny domov, tak deti potrebujú byť už na ceste do školy. Manželka je zamestnaná v domove sociálnych služieb, pričom jej pracovný čas je rozvrhnutý na 12-hodinové pracovné zmeny. Ak má rannú zmenu, tak jej pracovná zmena začína o 06:30 hod. a končí o 18:30 hod. Naopak ak má manželka večernú zmenu, tak jej pracovná zmena začína o 18:30 hod. a končí o 06:30 hod. V prípade, ak im obom pripadne pracovná (služobná) zmena na rovnaký deň (t. j. ak na deň jeho služobnej zmeny pripadne manželke ranná pracovná zmena), tak v takom prípade musia dopravu našich detí do školy zabezpečiť svokrovci. Na pomoc svokrovcov sú však z dôvodu, že v práci trávi podstatne viac času než by mal, odkázaní aj v iných situáciách. Úplne pravidelne sú totiž v niektoré dni obaja s manželkou v ich prácach v rovnaký čas a z tohto dôvodu sú nútení žiadať o pomoc svokrovcov nielen počas dňa, ale aj počas nočných hodín, nakoľko v opačnom prípade by boli ich deti častokrát samé doma. Vzhľadom na uvedené sú niekoľkokrát v týždni odkázaní na to, aby sa o ich deti postarali svokrovci, najmä im pomohli s úlohami, trávili s nimi čas, ale najmä aby neboli samé doma. Obe ich deti pravidelne chodia k svokrovcom aj prespávať práve preto, že v našej domácnosti by boli inak samé vzhľadom na náš pracovný čas. Pravidelne sa stáva, že počas týždňa odpracuje približne aj 8 a viac hodín nad rámec 48 hodinového týždenného pracovného času pričom práve všetok ten čas, ktorý trávi v práci naviac, by mal veľmi zásadný vplyv na jeho osobný a hlavne rodinný život, keďže jeho deti by mohli tráviť viac času so svojimi rodičmi. Čas, o ktorý prichádza v dôsledku toho, že je ho nútený tráviť v práci viac času než je povolené, sa preto najviac prejavuje na časových možnostiach postarať sa o rodinu, a to dlhodobo, keďže jeho služobný čas mi je takýmto spôsobom rozvrhovaný v zásade od začiatku môjho služobného pomeru. Hasičom je pritom už viac než 16 rokov.

144. V tejto súvislosti poukázal napríklad tiež na to, že obe naše dcéry navštevujú folklórny súbor, v rámci ktorého majú pravidelné tréningy a vystúpenia. Z dôvodu, že tréningy častokrát končia až v neskorých popoludňajších, resp. už večerných hodinách, tak je opäť potrebné po deti prísť a vyzdvihnúť ich. Toto opäť častokrát musia zabezpečovať svokrovci, prípadne manželka, nehovoriac o tom, že v priemere

sa zúčastňuje len každého štvrtého vystúpenia ich detí. Okrem toho poukázal tiež na to, že čas, ktorý netrávi plnením svojich služobných povinností musí venovať aj iným povinnostiam. Vzhľadom k tomu, že bývajú v rodinnom dome, tak je zrejmé, že je potrebné venovať čas aj jeho údržbe. Bežná starostlivosť o domácnosť je viac menej opäť na manželke. Náročnejšie práce, najmä tie, ktoré si vyžadujú mužskú ruku sú však výlučne na ňom. Preto aj v tomto smere pociťuje nedostatok času, o ktorý prichádza v dôsledku práce, a ktorý by potreboval venovať aj týmto činnostiam. Samozrejme, všetky vyššie uvedené skutočnosti sa potom prejavuje aj na celkovej na pohode v domácnosti...

145. Pokiaľ ide o jeho koníčky, tak na tieto mu už neostáva žiaden čas. Je členom ochotníckeho divadla „Opona Poltár“ avšak cca už 2 roky sa nezapojil do žiadneho divadelného predstavenia. V tejto súvislosti uviedol, že divadelné predstavenia sú organizované ich ochotníckym divadlom v drvivej väčšine cez víkendy. Pri jeho rozvrhnutí služobného času má v rámci mesiaca len jeden víkend voľný, kedy ani v jeden víkendový deň nemá služobnú zmenu. V rámci zvyšných troch víkendov mu preto vždy aspoň na jeden deň pripadne služobná zmena. Z tohto dôvodu sa mohol zúčastňovať divadelných predstavení len vo veľmi obmedzenej miere, aj to bolo v konečnom dôsledku len na úkor jeho času s rodinou. Vzhľadom k tomu, že už aj tak z dôvodu jeho pracovnej vyťaženosti trávi s rodinou menej času, tak sa tejto aktivity vzdal. Obdobne je to aj s futbalom, ktorý v minulosti aktívne závodne hrával, a to práve pre nedostatok času na tréningy a zápasy.

146. Nedostatok voľného času spôsobený pracovným vyťažením má v konečnom dôsledku dopad aj na ďalšiu stránku jeho osobného života. V tejto súvislosti uviedol, že po návrate zo služobnej zmeny si potrebuje nevyhnutne oddýchnuť a zregenerovať svoje sily. Každú služobnú zmenu je totiž vždy pripravený v ktorúkoľvek dennú či nočnú hodinu okamžite vyraziť na výjazd, čo je fyzicky ale aj psychicky enormne náročné. Častokrát však z dôvodu zvýšenej hladiny adrenalínu z práce nie je hneď po návrate domov možné, aby si oddýchol. Potrebnej regenerácii, najmä dospatiu prebdenej 24 hodinovej zmeny preto môže často venovať až neskorší čas v priebehu dňa, ktorý by však potreboval venovať iným aktivitám, napr. aj údržbe domu, či starostlivosti o deti. Táto skutočnosť sa u neho ako u takmer každého zásahového hasiča prejavuje tým, že má problém zaspať v noci a fakticky má tak obrátený spánkový režim. Spánok má veľmi plytký a zobudí sa akýkoľvek svetelný či zvukový podnet, keďže tieto podnety má zafixované z práce ako skutočnosti znamenajúce poplach na hasičskej stanici pri ohlásení výjazdu.

147. Napriek tomu, že svoju prácu má rád a vníma ju ako svoje poslanie má jeho práca a najmä to, aký neprimeraný čas v nej pravidelne trávi, negatívny vplyv na jeho rodinu a jeho osobný život. V tomto kontexte je najviac negatívne to, že k prekračovaniu výmery pracovného času dochádza dlhoročne a napriek tomu, že túto skutočnosť sú aj hasiči v Poltári opakovane namietali, nikdy nedošlo k žiadnej náprave a nakoľko už nie je ochotný tento stav naďalej bez náhrady znášať, neostalo mu iné len podať túto žalobu tak, ako mnohí jeho kolegovia.

148. S poukazom na všetky skutočnosti uvedené v žalobe ako aj v tomto vyjadrení naďalej považuje žalobu za v celom rozsahu dôvodnú, a to tak čo do základu žalovaného nároku, ako aj čo do jeho výšky. Navrhuje preto, aby súd po vykonaní dokazovania (vrátane výsluchu navrhnutého v odseku 30 žaloby) a po skutkovom a právnom posúdení veci žalobe v celom rozsahu vyhovel a rozhodol tak, ako je uvedené v petite žaloby.

149. Na pojednávaní dňa 11.12.2023 žalobca pri svojom výsluchu uviedol, že príslušníkom hasičského a záchranného zboru je 17 a pol roka, začal vykonávať túto prácu v 19-tich rokoch, pričom berie to ako poslanie, nie ako povolanie. 17 a pol roka robí s tým, že ich pracovný čas sa päťkrát menil vo vzťahu k tým 24 hodinovým službám, najprv to bolo 16 hodín, 8 hodín, 17 hodín, 7 hodín, 18 hodín, 6 hodín. Vtedy im hovorili, že majú veľa hodín, keď robia 18 hodín a 6 hodín, tak im to zmenili na 16 hodín a 8 hodín. Do mesiaca im teda odrobené v rámci 10-tich služieb 240 hodín, pričom im zarátaných iba 160 hodín a 80 hodín pláva, čo predstavuje približne do mesiaca 3 dni, ktoré by mohol stráviť inak. Vo vzťahu k tomu uviedol, že pomimo služieb v rámci 24 hodín mávajú aj školenia v pracovnom týždni, či už napr. týždňové školenia, naposledy sa mu stalo, že v nedeľu mal 24 hodinovú službu, v pondelok nastúpil na školenie s tým, že v sobotu znova nastúpil do služby. Bral si preto v nedeľu náhradné voľno. Náhradné voľno si zobral tú nedeľu napr. o 6 večer, aby sa mohol ísť pobaliť a pripraviť a až v podstate do rána, keďže o 4 ráno odchádzali na školenie. Napríklad by uviedol aj tento rok čo sa im stalo, vlastne majú fond pracovného času na pol roka a konci roka, kedy im napr. v dôsledku toho že sú na školení chýbajú hodiny, v máji mal napr. nad rámec svojich služieb odrobených 26 hodín z titulu školení s tým, že 19

hodín sa mu z toho dorovnalo, aby nemusel ísť do služby, resp. do práce. Uvedené zasahuje do jeho rodinného života, má 2 dcéry, ktoré chodia na základnú školu. Kým bol mladý, tak si to až tak nevnímal, ale ako náhle si založil rodinu, tak to už človek vníma viacej. Bývajú v obci 10 km od Poltára, kde sú spoje neprimerané na školskú dochádzku, preto dcéry vozia do školy s manželkou s tým, že jemu sa podarí dcéry odviezť do školy len deň pre službou, inak je to na manželke, ktorá má 12 hodinové služby. V prípade, ak sa ani manželke nedá, tak im musia pomáhať s dcérami svokrovci, prípadne jeho rodičia. Vo vzťahu k tomu uviedol, že už pred 5 rokmi v rámci ich subordinácii upozornili nadriadených na túto nezrovnalosť s pracovným časom s tým, že im bolo povedané, že sa to na ministerstve bude riešiť, avšak sa nič nezmenilo a nič sa nevyriešilo. Človek si uvedomuje až pritom ako deti rastú, že čas sa nedá vrátiť späť. Rovnako to zasahuje aj do jeho záľub, konkrétne bol členom ochotníckeho divadla, kde nacvičoval hry, ktoré mali podľa divákov úspech, avšak sa toho musel vzdať v dôsledku toho, že má málo voľného času a ten chce venovať rodine. Ďalej uviedol, že keď má 24 hodinovú službu príde domov v podstate v rámci tej služby stále je na nohách, pretože počas doby jednej minúty od nahlásenia sú povinní ísť na zásah s tým, že v Poltári nie ako na iných moderných staniciach, tie žrde sa spustia dole, ale v podstate majú 80 metrov od budovy garáže, preto si so sebou nosia aj veci. Tá jedna minúta sa vzťahuje vždy ku akémukoľvek zásahu, to je jedno, či ste na záchode alebo v sprche. Preto keď príde domov, tak vždy sa cíti unavený a musí si doobeda oddýchnuť, poobede sa snaží postarať o dom, nakoľko je to veľakrát aj na manželke, čo zasahuje do ich osobného života. Večer sa vyspí, ale na druhý deň už v podstate má nastavenú psychiku na to, že ide na 24 hodinovú službu. Náhradné voľno a dovolenky v podstate od covidu boli nastavené tak, že sú v službe na minimálnych stavoch s tým, že má 5-6 odborných znalostí, kde si musí opakovať školenia. V dôsledku toho tých školení sa dáva náhradné voľno, ktorým sa mu dorovnáva fond pracovného času. Dovolenky si čerpajú vtedy, keď nepotrebujú, keď im je to v podstate nariadené, vtedy sa snaží tráviť čas s rodinou. Dôvodom čerpania takýmto spôsobom je ten, že v rámci minimálnych stavov musia byť na službe 4 s tým, že len dvaja môžu čerpať dovolenky alebo náhradné voľno. Dôvodom, pre ktorý má v rámci nariadenej pracovnej pohotovosti odslúžené za celé obdobie len 7,65 hodiny je ten, že v minulosti sa to robilo tak, že v prípade ak išla zmena, ktorá slúžila na výjazd, napr. odišli dve autá, tak vtedy boli povolaní oni, do piatich minút prišli na stanicu z dôvodu, aby doplnili stav. V súčasnosti sa to už nevykonáva, pretože im bolo povedané, že si z toho robia biznis, hoci oni to berú ako poslanie. Uviedol, že mal za takúto pohotovosť, keď bol doplniť stav, 1 euro na hodinu a cestuje 10 km do práce. To sa v súčasnosti už nedeje, nakoľko teraz sa to robí tak, že im príde sms-kou, že majú sa ozvať svojmu nadriadenému. V prípade, ak sa ozvú a idú do práce, tak im to účtujú ako pracovnú pohotovosť na pracovisku. Keď mu príde sms-ka a na ňu zareaguje a ide doplniť stav na stanicu, tak vtedy mu to zaznamenávajú ako pohotovosť na pracovisku. V prípade, že je na školeniach, prípadne keď ide zastupovať nejakého iného kolegu, ktorý do svojej služby nemôže byť prítomný, pretože on ide napr. na školenie, tak vtedy im to dávajú ako náhradné voľno. Ešte upresnil, že v prípade, ak je povolaný do služby na zastupovanie napr. že kolega ide na 8 hodinové školenie, tak tento čas kedy je normálne v službe a robí prácu hasiča, príp. zasahuje, tak mu nie je účtovaný v rámci toho normálneho pracovného času ani pracovnej pohotovosti, ale je mu to účtované ako náhradné voľno, teda pribúdajú mu hodiny náhradného voľna. Keď bývajú dni hasičov v Banskej Bystrici pred Európou, tak vtedy im to dávajú tým spôsobom, že hoci nezasahujú tak sú tam poslaní ako tzv. tango čata, to znamená obslužný personál, ktorý pomáha pri danej akcii s tým, že zoberú im takto dvoch ľudí zo zmeny a tí, čo majú ísť miesto týchto dvoch ľudí ako záskok do zmeny, tak dostávajú náhradné voľno, čo už v podstate nikto nechce ísť. Jeho dcéry navštevujú v rámci voľného času folklórny súbor Kukučky v Poltári, kde ich s manželkou vozia každý piatok na nácviky, pokiaľ sa mu dá. Vystúpenia mávajú cez víkendy, pričom on sa nezúčastnil, zúčastnil každého tretieho až štvrtého vystúpenia z dôvodu, že má počas víkendov služby. To mu dáva manželka už aj najavo. Jedna z dcér chodí tiež na volejbal, kde je totožný prípad. Čo sa týka jeho zdravotného stavu, považuje sa ešte za relatívne mladého človeka, ale bojuje už 10 rokov s problémom s vysokým cholesterolom, ktorý sa mu vždy po liečbe upraví, ale následne sa mu to znova zhorší a vráti, nevie, čím to je, či to je zo stresu, nedostatku spánku alebo z únavy. Človek bol 17 rokov, keď nastúpil pred 17-timi rokmi tak bol v eufórii z povolania, avšak tá eufória v súčasnosti už opadla a vidí to už aj na ostatných starších kolegoch. Vo vzťahu k obrátenému spánkovému režimu uviedol, že po službe keď príde, tak si pospí, následne však už v ten deň nevie zaspať, zaspí okolo pol noci. Ráno vstane, pretože chce deti odviezť do školy a potom sa snaží znova poobede si ešte pospať. Je majiteľom spoločnosti s ručením obmedzeným, pričom nepodnikám, je majiteľom z toho hľadiska ako mu to zákon dovoľuje. Uvedená spoločnosť má v predmete podnikania stavebníctvo, pričom bol v minulosti ako štatutár, avšak to mu bolo v rámci disciplinárneho konania v práci vytknuté, preto to takto zmenili. Ani predtým, keď bol zapísaný ako štatutár v uvedenej spoločnosti nepodnikal, nevykonával stavebné činnosti. Išlo o to, že jeho otec má s.r.o.-čku, v podstate nechcel ju mať na seba napísanú,

tak bol napísaný v nej on a nechcel, aby bola konateľom jeho sestra. Dôvodom, prečo rieši uvedenú vec až teraz je to, že stále vníma uvedené povolanie ako svoje poslanie, avšak až postupom času si tak človek začne uvedomovať veci ako mu plynie čas, že má doma deviatačku dcéru a ani nevie ako v podstate tento čas uplynul. Zároveň v minulosti v rámci nadriadenosti a podriadenosti upozorňoval nášho zamestnávateľa na uvedený pracovný čas, pričom sa doposiaľ neriešilo, hoci sa to malo riešiť, menilo sa akurát rozpis hodín, tak ako to uviedol vo vzťahu k 18, 6 alebo 17, 7 a podobne. V čase, keď nastúpil do zboru bol oboznámený a uzrozumený s tým ako sa pracuje v hasičskom a záchrannom zbore, ale neuvedomovali si nikto, že sa mu to do pracovného času nebudú zarátavať služobné pohotovosti. Uviedol, že v čase keď slúžili v rozsahu 18 hodín normálneho pracovného času a 6 hodín pracovnej pohotovosti, tak vtedy nemuseli nič chodiť dosluhovať, pretože mali naplnený fond pracovného času. Zároveň mali aj preplatený svoj čas vo väčšej miere, ktorý strávili na pracovisku oproti terajšku, kedy pracujú na 16 a 8 hodín. Do zboru nastúpil dňa 01.06.2006 a odvtedy vykonáva prácu v takýchto zmenových službách.

150. Súd vykonal dokazovanie oboznámením rozhodnutia o vymenovaní do stálej štátnej služby zo dňa 23.10.2007 + oznámenie o sume a zložení platu, tabuľkou za žalované obdobie 08/2020 – 06/2023, rozpisu pracovnej pohotovosti žalobcu – rozpisu služieb HS PT – C-, výplatných pások za obdobie od 08/2020 – 06/2023, výsluchom žalobcu a zistil tento stav.

151. Z rozhodnutia riaditeľa HaZZ v Banskej Bystrici zo dňa 27.10.2007 súd zistil, že žalobca doteraz zaradený v prípravnej štátnej službe bol dňom 19.10. 2007 vymenovaný do stálej štátnej služby vo funkcii hasič na Okresnom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru v Lučenci.

152. Z výplatných pások, z plánu služieb a z výplatnej pásky súd zistil, že za obdobie august 2020 - december 2020 predstavuje u žalobcu fond pracovného času 876,50 hodín, určená pracovná pohotovosť (§ 92 ods. 1 zákona o HaZZ) 252 hodín. Služobná pohotovosť určená činí 252 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2020 pripadá v priemere 21,86 pracovných týždňov (153 dní), čo v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2020 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 51,62 hodín (1128,50 hodín : 21,86 týždňov).
Za obdobie január 2021 – december 2021 predstavuje u žalobcu fond pracovného času 1990,60 hodín, určená pracovná pohotovosť 576 hodín, nariadená služobná pohotovosť 7,65 hodín. Služobná pohotovosť určená a nariadená činí 583,65 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2021 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2021 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 49,37 hodín (2574,25 hodín : 52,14 týždňov).
Za obdobie január 2022 – december 2022 predstavuje u žalobcu fond pracovného času 1952,67 hodín, určená pracovná pohotovosť 624,96 hodín. Služobná pohotovosť určená činí 624,96 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2022 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2022 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 51,54 hodín (2577,63 hodín : 52,14 týždňov).
Za obdobie január 2023 - jún 2023 predstavuje u žalobcu fond pracovného času 990 hodín, určená pracovná pohotovosť 364,20 hodín. Služobná pohotovosť určená činí 364,20 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2023 pripadá v priemere 25,86 pracovných týždňov, čo v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2023 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 52,37 hodín (1354,20 hodín : 25,86 týždňov).

153. Z výsluchu žalobcu vyplynulo, že do HaZZ nastúpil ako príslušník do prípravnej služby dňa 01.06.2006, odkedy začal vykonávať službu v 24 hodinových zmenách. Prácu berie ako poslanie. Do mesiaca má v rámci služieb odpracovaných 240 hodín, zarátaných má 160 hodín. Predstavuje to približne do mesiaca 3 dni, ktoré by mohol stráviť inak. Mimo služieb majú kurzy a školenia. Stalo sa mu, že v nedeľu mal 24 hodinovú službu, v pondelok nastúpil na školenie, v sobotu znova nastúpil do služby, musel si teda zobrať náhradné voľno na prípravu na školenie. Má 2 dcéry, ktoré chodia na ZŠ. Ako si založil rodinu, tak vníma stratu času. Býva 10 km od Poltára a spoje nie sú primerané školskej dochádzke. Dcéry do školy vozí len deň pred službou, inak je to na manželke, ktorá pracuje na 12 hodinové služby. Ak sa jej nedá, pomáhajú im svokrovci alebo jeho rodičia. Už pred piatimi rokmi upozornili nadriadených na nezrovnalosti s pracovným časom, avšak sa nič nezmenilo. Ako deti rastú, čas sa nedá vrátiť späť. Bol členom ochotníckeho divadla, avšak sa toho musel vzdať pre nedostatok voľného času. Keď príde domov po službe, cíti sa unavený, musí si oddýchnuť doobeda. Poobede sa snaží postarať o dom, nakoľko je to veľakrát na manželke, čo zasahuje do ich osobného života. Na

druhý deň má už nastavenú psychiku na to, že už ide do služby. Za školenia nám dávajú náhradné voľno, ktorým sa dorovnáva fond pracovného času. Dovolenky čerpajú keď im je to nariadený, nie keď potrebujú z dôvodu minimálnych stavov. Náhradné voľno im je poskytované aj za čas, keď je povolaný do služby. Dcéry navštevujú folklórny súbor Kukučky, kde ich vozia s manželkou, pokiaľ sa mu dá. Vystúpenia majú cez víkendy, pričom vystúpenia sa zúčastnil každého 3-4 z dôvodu práce cez víkend. To mu dáva manželka najavo. Jedna z dcér chodí aj na volejbal, kde ide o obdobný prípad. Bojuje s vysokým cholesterolom, nevie či je to zo stresu, nedostatku spánku alebo únavy. Eufória z nástupu do práce upadla. Deň po službe zaspí až okolo polnoci.

154. Podľa čl. 144 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. - Ústava Slovenskej republiky, sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

155. Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

156. Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

157. Podľa čl. 36 ods. 1 písm. c), d), e) Ústavy Slovenskej republiky, zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä c) ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, d) najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, e) primeraný odpočinok po práci.

158. Podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

159. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

160. Podľa § 85 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

161. Podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.

162. Podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

163. Podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

164. Podľa § 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v mieste vykonávania štátnej služby.

165. Podľa § 92 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, pri nariadenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby alebo na inom určenom mieste musí byť vymedzený priestor na odpočinok.

166. Podľa § 103 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, príslušníkovi za podmienok ustanovených týmto zákonom patrí služobný príjem, ktorý tvoria tieto zložky: a) tarifný plat, b) príplatok za riadenie, c) príplatok za zastupovanie, d) osobný príplatok, e) hodnostný príplatok, f) plat za štátnu službu nadčas, g) príplatok za zmennosť, h) príplatok za štátnu službu v sťaženom a zdraviu škodlivom prostredí a na miestach s ohrozením života a zdravia, i) odmena, j) doplatok k služobnému platu podľa § 209e.

167. Podľa § 103 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a) až e) a g).

168. Podľa § 103 ods. 5 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

169. Podľa § 116 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ak príslušník vykonáva štátnu službu nadčas, patrí mu za každú hodinu takejto služby príslušná časť služobného platu priznaného v čase štátnej služby nadčas zvýšená o 30 %, a ak ide o deň nepretržitého odpočinku v týždni, zvýšená o 60 %.

170. Podľa § 116 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, príplatok za vykonávanie štátnej služby nadčas podľa odseku 1 nepatrí, ak sa príslušník s nadriadeným dohodli na poskytnutí náhradného voľna. Náhradné voľno je nadriadený povinný poskytnúť najneskôr do 60 dní od skončenia tejto služby.

171. Podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % z tejto sumy, ak ide odeň služobného pokoja.

172. Podľa § 122 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

173. Podľa § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

174. Podľa § 130 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, príslušnou časťou služobného platu na účely tohto zákona pri 40-hodinovom týždennom služobnom čase je 1/175služobného platu. Pri inom týždennom služobnom čase sa príslušná časť služobného platu úmerne upraví.

175. Podľa § 135e ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, výkonom štátnej služby sa rozumie výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty.

176. Podľa § 135e ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, výkonom štátnej služby je aj činnosť vykonávaná pre služobný úrad na podnet odborovej organizácie alebo záujmového združenia príslušníkov, prípadne aj činnosť vykonávaná pre služobný úrad z vlastnej iniciatívy, ak na ňu príslušník nepotrebuje osobitné oprávnenie alebo ak ju nevykonáva proti výslovnému zákazu nadriadeného.

177. Podľa § 135e ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby sú úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení. Nepatrí sem stravovanie, ošetrenie, prípadne vyšetrenie v zdravotníckom zariadení s výnimkou lekárskeho vyšetrenia konaného na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného alebo ošetrenia pri prvej pomoci a cesta na ne a späť.

178. Podľa § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre Policajný zbor a Hasičský a záchranný zbor.

179. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

180. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

181. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.368. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

182. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

183. Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

184. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

185. Podľa bodu 5 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku. Pojem „odpočinok“ sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. v dňoch, hodinách, resp. ich častí. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času.

186. Podľa čl. 1 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.

187. Podľa čl. 1 ods. 2 písm. a) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, táto smernica sa vzťahuje na minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas.

188. Podľa čl. 1 ods. 3 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

189. Podľa čl. 2 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, na účely tejto smernice platia tieto definície: „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

190. Podľa čl. 2 ods. 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, na účely tejto smernice platia tieto definície: „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

191. Podľa čl. 2 ods. 3 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, na účely tejto smernice platia tieto definície: „nočný čas“ je akýkoľvek čas, ale nie kratší ako sedem hodín, definovaný vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktorý v každom prípade musí zahŕňať dobu medzi polnocou a 5. hodinou rannou.

192. Podľa čl. 2 ods. 5 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, práca na zmeny je akákoľvek metóda organizácie pracovného času na zmeny, pri ktorej pracovníci jeden druhého striedajú na rovnakých pracoviskách podľa určitého rozvrhnutia, vrátane rotujúceho rozvrhnutia, pričom pracovný čas môže byť nepretržitý alebo prerušovaný a pre pracovníkov má dôsledok, že v priebehu určitej doby dní alebo týždňov pracujú v rôznom čase.

193. Podľa čl. 6 písm. a), b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov: týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi, priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

194. Podľa čl. 16 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, členské štáty môžu ustanoviť: a) pre uplatňovanie článku 5 (týždenný čas odpočinku) referenčné obdobie nepresahujúce 14 dní; b) pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace. Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne; c) pre uplatňovanie článku 8 (dĺžka nočnej práce) referenčné obdobie definované po konzultácii so sociálnymi partnermi alebo definované kolektívnymi zmluvami alebo dohodami uzavretými medzi sociálnymi partnermi na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni. Ak minimálny 24-hodinový čas týždenného odpočinku, vyžadovaný podľa článku 5, spadá do tohto referenčného obdobia, nie je zahrnutý do výpočtu priemeru.

195. Podľa čl. 17 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, pri zachovaní náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov sa členské štáty môžu odchýliť od uplatňovania čl. 3 až 6, 8 a 16,keď vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností sa trvanie pracovného času nemeria a / alebo nie je vopred určené alebo si ho môžu určiť samí pracovníci a najmä v prípade: a) vrcholových riadiacich pracovníkov alebo iných osôb s právomocou nezávislého rozhodovania, b) rodinných pracovníkov alebo c) pracovníkov slúžiacich náboženské obrady v kostoloch a náboženských spoločenstvách.

196. Podľa čl. 17 ods. 5, prvý pododsek Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môže odchýliť od článku 6 a článku 16 písm. b) v prípade lekárov v odbornej príprave v súlade s ustanovenými v druhom a sedemnástom pododseku tohto odseku.

197. Podľa článku 2 ods. 1, 2 smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.). Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice.

198. Okresný viazaný právnym názorom vyslovený v zrušujúcom uznesení Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/18/2024-219 zo dňa 12.12.2024 je povinný pri právnom posúdení riadiť sa právnym posúdením súdu vyššej inštancie a preto na jeho základe spor takto rozhodol.

199. V konaní sa žalobca voči žalovanému domáha zaplatenia sumy vo výške 6.042,98 Eur na tom skutkovom a právnom základe, že žalobcovi vznikla škoda v dôsledku porušenia práva Európskej únie, a to Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, ktorá bola žalovaným nesprávne implementovaná do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky. Zaplatenia žalovanej sumy sa žalobca domáha titulom náhrady škody, ktorá mu vznikla ako jednotlivcovi porušením úniového práva žalovaným ako členským štátom Európskej únie.

200. Spor o náhradu škody z dôvodu porušenia únioveho práva patrí do právomoci súdu, pretože v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky neexistuje žiadny iný orgán ako všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by mal právomoc rozhodnúť o predmete tohto sporu. Súd poukazuje na čl. 1 CSP podľa ktorého spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv prejednáva a rozhoduje nezávislý a nestranný súd, ak taká právomoc nie je zákonom zverená inému orgánu.

201. V prípade absencie alebo nesprávnej transpozície smerníc, ako právnych aktov Európskej únie, ktoré majú priamy účinok a sú ich ustanovenia bezpodmienečné, dostatočne jasné a presné, osoby, ktoré sú konaním štátu poškodené, môžu sa voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. Článok 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času má priamy účinok, pretože priznáva jednotlivcovi práva, v rámci minimálnych požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času. Zodpovednosť členského štátu Európskej únie platí v prípade každého porušenia bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa vnútroštátneho práva povinnosť škodu nahradiť. Z uvedených dôvodov je preto žalovaný – Slovenská republika v spore pasívne vecne legitimovaným subjektom, za ktorý koná Ministerstvo vnútra SR ako ústredný štátny orgán, do pôsobnosti ktorého patrí hasičský a záchranný zbor, ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnom období. Ministerstvo vnútra SR je zároveň štátny orgán, do kompetencie ktorého spadá právna úprava zriadenia, postavenia organizácie a riadenia hasičského a záchranného zboru, úprava štátnej služby a právnych vzťahov, ktoré súvisia so vznikom, zmenami a so skončením štátnej služby príslušníkov hasičského a záchranného zboru. Ministerstvo je kompetenčne zodpovedné aj za riadnu transpozíciu smerníc Európskej únie do slovenského právneho poriadku týkajúce sa úpravy požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času príslušníkov hasičského a záchranného zboru.

202. V súvislosti so vznesenou námietkou miestnej nepríslušnosti súdu žalovaným súd poukazuje na § 19 písm. b) CSP, ktorý upravuje osobitnú miestnu príslušnosť tak, že popri všeobecnom súde žalovaného, je na konanie miestne príslušný súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Zo skutkových tvrdení, ktoré žalobca v konaní uvádza vyplýva, že k zásahu do jeho práv postupom žalovaného došlo v súvislosti s výkonom štátnej služby príslušníka hasičského a záchranného zboru v mieste vykonávania štátnej služby v územnom obvode Okresného súdu Lučenec, preto súd postupom podľa § 42 CSP námietku miestnej nepríslušnosti tunajšieho súdu vyhodnotil ako nedôvodnú.

203. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe namietal, že na žalobcu, ako príslušníka hasičského a záchranného zboru, sa Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES nevzťahuje. Argumentoval tým, že úlohy ktoré príslušníci hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych

predpisov týkajúcich sa civilnej obrany, integrovaného záchranného systému, ako aj právnej úpravy samotného hasičského a záchranného zboru, bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem osobitné činnosti služieb civilnej ochrany podľa článku 2 ods. 2 smernice 89/391/ EHS. Smernica Rady89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci v článku 2 ods. 2 stanovuje, že sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Podľa žalovaného ide len o exemplifikatívny, a nie taxatívny výpočet činností, ktoré možno označiť ako osobitné činnosti verejných služieb, štátna služba príslušníkov hasičského a záchranného zboru, ktorí vykonávajú aj zásahovú činnosť charakteristickú nerovnomerným rozvrhnutím služieb s nariadenou služobnou pohotovosťou má charakter osobitnej činnosti služieb civilnej ochrany. K uvedenej argumentácií žalovaného súd uvádza, že v zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie k zákonu č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore je uvedená aj Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ ES zo dňa 04.11.2002. Podľa bodu 5 úvodných ustanovení smernice všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku. Pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. v dňoch, hodinách, resp. ich častí. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálne denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času. Vzťahuje sa na minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný časa určité aspekty nočnej práce a práce na zmeny a rozvrhnutie práce. Podľa článku 1 ods. 3 sa Smernica vzťahuje na všetky odvetvia činnosti verejné a súkromné podľa článku 2 Smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

204. Podľa článku 2 Smernice je pracovný čas akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou. Čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Práca na zmeny je akákoľvek metóda organizácie pracovného času na zmeny, pri ktorej pracovníci jeden druhého striedajú na rovnakých pracoviskách podľa určitého rozvrhnutia vrátane rotujúceho rozvrhnutia, pričom pracovný čas môže byť nepretržitý alebo prerušovaný a pre pracovníkov má dôsledok, že v priebehu určitej doby dní alebo týždňov pracujú v rôznom čase.

205. Podľa článku 6 Smernice členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi. Priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Aplikujúc uvedené znenie smernice možno zhrnúť, že Smernica upravuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času, vzťahuje sa na všetky odvetvia činnosti verejné aj súkromné. Smernica v kapitole 5 upravuje odchýlky a výnimky, ktoré môžu členské štáty uplatniť vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činnosti, avšak pri zachovaní náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov. Konkrétne podľa kapitoly 5 článku 17 sa členské štáty môžu odchýliť od uplatňovania článkov 3 až 6, 8 a 16, keď vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností sa trvanie pracovného času nemeria, alebo nie je vopred určené, alebo si ho vopred môžu určiť sami pracovníci. Podľa ods. 5 článku 17 Smernice sa možno odchýliť od článku 6 v prípade lekárov v odbornej príprave v súlade s uvedenými ustanoveniami Smernice. Smernica pre členské štáty zároveň určuje prechodné obdobie na zosúladenie vnútroštátnej legislatívy týkajúcej sa organizácie pracovného času. Štátna služba žalobcu nevykazuje žiadne osobitosti, ktoré by v štandardnom režime fungovania v rámci plnenia úloh zboru podľa zákona č. 315/2001 Z. z. mali zakladať výnimku z pôsobnosti Smernice podľa článku 17. Článok 17 Smernice upravuje prípady, v ktorých sa členské štáty môžu odchýliť od uplatňovania článkov 3 až 6, 8 a 16 Smernice, keď vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností sa trvanie pracovného času nemeria alebo nie je pracovný čas vopred určený alebo si ho môžu určiť sami pracovníci, aj to len pri zachovaní náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné. Podľa článku 2 Smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci ods. 1 táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas, atď.). Podľa ods. 2 sa táto Smernica neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných

služieb, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. V tomto prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto Smernice. Článok 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS nevylučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako takej, ale len určité osobitné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, napr. v prípade neočakávaných udalostí priamo ohrozujúcich život, zdravie, či majetok, pre ktoré je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Aj keď služba žalobcu okrem iných úloh zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, tak za štandardných podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať, vrátane pracovného času príslušníkov zboru v súlade s úlohami, ktoré boli na zbor prenesené. Výkon služby žalobcu sa nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem spoločenstva v oblasti zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov pri práci. Na základe uvedeného je potrebné prijať záver, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

206. Podľa článku 7 ods. 2, 5 čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky a článku 3 CSP je súd viazaný medzinárodno-právnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom. Je viazaný judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Komunitárne právo je bez ďalšieho nadriadené právu členských štátov a nesmie byť medzi nimi rozpor. Prípadný rozpor medzi komunitárnym a vnútroštátnym právom by mal byť riešený v prospech komunitárneho práva. Pri výkone súdnej moci je potrebné prihliadať na interpretáciu prameňov práva Európskej únie tak, ako je vykladaná Súdnym dvorom. Vzťah úniového a vnútroštátneho práva sa riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva z úradnej povinnosti. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu podľa judikatúry Európskeho Súdneho dvora vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu, ak ide o prípady porušenia práva Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc. Smernice sú osobitosťou práva Európskej Únie, pretože sú záväzné pre členské štáty vzhľadom na dosiahnutý výsledok, pričom forma a metóda dosiahnutia výsledku sa ponecháva na členské štáty. Smernica je záväzná pre členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ ide o cieľ, ktorý sa má dosiahnuť. Štátnym orgánom je ponechaná voľba formy a prostriedkov dosiahnutia účelu smernice, tzn., že vnútroštátny zákonodarca musí prijať transponujúci právny akt, ktorým sa vnútroštátne právne predpisy prispôsobia cieľom ustanoveným v smernici. Členský štát Európskej únie musí implementovať smernicu včas, t. j. v lehote určenej priamo v smernici, prípadne do 20 dní odo dňa jej zverejnenia v úradnom Vestníku a zároveň ju musí implementovať správne. Smernice nemajú priamy účinok, avšak Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že určité opatrenia stanovené smernicou môžu mať vo výnimočných prípadoch priamy účinok na členský štát aj vtedy, ak tento ešte neprijal transponujúci právny akt.

207. Ustanovenia smernice sú imperatívne ak sú dostatočne jasné a presné a ustanoveniami smernice sa priznávajú práva jednotlivcom. Doktrína priamej účinnosti smerníc je výsledkom rozhodovacej činnosti Súdneho dvora Európskej únie. Súdny dvor rovnako judikoval, že znením smerníc nie sú viazané len vnútroštátne súdy, ale aj ostatné orgány verejnej moci, ako aj iné verejné orgány. Súdny dvor Európskej únie judikoval, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má priamy účinok (rozsudok C-429/09 vo veci Günter Fuß), pretože priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva únie súčasťou systému zmlúv, na ktorých je únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Žalovaný v konaní namietal tvrdenie žalobcu, že dotknutá smernica nebola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná správne, tvrdil, že paragrafové znenie zákona č. 315/2001 Z. z. neodporuje dotknutej smernici. Z citovaných paragrafových znení zákona č. 315/2001Z. z. nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť služobného času. Čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času nezapočítava a práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie. Žalovaný argumentoval, že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítať do pracovného služobného času.

208. Služobnú pohotovosť zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak, z § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu nadväzujúcou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Rozlíšenie je zreteľné aj z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti v § 103 zákona, keď za výkon služobnej pohotovosti patrí mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady za služobnú pohotovosť v štátnej službe, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Rozlíšenie vyplýva z § 122 ods. 3 zákona, pretože ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu výjazdu, až takéto vykonávanie je štátnou službou. Podľa citovanej Smernice 2003/88/ES je pracovný čas aj čas pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorej je pracovník fyzicky prítomný na pracovisku. 48-hodinová hranica pre priemerný týždenný pracovný čas určená smernicou zahŕňa nadčasy, aj pracovnú pohotovosť. Zákon č. 315/2001 Z. z. umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi služobný pracovný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice. Z uvedeného preto možno vyvodiť záver, že práva žalobcu sú vzhľadom na znenie článku 2, článku 6 písm. b) Smernice porušované, a to dostatočne závažne, pretože ide o práva s osobitným významom, ktoré zakladajú minimálnu požiadavku na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

209. Súd vo veci skúmal, či je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z článku 2 a 6 písm. b) Smernice. Súdny dvor judikoval vo viacerých prípadoch, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky: 1./ cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2./ existencia škody a 3./ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Posúdenie, či tieto podmienky boli naplnené je na rozhodnutí toho ktorého vnútroštátneho súdu.

210. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd konštatuje, že v prejednávanej veci je splnená, nakoľko čl. 2 a čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, táto hranica zahŕňa aj nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej. Súčasne podľa judikatúry Súdneho dvora ide o dostatočne závažné porušenie práva únie - v každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti (uvádzaná vyššie). Čo sa týka druhej podmienky (existencia škody) a tretej podmienky (príčinná súvislosť), táto úzko súvisí s posúdením nároku, ktorý si žalobca z titulu porušenia unijného práva uplatnil. Súdny dvor ustálil, že náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením komunitárneho práva zo strany členského štátu musí byť adekvátna spôsobenej škode. Keďže v tejto oblasti neexistuje komunitárna právna úprava, kritériá na určenie rozsahu odškodnenia vyplývajú z vnútroštátneho právneho poriadku, pričom však tieto kritériá nemôžu byť menej priaznivé ako tie, ktoré sa uplatňujú v prípade porušenia vnútroštátneho práva, a rovnako tieto kritériá nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť dosiahnutia odškodnenia, prípadne ho neprimerane sťažia. V neposlednom rade náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv. Je potom na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásady rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna, alebo vo forme finančného odškodnenia a aby definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva. V predmetnej veci dospel súd k záveru, že je potrebné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním Smernice mu vznikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (pozn. súdu - § 853 OZ) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. OZ, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa Článku 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR majú mať zamestnanci (teda aj žalobca) právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon (v danom prípade ZoHaZZ) im má zabezpečiť i. a. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle čl. 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia). V oblasti pracovnoprávnej je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním takých opatrení, ako je organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má pritom právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelne platenej dovolenky tak, ako to je zakotvené aj v článku 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Samotná Smernica 2003/88/ES,

ako aj Smernica 89/391/EHS vychádzali z faktu, že ešte je stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a preto sa musia bezodkladne zaviesť, resp. zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a tento cieľ sa nemá podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci majú mať primeranú dobu odpočinku a všetkým pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Na základe uvedeného je potom potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného času. Z dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že pri určovaní pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekračovaniu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období (august 2020 – jún 2023). Súd vzhľadom na uvedené potom konštatuje, že žalobcovi v príčinnej súvislosti nerešpektovania čl. 2 a 6písm. b) Smernice 2003/88/ES vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života.

211. V zmysle § 13 OZ môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti, že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia smernice do vnútroštátneho poriadku, je potrebné dospieť k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je namieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. Samotné ustanovenie § 13 ods. 3 OZ uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladmo a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadosťučinenie nepostačujúce. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky, štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve v Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti, alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danej veci je tiež podstatnou tá skutočnosť, že právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci je permanentne - niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je veľmi psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života a preto je nesmierne dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci si aj primerane odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. V dôsledku aktuálnej právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas celého trvania služobného pomeru (viac ako 17 rokov) skracuje čas odpočinku. Tým mal súd preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva. Na základe vyššie uvedených skutočností dospel súd k záveru, že základ nároku žalobcu je tak daný. V dôsledku nerešpektovania čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva navedenie súkromného rodinného života), za čo mu nepochybne patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vzniknutej ujmy.

212. Náhrada škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv. Slovenský právny poriadok neobsahuje pravidlá na odškodnenie jednotlivcov pri porušení komunitárneho práva. Súd jednak viazaný právnym názorom odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/18/2024-219 sa stotožnil aj s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním smernice mu vznikla ujma, ktorú je možné analogicky posudzovať podľa§ 11 a nasledovných OZ vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Vychádzajúc z výpovede žalobcu, z rozpisu jeho pracovnej pohotovosti, z evidencie dochádzky

za žalované obdobie a z obsahu výplatných pások žalobcu za obdobie august 2020 až jún 2023 možno konštatovať, že pri určení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období, t. j. v čase od augusta 2020 do júna 2023 a v príčinnej súvislosti s porušovaním článku 2 a článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES dlhodobo dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu, a to práva na ochranu zdravia, bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci, práva na súkromný a rodinný život. V dôsledku nerešpektovania smernice pri rozvrhovaní pracovného času žalobca prišiel o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských aktivít, fyzickej, psychickej relaxácii, čím možno konštatovať aj zásah do osobnostných práv žalobcu. Na základe uvedeného žalobcovi nepochybne vznikol nárok na primerané odškodnenie. Iba samotné konštatovanie porušenia práv by nesplnilo funkciu dostatočného zadosťučinenia. Peňažná náhrada je v tomto prípade jednoznačne spôsobilá forma odškodnenia vzniknutej ujmy.

213. Vznik zodpovednosti členského štátu za porušenie komunitárneho práva sa posudzuje podľa pravidiel, ktoré stanovil súdny dvor. Spôsob a rozsah odškodnenia však závisí od vnútroštátnej právnej úpravy, toho ktorého členského štátu. Vnútroštátna úprava musí rešpektovať požiadavku, že kritéria na určenie rozsahu odškodnenia nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť odškodnenia alebo dosiahnutie odškodnenia neprimerane sťažia. Poskytnutá náhrada škody musí byť adekvátna spôsobenej škode. V našom právnom poriadku je právnym základom zodpovednosti štátu za škodu článok 46, ods. 3 Ústavy SR, ktorý stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, pričom podmienky a podrobnosti majú byť upravené v zákone. Slovenská republika prijala zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci účinný od 01.07.2004. Posudzovanie zodpovednosti štátu za porušenie komunitárneho práva v zmysle tejto úpravy je však vylúčené vzhľadom na úpravu rozsahu použiteľnosti zákona.

214. Pokiaľ si žalobca uplatňuje svoj nárok za použitia analógie § 11 a 13 OZ, súd aplikáciu ustanovení o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv považoval za správny (zohliadňujúc pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúry). Žalobca svojou výpoveďou na pojednávaní v spojení s listinnými dokladmi preukázal, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju svojich osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaluje teda nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hodín týždenne. Za primeranú náhradu považuje finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon o HaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti. Súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na jeho živote a to vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca.

215. Žalovaný v priebehu konania namietal výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za neprimeranú. Pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je súd viazaný len v tom smere, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky náhrady ujme, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácii normy európskej únie žalobca utrpel. Spôsob určenia, resp. posudzovania výšky je na úvahe súdu. Naša právna úprava rozlišuje medzi právom na ochranu osobností (§ 11 a nasledujúce OZ) a právom na náhradu škody (§ 415 a nasledujúcich OZ), nakoľko je medzi nimi pojmová a obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody patrí tak fyzickej ako aj právnickej osobe a nemá povahu absolútnu, ale len povahu relatívnu a majetkovú. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu akú ujmu mohol zásah vyvolať a nemožno zistiť presne skutočnú ujmu, ktorú však v prípade náhrady škody treba presne uviesť a preukázať. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako tak, aby existoval vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe

rozhodujúceho súdu, avšak táto úvaha neznamená priestor pre svojvôľu, či arbitrárnosť. Súd pri takomto rozhodovaní hodnotí jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy je satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie sa, rovnako nemôže mať na druhej strane likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný.

216. Žalobca vykonal prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalobnom období (od 01.08.2020 do 30.06.2023), pričom vychádzal z informácií a podkladov získaných od svojho zamestnávateľa (výplatné pásky, dochádzkový systém) konkrétne v rozsahu 1817,16 hodín. Pretože žalovaný nerozporoval doklady predložené žalobcom, v podstate ktoré sám vyhotovil, uvedené súd považoval za nesporné a vychádzal z takéhoto určenia.

217. Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaluje teda nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hod týždenne. Za primeranú náhradu považoval finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon č. 315/2001 Z. z. ako pri nariadenej služobnej pohotovosti (t. j. mimo určenej služobnej pohotovosti). Súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu, akým k zásahu došlo, ako aj k následkom v živote žalobcu a to vo vzťahu k porovnateľnému kritériu ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca. Žalobca vykonal prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalovanom období, pričom vychádzal z informácií a podkladov získaných od svojho zamestnávateľa (dochádzkový systém), konkrétne v rozsahu 1817,16 hodín. Pretože žalovaný nerozporoval doklady predložené žalobcom, ani výpočet času služobnej pohotovosti, uvedené súd považoval za nesporné a vychádzal z takéhoto určenia. K námietke žalovaného o nezohľadnení doby PN a doby dovolenky súd sa prikláňa k názoru žalobcu, že pri výpočte maximálneho týždenného pracovného času sa uvedené nezahŕňa (čl. 16 Smernice). Takto stanovené hodiny, navrhol žalobca odškodniť odmenou, ktorá sa inak priznáva za výkon nariadenej pohotovosti podľa § 122 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. Keďže za uvedený čas mu bola priznaná odmena nižšia, ako pri určenej služobnej pohotovosti podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., vyčíslil rozdiel takejto odmeny, ktorý si uplatnil v celkovej výške 6.042,98 Eur. Vychádzajúc tak z určenia výšky nemajetkovej ujmy ako rozdielu náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 (15 % alebo 30% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 (vo výške 50 % z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) je v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti počas pracovných dní možné určiť výšku nemajetkovej ujmy ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50 % - 15 %) a v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50 %-30 %).

218. K žalovanému namietanému spôsobu výpočtu náhrady nemajetkovej ujmy súd ďalej uvádza, že jednak v tomto prípade nebolo preukázané, že by v rozhodnom období nedošlo k prekročeniu maximálneho 48-hodinového priemerného týždenného pracovného času a jednak peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah do osobnosti sa určuje odhadom, je závislá od úvahy súdu, nemožno ju vyjadriť presným matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do nemajetkovej sféry – osobnosti jednotlivca. Výpočet uvádzaný žalobcom, je preto potrebné posudzovať z pohľadu, či suma, ku ktorej žalobca na základe tohto výpočtu dospel, je primeranou peňažnou satisfakciou za neoprávnený zásah do osobnosti jednotlivca. Skutočnosť, že žalobca založil výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy na danom spôsobe výpočtu, ktorý si sám stanovil neznamená, že skutočnosti uplatnil mzdový nárok, pretože o uplatnenie mzdového nároku by išlo v prípade, ak by ho odvodzoval z konkrétnych ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z., alebo z ustanovení smernice, či iných právnych aktov Únie, podľa ktorých by na takýto mzdový nárok mal právo a práve v takomto prípade by žalovaný musel byť jeho zamestnávateľ a nie štát. Najvyšší súd SR sa už vyjadril k charakteru tohto sporu napr.

v uzneseniach sp. zn. 6Ndc/7/2024, sp. zn. 5Ndc/7/2024, v ktorých vyslovil právny názor, že sa nejedná o individuálny pracovný spor.

219. Súd si je vedomí rozhodovacej činnosti, či už súdov prvej inštancie ako aj odvolacích súdov, ktorá je v jednotlivých prípadoch vyčíslenia nemajetkovej ujmy rozličná, keď niektoré rozhodnutia sa stotožňujú s výškou nemajetkovej ujmy odvodenej od počtu hodín pracovnej pohotovosti, ktorá nie je započítaná do pracovného času a niektoré vychádzajú zo skutočnosti, koľko hodín pracovnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzovala na pracovný čas hasiča, bola v rozhodnom období nad rozsah 48 hodín. Niektoré súdy výšku nemajetkovej ujmy priznávajú len na základe voľnej úvahy, neberúc do úvahy ani počet opracovaných hodín pracovnej pohotovosti, ktorý sa nezapočítava do pracovného času hasiča, resp. ktorý presahuje hranicu 48 hodín pracovného času v týždni. V predmetnom spore si však súd osvojil pri rozhodnutí vo veci spôsob výpočtu náhrady škody ako nemajetkovej ujmy uvedenej žalobcom v žalobe, považoval ho za primeraný aj s poukazom na zásah do jeho rodinného života, jeho súkromia a mal za to, že vypočítaná suma zodpovedá odmene, ktorú by žalobca dosiahol, pokiaľ by sa pohotovosť započítavala do fondu pracovného času. Súd je toho názoru, že žalobca si výšku nemajetkovej ujmy určil spôsobom najbližšie vypočítateľným v zmysle ustanovení Zákona o hasičskom a záchrannom zbore. Reálne teda vyčíslil sadzbu za služobnú pohotovosť, ktorú v žalovanom období vykonával a ktorá mu nebola vyplatená. Súd sa s takýmto vyčíslením stotožnil, nakoľko mal za to, že uplatnená nemajetková ujma má najbližšie k náhrade škody v dôsledku konštatovaného porušenia práva. Jej výpočet je možné považovať za sumu, ktorá je primeranou výškou nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla, pretože spĺňa odškodňovaciu funkciu a súčasne nie je sumou neprimerane vysokou za obdobie, po ktoré trvalo porušovanie práva žalobcu. Vzniknutú ujmu by vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvaniu podľa názoru súdu za závažnú pociťoval každý, kto by sa nachádzal na mieste žalobcu v jeho postavení.

220. Pokiaľ ide o výšku uplatnenej náhrady, súd posudzoval primeranosť žalovanej náhrady k ujme, ktorá v dôsledku neúplnej implementácie smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky vznikla žalobcovi, pričom výška priznanej náhrady bola na úvahe súdu. Cieľom a účelom priznania náhrady je satisfakcia za spôsobený zásah do života žalobcu tak, aby náhrada bola adekvátna spôsobenej škode. Pri rozhodovaní v predmetnej veci súd zároveň zohľadnil v súlade s princípom rovnosti rozhodovanie v porovnateľných skutkových a právnych veciach, na ktoré poukázal aj žalobca v tomto rozsudku.

221. Žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku a namietal neprimeranosť výšky žalobcom vyčísleného nároku. Ako už súd konštatoval vyššie, slovenský právny poriadok neobsahuje pravidlá na odškodnenie jednotlivcov pri porušení komunitárneho práva. Nerešpektovaním smernice vznikla žalobcovi ujma, ktorú súd analogicky posúdil podľa § 11 a nasl. OZ, vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa §101 OZ. Začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. K ujme na právach žalobcu dochádzalo každým kalendárnym mesiacom za žalované obdobie (august 2020 až jún 2023) tým, že nebol dodržaný limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) Smernice. Žalovaný porušovaním smernice nekompenzoval ujmu v služobnom plate žalobcu ku dňu splatnosti mzdy za kalendárny mesiac, vždy 10. deň nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Žalobca si nárok uplatnil počnúc splatnosťou mzdy za mesiac august 2020, ktorá bola splatná dňa 10.09.2020. Žaloba bola súdu doručená dňa 04.09.2023, preto nárok žalobcu uplatnený v konaní premlčaný nie je.

222. Na základe vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu súd dospel k záveru, že nárok žalobcu na náhradu škody titulom porušenia komunitárneho práva nesprávnym prevzatím Smernice do slovenského právneho poriadku, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, je daný v celom rozsahu čo do dôvodu a výšky. Pretože žalobca uplatnený nárok v konaní riadne preukázal, súd žalobe vyhovel v celom rozsahu.

223. Záverom súd len poukazuje, pričom táto skutočnosť nemá žiaden vplyv na prebiehajúci spor, že nesprávnu transpozíciu smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z. potvrdzuje aj novela zákona č. 315/2001 Z. z. schválená Národnou radou Slovenskej republiky na 35. schôdzi dňa 27.05.2025 uverejnená v Zbierke zákonov pod č. 179/2025 Z. z. účinná od 01.07.2025. Návrh novely zákona o Hasičskom a záchrannom zbore predložila vláda, ktorá uznesením č. 298/2025z 12.06.2025 schválila návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. a potreba

novelizácie zákona o Hasičskom a záchrannom zbore podľa dôvodovej správy k návrhu zákona bola vyvolaná prebiehajúcimi súdnymi spormi príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v súvislosti s prekračovaním 48 hodinového priemerného týždenného služobného času, „ktoré vznikajú preto, že sa do tohto limitu nezarátava služobná pohotovosť v mieste výkonu štátnej služby, ako to vyžaduje európska legislatíva“. V návrhu zákona sa uvádza, že služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru podľa aktuálneho znenia zákona č. 315/2001 Z. z. predstavuje 40 hodín týždenne, „pričom služobná pohotovosť sa nezapočítava do služobného času“. Služobná pohotovosť sa príslušníkom určuje, t. j. nemajú možnosť ju odmietnuť. Výslovne sa uvádza, že: „Súdny dvor Európskej únie posudzuje legálnosť postupu Slovenskej republiky pri aplikácii smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES, ktorá stanovuje maximálny pracovný čas zamestnanca. Smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na hasičské a záchranné zložky. Zároveň začne Európska komisia posudzovať súlad zákona so smernicou 2003/88/ES; nie je predpoklad úspechu SR, pričom pri nezosúladení národnej legislatívy so smernicou2003/88/ES hrozia pokuty v státisícoch až miliónoch Eur (vysoká pravdepodobnosť v pomerne krátkom horizonte). Na základe uvedeného je potrebné zabezpečiť zosúladenie národnej legislatívy so smernicou2003/88/ES.“.

224. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP podľa pomeru úspechu vo veci. Žalobca bol v spore úspešný v celom rozsahu. Preto súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia súdneho úradníka o výške trov konania. Rozhodnutie o výške trov konania súd vydá po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Lučenec na Krajský súd v Banskej Bystrici, písomne vo vyhotovení trojmo.
V odvolaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, kto ho robí – odvolateľ, ktorej veci sa týka, v akom rozsahu odvolateľ napáda rozhodnutie, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody), čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh), odvolanie musí byť podpísané (§ 363 v spojení s § 127 CSP). Odvolanie treba predložiť v troch rovnopisoch, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.
Odvolanie možno odôvodniť (odvolacie dôvody) len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).
Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).
Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Zák. č. 233/95 Z.z. a noviel – Exekučný poriadok.